

WYDZIAŁ
ARCHITEKTURY

Imię i nazwisko studenta: [REDACTED]

Nr albumu: 179885

Poziom kształcenia: studia drugiego stopnia

Forma studiów: stacjonarne

Kierunek studiów: Architektura

Specjalność/profil: -

PRACA DYPLOMOWA MAGISTERSKA

Tytuł pracy w języku polskim: Architektura rekreacyjno-sportowa jako odpowiedź na wyzwanie związane z utrzymaniem aktywnego trybu życia w środowiskach miejskich. (temat zgłoszony przez Dyplomantkę)

Tytuł pracy w języku angielskim: Recreational and sports architecture as a response to the challenge of maintaining an active lifestyle in urban environments.

Opiekun pracy: [REDACTED]

**OŚWIADCZENIE dotyczące pracy dyplomowej zatytułowanej:
Architektura rekreacyjno-sportowa jako odpowiedź na wyzwanie związane
z utrzymaniem aktywnego trybu życia w środowiskach miejskich. (temat
zgłoszony przez Dyplomantkę)**

Imię i nazwisko studenta: [REDAKCE]

Data i miejsce urodzenia: [REDAKCE]

Nr albumu: 179885

Wydział: Wydział Architektury

Kierunek: Architektura

Poziom kształcenia: studia drugiego stopnia

Forma studiów: stacjonarne

Typ pracy: praca dyplomowa magisterska

1. Oświadczenie dotyczące samodzielności pracy

Świadoma(y) odpowiedzialności karnej z tytułu naruszenia przepisów ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 2509, z późn. zm.) i konsekwencji dyscyplinarnych określonych w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1571, z późn. zm.),¹ a także odpowiedzialności cywilnoprawnej oświadczam, że przedkładana praca dyplomowa została opracowana przeze mnie samodzielnie.

Niniejsza praca dyplomowa nie była wcześniej podstawą żadnej innej urzędowej procedury związanej z nadaniem tytułu zawodowego.

Wszystkie informacje umieszczone w ww. pracy dyplomowej, uzyskane ze źródeł pisanych i elektronicznych, zostały udokumentowane w wykazie literatury odpowiednimi odnośnikami zgodnie z art. 34 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

2. Oświadczenie o stosowaniu narzędzi GenAI

Oświadczam, iż praca została wytworzona samodzielnie i bez wykorzystania narzędzi GenAI

28.04.2025, Natalia Gruchała

Data i podpis lub uwierzytelnienie w portalu uczelnianym Moja PG

**) Dokument został sporządzony w systemie teleinformatycznym, na podstawie §15 ust. 3b Rozporządzenia MNiSW z dnia 12 maja 2020 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie studiów (Dz.U. z 2020 r. poz. 853). Nie wymaga podpisu ani stempla.*

¹ Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce:

Art. 312. ust. 3. W przypadku podejrzenia popełnienia przez studenta czynu, o którym mowa w art. 287 ust. 2 pkt 1–5, rektor niezwłocznie poleca przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego.

Art. 312. ust. 4. Jeżeli w wyniku postępowania wyjaśniającego zebrany materiał potwierdza popełnienie czynu, o którym mowa w ust. 5, rektor wstrzymuje postępowanie o nadanie tytułu zawodowego do czasu wydania orzeczenia przez komisję dyscyplinarną oraz składa zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

STRESZCZENIE

Projektowanie obiektów sportowych stanowi spore wyzwania nie tylko dla architektów czy konstruktorów, ale również dla urbanistów. Z uwagi na swoją skalę tego typu projekty wymagają interdyscyplinarnego podejścia, wielu konsultacji społecznych oraz specjalistycznych. Duży obiekt, jakim jest hala widowiskowo sportowa może powstać zarówno w dzielnicy mieszkaniowej jak i na obrzeżach miasta w dzielnicach bardziej przemysłowych. Atrakcyjniejszą wydaje się być pierwsza opcja. Obiekt o takiej charakterystyce może pozytywnie wpływać na jakość życia mieszkańców, szczególnie jeśli przestrzeń wokół niego zostanie zaprojektowana z myślą o codziennych użytkownikach.

W niniejszej pracy dyplomowej poruszane są zagadnienia związane z anonimowością przestrzeni publicznych, pojęciami: przestrzeni, miejsca i nie miejsca, a także z aktywizacją społeczności lokalnych na terenach modernistycznych osiedli mieszkaniowych. Wszystkie te aspekty łączy w sobie teren dzielnicy mieszkaniowej Żabianka (Gdańsk) oraz częściowo Karlikowo (Sopot), na granicy których znajduje się hala sportowo-widowiskowa Ergo-Arena.

Projekt dyplomowy stanowi opracowanie urbanistycznej wizji terenów wokół obiektu sportowego i Placu Dwóch Miast, z naciskiem na aspekty komunikacji – w tym komunikacji publicznej, a także opracowaniem koncepcji architektonicznych nowych obiektów mających rozszerzyć ofertę sportową i usługową na granicy dwóch miast.

Słowa kluczowe: architektura sportowa, komunikacja, transport publiczny, przestrzeń publiczna

ABSTRACT

Designing sport facilities poses significant challenges not only for architects and building constructors, but also for urban planners. Due to their scale, these projects require an interdisciplinary approach, many public and specialist consultations. A large facility such as a sports and entertainment hall can be built both in a residential area and on the suburbs, in more industrial districts. The first option seems to be much more attractive. A facility with such characteristics can positively affect the quality of life of residents, especially if the space around it is designed with everyday users in mind.

This diploma thesis discusses issues related to the anonymity of public spaces, the concepts of space, place and non-place, as well as the activation of local communities in the areas of a housing estate of modernist buildings. All these aspects are combined in the area of the Żabianka residential district in Gdańsk and partially the residential district Karlikowo in Sopot, on the border of which the Ergo-Arena is located.

The diploma project is the development of an urban vision of the areas around the sport facility on the Square of Two Cities, with an emphasis on communication aspects – including public transport, as well as the development of architectural concepts for new facilities to expand the sports and service offer on the border of the two cities.

Key words: sport architecture, transport, public transport, public space

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP I CEL PRACY	9
2. MIEJSCA I NIE-MIEJSCA	10
2.1. Pojęcie miejsca i przestrzeni.....	10
2.2. Nie-miejsca	11
2.3. Urbanizacja i globalizacja, a tożsamość miejsca.....	12
2.4. Podsumowanie	13
3. SPOŁECZNOŚĆ I SPORT	14
3.1. Kształtowanie się wspólnot sąsiedzkich	14
3.2. Społeczno-twórcza rola sportu w środowisku miejskim.....	15
3.3. Przestrzeń sportu jako przestrzeń wspólna	15
3.4. Infrastruktura sportowa a inkluzywność społeczna.....	16
3.5. Podsumowanie	18
4. ARCHITEKTURA SPORTOWA.....	19
4.1. Historia architektury sportowej.....	19
4.2. Rodzaje obiektów sportowych	21
4.2.1. Klasyfikacja obiektów sportowych.....	21
4.2.2. Rola obiektów sportowych w budowaniu tożsamości miejsca	21
4.2.3. Sport jako rekreacja i widowisko	22
4.3. Charakterystyka hal widowiskowo-sportowych.....	22
4.4. Wpływ dużych hal widowiskowo-sportowych na funkcjonowanie miast.....	24
4.4.1. Aspekt urbanistyczny	24
4.4.2. Aspekt ekonomiczny i turystyczny	24
4.4.3. Aspekt społeczny i kulturowy	24
5. ANALIZA PORÓWNAWCZA WYBRANYCH HAL WIDOWISKOWO-SPORTOWYCH.....	26
5.1. Kryteria analizy	26
5.2. Powiązanie z otoczeniem miejskim	26
5.3. Program funkcjonalny i funkcje towarzyszące	33
5.4. Dostępność z komunikacji publicznej	36
5.5. Infrastruktura techniczna i parkingowa	37
5.6. Podsumowanie	38

6. ANALIZA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA TERENU WOKÓŁ ERGO ARENY	40
6.1. Powiązanie z otoczeniem miejskim	40
6.2. Program funkcjonalny i funkcje towarzyszące	40
6.3. Tereny otwarte i przestrzenie publiczne	40
6.4. Układ komunikacyjny i dostępność	40
6.5. Infrastruktura techniczna i parkingowa	41
6.6. Diagnoza i potencjały rozwojowe terenu.	41
6.7. Wskazania do projektowania wynikające z analizy porównawczej istniejących obiektów	42
7. OPIS KONCEPCJI URBANISTYCZNEJ – URBANISTYKA NA STYKU MIAST	43
7.1. Analizy urbanistyczne	43
7.1.1. Analiza uwarunkowań przyrodniczych	43
7.1.2. Analiza funkcjonalna	45
7.1.3. Analiza komunikacji i dostępności	46
7.1.4. Analiza kompozycji urbanistycznej i struktury przestrzennej	47
7.2. Uwarunkowania prawne – analiza miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego...	47
7.3. Plan zagospodarowania terenu	49
7.4. Rozwiązania komunikacyjne	51
7.5. Podział funkcjonalny terenów	51
7.5.1. Gdańsk	51
7.5.2. Sopot	52
7.5.3. Podsumowanie	53
7.6. Kształtowanie nowej zabudowy	54
7.6.1. Plac Dwóch Miast	54
7.6.2. Teren ogródków działkowych	55
7.7. Gospodarka wodna	56
8. OPIS KONCEPCJI ARCHITEKTONICZNEJ	57
8.1. Projekt koncepcyjny budynku hali eventowej (Budynek A), centrum mieszkańca (Budynek B) oraz foodhallu (Budynek C)	57
8.2. Projekt koncepcyjny budynku hali sportów plażowych (Budynek D, E)	58
8.2.1. Funkcja obiektu	59
8.2.2. Forma obiektu	59
8.2.3. Główne parametry, konstrukcja obiektu i rozwiązania techniczne	60

8.2.4. Powiązanie z otoczeniem	61
8.2.5. Bezpieczeństwo przeciwpożarowe	61
8.3. Projekt koncepcyjny budynku garażu wielokondygnacyjnego (Budynek F)	62
8.3.1. Funkcja obiektu	62
8.3.2. Forma obiektu	62
8.3.3. Główne parametry, konstrukcja obiektu i rozwiązania techniczne.....	64
8.3.4. Powiązanie z otoczeniem.....	65
8.3.5. Bezpieczeństwo przeciwpożarowe	65
8.4. Rozwiązania architektoniczne na terenie projektowym	65
8.5. Podsumowanie	66
BIBLIOGRAFIA.....	67
SPIS ILUSTRACJI	69
ZAŁĄCZNIKI:	71

1. WSTĘP I CEL PRACY

Sport jest istotnym elementem współczesnej światowej gospodarki i kultury. Co roku organizowane są mistrzostwa świata, Europy, a co 4 lata odbywają się Igrzyska Olimpijskie. Miasto organizujące dane zawody musi posiadać odpowiedni obiekt sportowy, który spełnia wymagania poszczególnych federacji. Zarówno obiekt, jego najbliższe otoczenie jak i miasto musi być przygotowane na przybycie rzeszy kibiców, którzy będą wspólnie z zawodnikami tworzyć niesamowite widowisko sportowe.

Udział nawet kilkunastu tysięcy widzów w wydarzeniach, jakimi są wielkie imprezy sportowe niesie za sobą konsekwencje przestrzenne. Nie tylko kubatura staje się wyzwaniem, ale również infrastruktura zewnętrzna: parkingi, dojścia czy dojazdy – wszystko to sprawia, że obiekt, jakim jest hala widowiskowo- sportowa zajmuje dużą część miasta i w większości przypadków mocno kontrastuje z pobliską zabudową. Tereny wokół hal pozostają, w głównej mierze, poświęcone parkingom¹, co we współczesnych realiach zwiększa tylko problem powstawania wysp ciepła ². Te fragmenty miasta ożywają głównie w czasie dziejących się wydarzeń sportowych czy kulturowych, powodując nagłe i nadmierne zwiększenie ruchu kołowego w pobliskich dzielnicach, a pomiędzy wielkimi wydarzeniami odrzucają swoją skalą i są nieaktywne na tle miasta.

Z badań przeprowadzonych przez Ministerstwo Sportu i Turystyki na rok 2023 wynika, że regularną aktywność fizyczną podejmuje 48% badanych³. Te same badania przeprowadzone w roku 2021 dawały wyniki na poziomie 43,3%⁴. Można zauważyć, że rośnie świadomość Polaków w kwestii dbania o aktywność fizyczną i jej rolę w życiu człowieka. Jednak mimo rosnącej świadomości obywateli często zewnętrzne przestrzenie rekreacji i sportu nie spełniają oczekiwań lub ich po prostu nie ma.

W pracy poruszono temat przestrzeni wokół aren widowiskowo-sportowych, sposobu ich zagospodarowania oraz ich ożywienia pomiędzy dużymi wydarzeniami. Celem pracy jest reinterpretacja terenu parkingu przy Ergo Arenie na granicy miast Gdańska i Sopotu i zaprojektowanie tam centrum aktywności lokalnej odpowiadającego potrzebom mieszkańców pobliskich dzielnic.

¹ Trzepacz, P.: Stadion piłkarski w przestrzeni miasta: przemiany lokalizacji dużych obiektów infrastruktury piłkarskiej. *Konwersatorium Wiedzy o Mieście*, 33(5), 2020, s.115–124. <https://doi.org/10.18778/2543-9421.05.09>

² Biernacik, D., Jakusik, E., Chodubska A.: Wrażliwość miasta Gdańska na zmianę klimatu na przykładzie wybranych zjawisk ekstremalnych, W: Chojnacka-Ożga L., Lorenc H (red.). *Współczesne problemy klimatu Polski*, IMGW-PIB, Warszawa 2019, s.203-218, [dostęp: 25.03.2024]

³ Ministerstwo Sportu i Turystyki, Poziom Aktywności Fizycznej Polaków 2023, Raport z badania ilościowego, s.6

⁴ Ministerstwo Sportu i Turystyki, Raport Końcowy Poziom Aktywności Fizycznej Polaków 2021, s.5

2. MIEJSCA I NIE-MIEJSCA

„To co na początku jest przestrzenią, staje się miejscem w miarę poznawania i nadawania jej wartości”⁵.

2.1. Pojęcie miejsca i przestrzeni

W kręgach socjologów od lat toczy się debata nad pojęciem miejsca i jest ono definiowane na różne sposoby. W wielu wypowiedziach znajdujemy podział na to co materialne – przestrzeń fizyczna, budynki, ukształtowanie przestrzeni miejskiej – i to co niematerialne – relacje międzyludzkie, kultura, zwyczaje, skojarzenia związane z tym miejscem⁶, jego historia lub tożsamość⁷. Amerykański geograf Yi-Fu Tuan wyróżnił dwa pojęcia. Przestrzeń, która jest otwarta, możliwa do zagospodarowania niczym pusta karta i zachęca do działania oraz miejsce, które jest oazą ustalonych wartości, ma określone ramy i zapewnia bezpieczeństwo⁸.

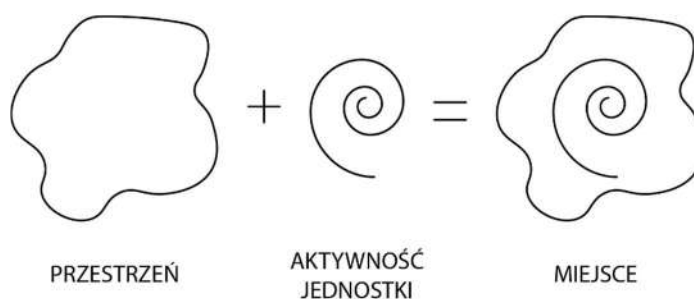

Fig. 2.0.1. Rozróżnienie przestrzeni od miejsca
opracowanie własne autora

Z pewnością można powiedzieć, że każdy ma swoje ulubione miejsce na świecie — przestrzeń, którą potrafi wskazać na mapie, ale także opisać poprzez osobiste doświadczenia i emocje. Znajduje się w nim ulubiony fotel, w którym można przeczytać książkę i odpocząć lub park, w którym wzdłuż ścieżek stoją drewniane ławki oświetlone przez ciepłe światło padające z latarni nad nimi tworząc atmosferę spokoju i intymności.

Tim Dant w swojej książce zwraca uwagę na to, że miejsca tworzą się też wtedy gdy są silnie połączone z przedmiotami materialnymi. Odczuwanie przestrzeni zmienia się wraz z pojawianiem się obiektów niosących wspomnienia, znaczenie⁹. To właśnie przedmioty pozwalają precyzyjniej opisywać miejsca – stanowią punkty odniesienia w orientacji przestrzennej, budzą emocje u odbiorcy, a także wpływają na odbiór ładu lub chaosu danej przestrzeni. Przedmioty mogą nadać miejscu zamierzony

⁵ Tuan Y-F., *Przestrzeń i miejsce*, tłum. Agnieszka Klekot, Warszawa: PIW, 1987

⁶ Romanowska M., Miejsca i nie-miejsca jako wzajemnie przenikające się definicje współczesności, w: (Dymnicka M., Kowalski S.) *Miasto jako przedmiot badań architektury i socjologii*, Wydawnictwo Politechniki Gdańskiej, Gdańsk 2019, s.41-41, ISBN 978-83-7348-789-5

⁷ Gieryn T.F., *A space for place in sociology*, Indiana, 2000

⁸ Yi-Fu Tuan, *Przestrzeń i miejsce*, tłum. Agnieszka Klekot, Warszawa: PIW, 1987

⁹ Dant T., *Kultura materialna w rzeczywistości społecznej*, Kraków, UJ, 2007

charakter. W ten sposób materialność przestaje być tłem, a staje się aktywnym uczestnikiem tworzenia znaczeń i wzmacnia tożsamość miejsca.

We współczesnym świecie ze względu na szybko postępującą cyfryzację, pojęcie miejsca poszerza swoje znaczenie. Coraz częściej spotkania międzyludzkie odbywają się za pośrednictwem platform internetowych, a handel przenosi się do przestrzeni wirtualnej – sklepów online. Zatem zarówno miejsca spotkań jak i handlu przenoszą się po części do internetu i tracą swój fizyczny charakter.

Miejsce nie jest już tylko połączeniem czasu i przestrzeni, ale również punkt w sieci. Z każdego miejsca można się połączyć za pośrednictwem internetu z innym miejscem. Sprzyja to rozwijaniu znajomości na odległość, pracy zdalnej, śledzeniu informacji lokalnych i globalnych. W związku z tym, w niemal każdej chwili można poczuć się jakby w innym miejscu.

2.2. Nie-miejsca

Przestrzeń, której nikt nie nadaje wartości historycznej, nie można jej określić jako tożsamościowej, nie daje się poznać, jest nijaka albo próbuje być jakaś. Przestrzeń, która jest zaprojektowana tak żeby udawać miejsce spotkań lub cel podróży. Przestrzeń, w której użytkownik znajduje się dlatego, że musi, musi bo chce osiągnąć jakiś inny cel. To otoczenie nie jest mu znajome, nie budzi emocji, jest anonimowe i często skomercjalizowane. Może w nim zanikać poczucie granicy zarówno tej terytorialnej jak i kulturowej¹⁰.

Takie przestrzenie Marc Augé określił mianem nie-miejsc. Nie-miejsca są związane ze środkami masowego transportu, są to terminale lotnisk, dworce kolejowe, stacje kosmiczne, autostrady, parkingi itp. W przeszłości trudno doszukiwać się tego rodzaju przykładów, nie-miejsca to współczesne pojęcie sformułowane w miarę rozwoju technologii i jej wpływu na przestrzenie, w których przebywamy. Do tej kategorii można zaliczyć również wielkie zunifikowane sieci hotelowe, wesołe miasteczka czy supermarkety¹¹.

Analizując charakterystykę nie-miejsc należy zauważyć, że pomimo tego, że nie zawiązują się tam więzi społeczne, są anonimowe, bezsłowne, skierowane często na turystykę, to stanowią istotną część systemu transportowego bez którego ciężko wyobrazić sobie jak wyglądałby dzisiejszy świat. „Nigdy wcześniej w historii świata >>niby miejsca<< nie zajmowały tak wiele przestrzeni” pisze Zygmunt Bauman¹². Świadomość tego nasuwa pytania w kontekście tego jak człowiek odnajduje się w takich przestrzeniach.

Przebywając w takim nie-miejscu człowiek nie zagłębia się w nim, nie wiąże z nim wspomnień ani wrażeń. Kojarzy się ono zupełnie inaczej niż swój dom, swoją ulicę, swoje miasto, kojarzy się obco, może wrogo, niepewnie. Z drugiej strony jest pełne reklam, bodźców i impulsów. Czy to one mają budować w użytkowniku poczucie znajomości, bezpieczeństwa? Są to przestrzenie publiczne,

¹⁰ Dymnicka M., *Od miejsca do nie-miejsc*, ...

¹¹ Augé M., *Nie-miejsca: wprowadzenie do antropologii hipernowoczesności*

¹² Bauman Z., *Utopia bez toposu*, w: Jacyno M., Jawłowska A., Kempny M. (red.), *Kultura w czasach globalizacji*, 2004, Warszawa, Wyd. IFiS PAN

w których powinniśmy jako ludzie czuć się bezpiecznie, powinny one być dostępne i łatwe w użytkowaniu. Należy projektować je w sposób zapewniający powyższe oczekiwania.

2.3. Urbanizacja i globalizacja, a tożsamość miejsca

Modernizm postawił w zupełnie nowym świetle projektowanie urbanistyczne. Zarówno w kontekście dzielnic, jak i całych miast. Strefowanie funkcji na mieszkaniowe, przemysłowe, biurowe itd. nie tylko uzależniło mieszkańców od samochodów i publicznych środków transportu, ale również wykształciło w miastach obszary, które ożywały w konkretnych porach dnia i zamierały w pozostałych. Miasto przestało być projektowane pod kątem jednostki.

Szybko postępująca urbanizacja miast europejskich, postęp technologii prefabrykacji oraz ogromne zapotrzebowanie na funkcję mieszkaniową zbiegły się w czasie z epoką modernizmu. Powstawały osiedla z tzw. wielkiej płyty. W większości przypadków nie były one przystosowane do potrzeb użytkownika. Wysokie budynki, przeznaczone dla wielu tysięcy mieszkańców, musiały być odsunięte od siebie, żeby nie powodować problemów m.in. z przesłanianiem. Powtarzalne układy urbanistyczne sprzyjały masowemu zamieszkiwaniu, pomiędzy nimi wytworzyły się anonimowe przestrzenie wspólne, które pełnią do tej pory głównie funkcje komunikacyjne. W założeniach zabrakło bardziej kameralnych miejsc spotkań sprzyjających integracji społecznej. Ta nieodpowiednia skala wraz z unifikacją osiedli były jednymi z powodów zaników więzi sąsiedzkich w okresie modernizmu i późniejszych. Mimo, że problem został rozpoznany już w momencie „upadku modernizmu” dalej odczuwane są jego skutki. Po 2000r. dalej można obserwować problem pustych osiedli mieszkaniowych, nieatrakcyjnych społecznie i kulturowo¹³. Do problemów związanych z urbanistyką dochodzą te związane z użytkowaniem mieszkań przez właścicieli. Rotacja najemców oraz wzrost liczby lokali wynajmowanych krótkoterminowo sprzyjają anonimowości, w pobliżu siebie często mieszkają ludzie o różnych stylach życia i potrzebach, co nie musi sprzyjać integracji.

Współcześnie, często w ramach rewitalizacji dużych osiedli mieszkaniowych, wprowadzane są rozwiązania społeczne mające ożywić więzi sąsiedzkie¹⁴. Do najczęstszych przykładów należą: wspieranie inicjatyw lokalnych, tworzenie ogrodów społecznych, organizacja wydarzeń kulturalnych ale co warte uwagi także rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowo-rekreacyjnej na objętych rewitalizacją obszarach.

Tożsamość miejsca to coś szczególnego, tzw. duch miejsca, szczególne cechy, skojarzenia, zwyczaje związane z daną przestrzenią i architekturą. Unifikacja zabudowy, powtarzalna tkanka urbanistyczna sprawiają, że osiedla modernistyczne są anonimowe i o niskim poziomie integracji społecznej.

¹³ Klimowicz M., Znaczenie sąsiedztwa dla współczesnych mieszkańców miast, w: (Dymnicka M., Kowalski S.) *Miasto jako przedmiot badań architektury i socjologii*, Wydawnictwo Politechniki Gdańskiej, Gdańsk 2019, s.65, ISBN 978-83-7348-789-5

¹⁴ Załącznik do Uchwały Nr XXXIII/809/2016 Rady m.st. Warszawy z dnia 25.08.2016 r. zmieniającej uchwałę w sprawie przyjęcia Zintegrowanego Programu Rewitalizacji m.st. Warszawy do 2022 roku, s.203-205

2.4.Podsumowanie

Pojęcie miejsca w przeciwieństwie do przestrzeni niesie za sobą ładunek emocjonalny, kulturowy i społeczny. Miejsce nie jest jedynie fizyczną lokalizacją na mapie, ale niesie za sobą indywidualne lub grupowe wspomnienia, znaczenia. Miejsce jest subiektywnym obrazem przestrzeni. Współczesność, na którą silnie wpływają procesy globalizacji i cyfryzacji, niesie ze sobą inne doświadczenia i odczuwania znanych nam miejsc. Pojawiają się nowe przestrzenie przejściowe, anonimowe i zunifikowane – nie-miejsca – które nie sprzyjają budowaniu relacji międzyludzkich czy tożsamości miejsca.

Modernistyczne założenia urbanistyczne, które budowane były w czasach niedostatku powierzchni mieszkaniowych, są powtarzalne, skupione na funkcji mieszkalnej. Ciężko zbudować wokół nich poczucie przynależności i tożsamości miejsca, skoro wszystko wygląda jak z katalogu. Zabrakło w nich troski o relacje międzyludzkie, a obecnie skutkuje to anonimowością tych przestrzeni. Często na terenach mieszkaniowych podejmowane są działania rewitalizacyjne, w których podstawowym celem jest odnalezienie wartości i jakości przestrzeni publicznych. Przestrzenie wspólne, oparte na aktywności mieszkańców mogą z korytarzy komunikacyjnych stać się pełnoprawnymi miejscami stanowiącymi o tożsamości osiedla czy dzielnicy.

3.SPOŁECZNOŚĆ I SPORT

3.1. Kształtowanie się wspólnot sąsiedzkich

Sąsiedztwo to najbliższe otoczenie miejsca zamieszkania. Jest tworzone przez ludzi, zwierzęta, zielen, klimat, miejsca, nie-miejsca i przestrzenie. Życie w społeczności jest codziennością ale stanowi również wyzwanie samo w sobie. Staje się ono tym większe, jeśli otoczenie nie jest wspierające. Nad tematem sąsiedztwa pochylił się Piotr Kryczka w książce *Spółeczność osiedla mieszkaniowego w wielkim mieście*¹⁵. Wyróżnia kilka typów sąsiedztwa na podstawie stopnia zaangażowania mieszkańców we wzajemne kontakty, są to:

- sąsiedztwo ograniczające,
- sąsiedztwo poinformowane,
- sąsiedztwo konwencjonalne,
- sąsiedztwo świadczeniowe,
- sąsiedztwo solidarnościowe,
- sąsiedztwo towarzysko-przyjacielskie.

Z badań przeprowadzonych na podstawie wrocławskich osiedli wynika, że współczesne wspólnoty sąsiedzkie kształtują się głównie na podstawie wieku, płci czy statusu materialnego jednostek¹⁶. Badania zdają się potwierdzać powszechne odczucia. Łatwiej porozumieć się z własnym pokoleniem i z pokoleniem własnych dziadków, niż rodziców. Zjawisko to można tłumaczyć zarówno względami pokoleniowymi, jak i doświadczeniami życiowymi, które wpływają na sposób postrzegania innych osób w sąsiedztwie. Podział może tworzyć grupy o silnych więzach, ale również może powodować odsuwanie z nich osób niepasujących do schematów czy przyzwyczajęń.

Z powodu dynamicznego trybu życia częściej niż kiedykolwiek jesteśmy zmuszeni do przeprowadzania się i wprowadzania zmian w najbliższym otoczeniu. Społeczeństwo przekształca się, a formy zamieszkania ulegają modyfikacjom. Przeprowadzki obejmują przenoszenie się między dzielnicami, miastami, krajami. Ma to niebagatelny wpływ na przynależność do społeczności lokalnej, trudno budować długotrwałe relacje z ludźmi, miejscami, lokalnymi tradycjami czy zwyczajami. Koncentracja skupia się na mobilności i elastyczności, poznawaniu środowiska.

Współczesne tempo życia i dostępność świata sprawia, że trudniej jest wykształcić trwałe poczucie tożsamości z miejscem zamieszkania. Życie w tak dynamicznych warunkach staje się wyzwaniem, w kontekście poczucia zakorzenienia, stabilności i kształtowania się społeczności lokalnych.

¹⁵ Kryczka P., *Spółeczność osiedla mieszkaniowego w wielkim mieście*, 1981, Wydawnictwo Naukowe PWN

¹⁶ Kłopot S., Trojanowski P., *Wielkomiejskie Wspólnoty*, 2018, s.11 <https://doi.org/10.26881/maes.2018.1.08>

3.2. Społeczno-twórcza rola sportu w środowisku miejskim

Sport może odgrywać istotną rolę w integracji lokalnych społeczności. Sport jako rekreacja, fizyczność, trening ale sport także jako funkcja społeczna, psychologiczna, kulturotwórcza, spajająca lokalną społeczność. Jest to szczególnie widoczne w mniejszych miejscowościach w postaci klubów kibica drużyn sportowych zarówno profesjonalnych jak i amatorskich. Wydarzenia sportowe stwarzają okazję do interakcji społecznych i wspólnego spędzania czasu. Uczestniczenie w nich jest pewną formą obowiązku wobec faworyzowanej drużyny, sprzyja budowaniu tożsamości miejsca i spajaniu więzi sąsiedzkich. Spotkania kibiców – na meczach i poza nimi – są miejscem międzypokoleniowej wymiany zdań, poglądów i doświadczeń.

Nie tylko kibicowanie zacieśnia więzi międzyludzkie. Amatorskie uprawianie sportu stwarza okazję do poznawania nowych ludzi często z najbliższej okolicy. Z psychologicznego punktu widzenia uczestnictwo w aktywności fizycznej pozytywnie wpływa na ogólny dobrostan człowieka. Ma redukować stres, przeciwdziałać depresji ale również niepodważalnie wzmacnia poczucie przynależności do grupy, miejsca i sprzyja samoakceptacji¹⁷. Ogromną popularnością cieszą się biegi uliczne organizowane przez miasta, ekstremalne biegi z przeszkodami, amatorskie turnieje sportów drużynowych, czy indywidualnych. Rozgrywane są również liczne amatorskie ligi piłki nożnej, siatkowej, ręcznej i innych sportów w różnych kategoriach wiekowych. Sport jest przyczyną spajania zbiorowości, jest miejscem wspólnych rytuałów (treningi, rozgrzewki, rozmowy), symboli (nazwa drużyny, kolor strojów, logo), miejsc (hale treningowe, ścieżki rowerowe, stadiony, siłownie, baseny).

Nieoczywistą rolę pełnią miejsca aktywności, tworzone z inicjatywy mieszkańców. Przestrzenie nieformalne, o nie do końca określonych granicach formalnych (plac z koszem do koszykówki, bramka namalowana na ścianie opuszczonego budynku, huśtawki na gałęzi drzewa). Są miejscem gromadzenia się dzieci i młodzieży z dzielnic o niższym statusie materialnym, w których nie ma dostępu do pełnowartościowej infrastruktury rekreacyjnej.

Sport w przestrzeni publicznej w obliczu kryzysu zaufania społecznego i zanikania relacji społecznych może być skutecznym narzędziem zrównoważonego rozwoju w procesach planowania urbanistycznego oraz pierwszym krokiem do budowania nowych relacji sąsiedzkich na terenach modernistycznych, wciąż anonimowych osiedli.

3.3. Przestrzeń sportu jako przestrzeń wspólna

Charakterystyczne dla polskich placów zabaw i parków z lat 2000-2010 są skate parki, które służą do uprawiania m.in. jazdy na deskorolce, hulajnodze czy rolkach. Zostały one w tamtych czasach zdominowane przez młodzież i stanowiły często zamknięte, niedostępne dla ogółu środowisko. We współczesnych planach rewitalizacji starych osiedli i na nowo projektowanych osiedlach kładzie się szczególny nacisk na to, aby jak największy przekrój użytkowników mógł korzystać z terenów

¹⁷ Bailey R., *The educational benefits claimed for physical education and school sport: An academic review*, 2009, s. 1-27

rekreacyjnych i sportowych. Często to właśnie te przestrzenie stanowią trzon idei urbanistycznej w procesie odbudowy tkanki miejskiej i są atrakcyjnym elementem przyciągającym najpierw inwestorów, a następnie mieszkańców i najemców lokali użytkowych. Przykładem może być projekt modernizacji kompleksu SKRA w Warszawie, który zakłada remont zrujnowanego stadionu i budowę kompleksu boisk otoczonych otwartą, zieloną strefą dla mieszkańców warszawskiej Ochoty i Śródmieścia.

Można znaleźć również przykłady mniejszych ale równie ciekawych i udanych projektów społecznych, które miały poprzez aktywność fizyczną pobudzić lokalną społeczność i zacieśnić więzy. Jeden z nich opisuje dr. arch. Małgorzata Kostrzewska, w krótkiej prezentacji pt. *Neighbourhood sport as a tool of urban regeneration*¹⁸. „Nasze boisko” to oddolna inicjatywa zapoczątkowana w Warszawie w 2015r. Jej celem było udostępnianie mieszkańcom dzielnicy bezpłatnie, bez konieczności zapisów, o stałej porze – niedziela godzina 18:00 – boiska podzielonego na sektory do siatkówki, koszykówki i piłki nożnej. W trakcie działania programu zanotowano wzrost użytkowania boisk jako przestrzeni publicznych z 3% do 22% oraz odnotowano, że użytkownicy traktowali ten teren jak „swoj”¹⁹. Dbali o sprzęt, naprawiali zniszczone wyposażenie, dbali o czystość ale także dbali o niepalenie papierosów czy niespożywanie alkoholu w trakcie spotkań. Program pokazał, że można wykorzystać te obiekty sportowe, które już znajdują się na mapie dzielnicy, tylko trzeba dać ludziom narzędzia aby z nich korzystać. Wiele osób nie jest świadoma, że hale są dostępne na wynajem, albo nie funkcjonuje w społeczności, która podziela ich pasje sportowe. Tego typu inicjatywy otwierają przed mieszkańcami nowe możliwości i powinny one być rozpowszechniane w procesach rewitalizacji miast.

Ważnym aspektem poruszonym też w wielu miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego jest dostępność z terenów zabudowy wielorodzinnej do przestrzeni parkowych, sportowych, rekreacyjnych i placów zabaw. Zaniechanie tego aspektu mogłoby prowadzić do pogłębiania się nierówności społecznych oraz mieć realny wpływ na rozwój fizyczny i społeczny mieszkańców osiedla. Dostępność powinna przejawiać się w aspektach fizycznych, takich jak odległość od miejsca zamieszkania, możliwość pokonywania różnic terenu rampami, a nie tylko schodami; ale również w aspektach finansowych czy kulturowych.

3.4. Infrastruktura sportowa a inkluzywność społeczna

Ruch to wolność - często jednak uświadamiamy sobie tę prawdę dopiero wtedy, gdy z jakiegoś powodu tracimy możliwość swobodnego poruszania się. Złamanie nogi, skręcenie kostki czy nawet przytrzaśnięcie palca drzwiami samochodu potrafią skutecznie ograniczyć sprawność i przypomnieć, jak cenna jest codzienna mobilność. Dzieci, które już nauczyły się chodzić i biegać dla zabawy lubią pokonywać schody w górę i w dół. Dorośli wiedzą już, że z pokonywaniem schodów wiąże się wysiłek i jeśli mogą to wybierają inną formę komunikacji pionowej. Dla osób starszych i z niepełnosprawnościami schody często stanowią barierę nie do pokonania. Trudność wysiłku fizycznego zależy od tego w jakiej kondycji znajduje się osoba, która ma go wykonać.

¹⁸ Kostrzewska M., *Neighbourhood sport as a tool of urban regeneration*, doi:10.5593/sgemsocial2016hb42

¹⁹ tamże

Ogólnodostępne przestrzenie sportowe mają przeciwdziałać zjawisku wykluczania. Często obiekty sportowe kojarzone są z elitarnością i wymaganiami fizycznymi. Powoduje to niechęć do korzystania z nich przez amatorów sportów i osoby mniej aktywne fizycznie. Należy świadomie proponować rozwiązania architektoniczne, które będą sprzyjać integracji społeczeństwa.

Projektowanie infrastruktury sportowej i rekreacyjnej z uwagi na dostępność dla osób starszych oraz o ograniczonej ruchomości jest ciekawym zagadnieniem, chociaż często pomijanym. Aktywność fizyczna ma wpływ na aspekty zdrowotne fizyczne i psychiczne, pomaga w rekonwalescencji, przeciwdziała izolacji, utracie samodzielności i sprawności. Można zastanowić się nad formami aktywności dla osób o ograniczonych możliwościach ruchowych. Oprócz wygodnych, równych ścieżek pieszych z dostępem do zieleni, można projektować ogrody sensoryczne, które będą pobudzały różne zmysły. Publikacje naukowe potwierdzają kojący wpływ przebywania wśród zieleni na układ nerwowy człowieka²⁰. Ogrody sensoryczne stają się coraz bardziej popularne w Polsce i są odpowiednie zarówno dla osób starszych jak i dzieci czy osób z różnymi niepełnosprawnościami. Przykładami mogą być realizacje w Katowicach (ścieżka sensoryczna przy Tężni solankowej na osiedlu Tysiąclecia) czy w Opolu (Plac Edukacyjno-sensoryczny przy ul. Tarnopolskiej). Przy projektowaniu tego typu przestrzeni należy pamiętać o różnorodności nasadzeń i o przemyślanym rozdzielaniu grup roślin po terenie ogrodu.

Innym powodem do wyjścia na zewnątrz dla osoby starszej może być siłownia na świeżym powietrzu, stolik z szachownicą albo farma miejska, na której spotka się z innymi seniorami. Urozmaicenie funkcjonalne przestrzeni rekreacyjnych ma wpływać pozytywnie na kontakty sąsiedzkie²¹.

Zupełnie inne wymagania stawiają przestrzenie przeznaczone dla dzieci. Dobrze jeśli obiekty i same przestrzenie są elastyczne w użyciu, wymuszają spontaniczność i działanie w grupie. Dzieci są ciekawe świata i nie przewidują niebezpieczeństw. Należy w szczególności zadbać o ich bezpieczeństwo w przestrzeni publicznej. Obserwując współczesne place zabaw można zauważyć, że starają się one łączyć elementy torów przeszkód z parkami sensorycznymi. Pojawiają się na nich obiekty wspinaczkowe, wzmacniające równowagę zestawy przeszkód ale również huśtawki na różnych wysokościach, bezprogowe konstrukcje, bezpieczne podłoże oraz oznaczenia dla dzieci niewidomych i słabowidzących. Integracja dzieci o różnych stopniach niepełnosprawności może odbywać się poziomach życia.

Otwarte przestrzenie rekreacyjne i sportowe mogą pełnić funkcję pomostów kulturalnych w miastach o zróżnicowanej strukturze demograficznej. Sport przekracza bariery językowe i kulturalne, a podczas wspólnej rozgrywki, skracają się dystanse międzyludzkie.

²⁰ Majkowska-Gadomska J., Mikulewicz E., Dobrowolski A. *Wpływ kwietników i rabat miejskich na życie człowieka niepełnosprawnego*, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Olsztyn 2016

²¹ Gronostajska B., *Architektura dla seniora. Jak projektować dla osób starszych?*, Politechnika Wrocławska [dostęp 14.04.2025, <https://pwr.edu.pl/uczelnia/aktualnosci/architektura-dla-seniora-jak-projektowac-dla-osob-starszych-11500.html>]

3.5. Podsumowanie

Sport i rekreacja mają realny wpływ na kształtowanie współczesnych społeczności miejskich. W dobie dynamicznych zmian społecznych i urbanistycznych, przestrzenie sportowe stają się nie tylko miejscem aktywności fizycznej, ale także wspomagają budowanie relacji sąsiedzkich, integrację społeczną i przeciwdziałają wykluczeniu.

Wspólne uczestnictwo w wydarzeniach sportowych, amatorskie uprawianie sportu czy oddolne inicjatywy – takie jak „Nasze boisko” – potwierdzają, że sport może pobudzać zaangażowanie mieszkańców, wzmacniać poczucie przynależności do miejsca i tworzyć przestrzenie współodpowiedzialności. Ponadto te wydarzenia stanowią przestrzeń do spotkań międzypokoleniowych, są źródłem lokalnych zwyczajów i symboli.

Ważnym aspektem w społecznotwórczej roli sportu jest inkluzywność oraz dostępność – nie tylko ta fizyczna ale również mentalna. Każdy potencjalny użytkownik, powinien czuć się zaproszony do korzystania z otwartych przestrzeni rekreacji. Oprócz wyzwań projektowania dla osób starszych, dzieci czy osób z niepełnosprawnościami należy pamiętać także o integracji kulturalnej.

4. ARCHITEKTURA SPORTOWA

Od tysiącleci ludzie uprawiają sport. Według dostępnych informacji w Starożytnym Egipcie początek miały sporty drużynowe²², ale bardzo popularne były też walki bokserskie. W Starożytnej Grecji ważniejszym nad sportem drużynowym okazał się sport indywidualny: biegi, skok w dal, rzut dyskiem czy oszczepem. Dalej popularnymi były zapasy, boks czy pankration²³, rozwinęły się konkurencje takie jak wyścigi koni czy rydwanów. Do uprawiania sportu w formie zorganizowanej potrzebna była i jest nadal odpowiednia przestrzeń. W Grecji budowane były ośrodki sportowe, które służyły zarówno ćwiczeniom jak i organizacji Igrzysk czy mniejszych wydarzeń sportowych.

Celem tego rozdziału jest zapoznanie się z charakterystyką architektury sportowej, jej funkcjonowaniem na przestrzeni wieków oraz uwarunkowaniami prawnymi.

4.1. Historia architektury sportowej

Już w starożytnej Grecji (od około 750r.p.n.e), zaczęły powstawać specyficzne ośrodki, takie jak: Olimpia czy Delfy, w których najczęściej, co 4 lata organizowano igrzyska ku czci poszczególnych bogów. Były to miasta, które zaludniały się przy okazji wielkich wydarzeń, a pomiędzy nimi zamieszkiwały je niewielkie grupy ludności²⁴. W Milecie, jednymi z głównych obiektów publicznych, zlokalizowanych w centrum ośrodka, były stadion oraz gimnazjon, przeznaczony między innymi do ćwiczeń fizycznych²⁵. W Grecji stadiony, a w Cesarstwie Rzymskim amfiteatry (np. Koloseum Rys.4.1.) stanowiły scenę życia sportowego, politycznego i kulturalnego.

Fig. 4.0.1. Amfiteatr Flawiuszów (Koloseum), Rzym, 70-80 n.e.

źródło: <https://niceaway.pl/koloseum-rzym/> [online: 13.04.2025r.]

²² <https://ciekawostkihistoryczne.pl/2012/08/24/sport-w-starozytnym-egipcie/> [online: 22.04.2025]

²³ https://pl.wikipedia.org/wiki/Sport_w_starozytniej_Grecji [online: 22.04.2025]

²⁴ Kostrzevska M., *Miasto europejskie na przestrzeni dziejów. Wybrane przykłady.*, Politechnika Gdańska, Gdańsk, 2013, ISBN 978-83-64333-02-6, s.25

²⁵ Tamże, s.31

Po upadku Cesarstwa Zachodnio-rzymskiego zainteresowanie architekturą sportową zanikło i odrodziło się dopiero w XIXw wraz z rozwojem przemysłu i ponownym zainteresowaniem antykiem. Rozwijały się miasta kwitło życie miejskie i upowszechniała się idea sportu. W 1896r odbyły się pierwsze nowoczesne igrzyska olimpijskie. Wraz z nimi zaczęły powstawać modernistyczne stadiony olimpijskie takie jak:

- Estadi Olímpic Lluís Companys (Rys.4.2.)– 1927r
- Yoyogi National Gymnasium (Rys.4.4.)– 1964r
- Centennial Olympic Stadium – 1996r

Fig. 4.0.2. Estadi Olímpic Lluís Companys, Barcelona, 1927r

źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Estadi_Olímpic_Lluís_Companys [online: 13.04.2025r]

Fig. 4.0.3. Yoyogi National Gymnasium, 1964r

źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Yoyogi_National_Gymnasium [online: 13.04.2025r.]

Wielkie obiekty są świadectwem rozwoju architektury, w przypadku XX w. były to obiekty modernistyczne, późno-modernistyczne czy dekonstruktywistyczne. Zarówno w miastach starożytnych jak i współczesnych obiekty sportowe stanowią wyróżniające się elementy w tkance miejskiej, ze względu na swoją skalę oraz zagospodarowanie wokół nich.

4.2. Rodzaje obiektów sportowych

4.2.1. Klasyfikacja obiektów sportowych

Architektura obiektów sportowych stanowi specyficzny typ budownictwa, wyróżniający się zarówno skalą jak i funkcjonalnością. Z uwagi na zróżnicowaną formę przestrzenną lub kubaturową, obiekty są poddawane klasyfikacji według określonych kryteriów. W Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (PKOB) uwzględniono odrębne kategorie dedykowane tego rodzaju architekturze obejmujące m.in.:

- ogólnodostępne obiekty kulturalne (m.in. wielozadaniowe sale wykorzystywane głównie do celów rozrywkowych),
- budynki kultury fizycznej (m.in. jednofunkcyjne hale sportowe i zadaszone trybuny do oglądania sportów na świeżym powietrzu),
- boiska i budowle sportowe (zagospodarowane tereny przeznaczone do uprawiania sportów na świeżym powietrzu, np. piłka nożna, baseball, rugby, sporty wodne, lekkoatletyka, wyścigi samochodowe, rowerowe lub konne),
- budowle sportowe i rekreacyjne pozostałe (m.in. trasy i szlaki narciarskie, skocznie, tory saneczkowe, pola golfowe, lotniska sportowe, przystanie jachtowe)²⁶.

4.2.2. Rola obiektów sportowych w budowaniu tożsamości miejsca

Współczesne obiekty sportowe, podobnie jak ich historyczne odpowiedniki, wzbudzają zainteresowanie turystów – nie tylko tych zafascynowanych sportem. Współcześnie na mapie wycieczek często pojawia się zwiedzanie stadionów piłkarskich, hal widowiskowo-sportowych czy torów wyścigowych. Architektura sportowa przyciąga do siebie rzesze odwiedzających ze względu na skalę, symbolikę, historię i oczywiście funkcje użytkowe.

Obiekty sportowe potrafią wytwarzać i wzmacniać tożsamość miejsca, stając się powodem do dumy dla społeczności. Są miejscem przeżywania historycznych wydarzeń co czyni je nośnikami wspomnień i przeżyć dla sportowców, kibiców i wszystkich pracujących wokół wydarzeń sportowych. Zdarzają się przypadki, które zdecydowanie wykraczają poza sferę lokalną – stając się ikoną krajowego czy globalnego dziedzictwa.

Wielkość obiektów nie musi iść w parze z wielkością miejscowości, w której obiekt się znajduje. Jako przykład można podać wieś Silverstone, której nazwę otrzymał jeden z legendarnych torów Formuły 1 – Silverstone Circuit. Jest on niepowtarzalnie symbolem wsi i elementem jej tożsamości.

²⁶ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1999r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (PKOB) (Dz.U.1999.112.1316 ze zm.)

Podobne zjawiska wywołują stadiony domowe najpopularniejszych klubów piłkarskich – Santiago Bernabeu, Camp Nou czy Allianz Arena, które również stały się elementem krajobrazu miejskiego swoich miast.

Parametry fizyczne, forma architektoniczna, nowoczesne materiały budowlane nie są jednak tym co decyduje o wkładzie w budowanie tożsamości lokalnej. Ważne jest to jaką te obiekty pełnią funkcję społeczną. Spotkania na wydarzeniach sportowych, integracja ludności miejskiej, pisanie historii klubu, miasta, regionu i identyfikacja mieszkańców z miejscem²⁷ sprawiają, że wielkokubaturowe obiekty sportowe mogą „ożywać” i stanowić ważny, żywy symbol wspólnoty.

4.2.3. Sport jako rekreacja i widowisko

Sport to zdrowie. To powiedzenie, które często poddajemy w wątpliwość, gdy spotka nas kontuzja. Może to zdanie powinno brzmieć tak: „rekreacja to zdrowie”? Ruch, który codziennie dostarczamy organizmowi jest potrzebny do zdrowego funkcjonowania. W najbliższym otoczeniu miejsca zamieszkania powinny być zlokalizowane urządzenia zachęcające do uprawiania aktywności fizycznej. Może to być zwykła, ale dobrze wykonana, oświetlona ścieżka piesza czy rowerowa, z wyznaczonymi miejscami odpoczynku, a nawet konstrukcje rurowe, które będą zachęcały do gimnastyki.

Sport wyczynowy wymaga zupełnie innego zaplecza, które nie jest celem tego opracowania, ale przestrzenie, w których można oglądać taki sport jak najbardziej. Z założenia nie mogą być dostępne dla ludzi na co dzień. Jak więc wykorzystać tereny wokół nich aby były one bardziej przystępne dla mieszkańców?

4.3. Charakterystyka hal widowiskowo-sportowych

Hale widowiskowo sportowe są charakterystycznymi obiektami w przestrzeni miast, dzielnic czy osiedli. Nie rzadko stają się landmarkami przedstawianymi na pamiątkach i pocztówkach, ale także są symbolami miast. Tak stało się w przypadku katowickiego „Spodka”, który do 2016 roku był głównym elementem oficjalnego logo miasta (Rys.4.5.).

Projektowane są z myślą o wielofunkcyjności. To miejsca rozgrywek meczy ligowych, reprezentacyjnych, organizacji konferencji, koncertów, targów i wydarzeń lokalnych. Gdy zaliczmy do nich również przyszkolne hale sportowe, to okaże się, że znajdują się one w praktycznie każdym mieście, a różnią się od siebie, wielkością i przystosowaniem do konkretnych sportów.

Jednym z wskaźników, jakimi można je określać jest pojemność, czyli liczba miejsc stojących i siedzących na hali. Wyróżniamy małe (do 500 miejsc siedzących), średnie (500-899 miejsc siedzących) i duże (od 900 miejsc siedzących) hale sportowe. Jak wynika z raportu ministerstwa sportu

²⁷ Tuan Y-F., *Przestrzeń i miejsce*, tłum. Agnieszka Klekot, Warszawa: PIW, 1987

i turystyki na rok 2016²⁸ dużych hal widowiskowo sportowych nie mają jedynie 22 z 87 miast powyżej 50 tys. mieszkańców. Z roku na rok powstają nowe obiekty, więc liczba tych miast stale się zmniejsza.

Projekt hali widowiskowo-sportowej to wielkie wyzwanie zarówno pod względem architektonicznym, gdzie należy wziąć pod uwagę m.in. formę i wyraz architektoniczny, wpływ na otoczenie, sylwetę miasta, środowisko, komunikację, jak i pod względem konstrukcyjnym. Należy przemyśleć kwestie zadaszenia, akustyki i wibracji, rodzaju fundamentowania itp. Ważnym aspektem jest również temperatura i wilgotność powietrza wewnątrz hali, w trakcie odbywania się wydarzeń, co przekłada się na specjalistyczny projekt wentylacji i klimatyzacji.

Fig. 4.0.4. Oficjalne logo miasta Katowic do 2016r

źródło: <https://katowice.wyborcza.pl/katowice/7,35063,9882234,serce-esk-nowym-logo-katowic-dobrze-sie-kojarzy.html> [online: 20.04.2024]

Należy tak projektować tego rodzaju obiekty, aby sprzyjały organizacji różnych wydarzeń sportowych i kulturalnych. Hale widowiskowo-sportowe są przykładami wielofunkcyjnych budynków. Gdańsko-sopocka Ergo Arena jest przystosowana do organizowania zawodów na poziomie międzynarodowym ok. 12 dyscyplin sportowych (w tym lekkoatletyka czy jeździectwo) oraz do organizowania koncertów, wydarzeń kulturalnych czy konferencji. Na przełomie lat 2011-2019 odbyło się w niej ponad 1000 różnego rodzaju wydarzeń²⁹.

²⁸ Departament Infrastruktury Sportowej, Ministerstwo Sportu i Turystyki, *Duże hale sportowo-widowiskowe w Polsce*, Warszawa 2016, s.78

²⁹ Łuć B.: Funkcjonowanie wielkich obiektów sportowo-rekreacyjnych w przestrzeni turystycznej polskich miast – wybrane przykłady. *Studia Ekonomiczne* 391, 2020, s.37,38.

4.4. Wpływ dużych hal widowiskowo-sportowych na funkcjonowanie miast

Duże hale widowiskowo sportowe mają wpływ na wiele aspektów funkcjonowania współczesnych miast. Składa się na to ich złożoność funkcjonalna oraz skala zabudowy. Ich przeznaczeniem jest gromadzenie tysięcy ludzi na wydarzeniach sportowych czy kulturalnych, na co musi być przygotowane miasto, gdy decyduje się na budowę takiego obiektu.

4.4.1. Aspekt urbanistyczny

Wielkoskalowy obiekt sportowy wymaga zachowania odpowiednich odległości od pobliskiej zabudowy. Mają na to wpływ czynniki techniczne, takie jak przesłanianie czy posadowienie. Oprócz aspektów technicznych ważna jest również jakość przestrzeni dookoła hali. Jeśli nie zostaną zachowane znaczne dystanse między budynkami, przestrzeń stanie się nieproporcjonalna i przytłaczająca.

Hale widowiskowo-sportowe powinny być osadzone w dobrze funkcjonującym układzie komunikacyjnym, zarówno transportu publicznego, układu drogowego i systemu parkingów. Organizacja wydarzeń nie powinna prowadzić do paraliżu drogowego. Zdarza się tak, że wydarzenia sportowe o zasięgu europejskim czy światowym są impulsem do poddania obszarów zdegradowanych procesom przekształceń³⁰.

4.4.2. Aspekt ekonomiczny i turystyczny

Jednym z głównych powodów organizacji wielkich eventów sportowych jest zwiększenie konkurencyjności miasta na arenie międzynarodowej. Wraz z napływem turystów zwiększają się dochody miasta, wspierane są lokalne biznesy, powstają nowe miejsca pracy. Turystyka powoduje ruch m.in. w branży hotelowej, gastronomicznej, usługowej czy handlowej³¹. Jednak nie każde miasto chce zostać organizatorem. W ostatnich latach z organizacji Igrzysk Olimpijskich zrezygnowały takie miasta jak: Kraków, Sztokholm, Oslo, Monachium czy Lwów³². Te przykłady pokazują, że nie zawsze końcowe zyski przewyższają prognozowane wydatki.

4.4.3. Aspekt społeczny i kulturowy

Odpowiednio zaprojektowane otoczenie hali widowiskowo-sportowej może sprzyjać integracji mieszkańców i generować ruch na terenach poza wydarzeniami sportowymi. We współczesnym świecie, gdzie ceny gruntów są najwyższe w historii takie rozumienie przestrzeni miejskiej zapobiega powstawaniu martwym obszarom na mapie miast.

³⁰ Kostrzewska M., *Rewitalizacja przestrzeni miejskiej poprzez wydarzenia i inicjatywy sportowe*, Gdańsk, Politechnika Gdańska,

³¹ Łuć B.: Funkcjonowanie wielkich obiektów sportowo-rekreacyjnych w przestrzeni turystycznej polskich miast – wybrane przyk (Trzepacz, Stadion piłkarski w przestrzeni miasta; przemiany lokalizacji dużych obiektów infrastruktury piłkarskiej. 2020)ady. *Studia Ekonomiczne* 391, 2020, s.2.

³² Kostrzewska M., *Rewitalizacja przestrzeni miejskiej poprzez wydarzenia i inicjatywy sportowe*, Gdańsk, Politechnika Gdańska

Tereny zielone, place oraz otwarte strefy sportu i rekreacji zachęcają do aktywnego korzystania z przestrzeni publicznej jednocześnie podnosząc jakość życia mieszkańców pobliskich osiedli. Mogą również pełnić funkcję lokalnych centrów aktywności społecznej, stając się miejscem organizacji lokalnych kiermaszów, wydarzeń artystycznych czy kulturalnych o charakterze sąsiedzkim. Tego rodzaju działania wspierają budowanie tożsamości miejsca i zapobiegają wyobcowaniu hali i jej otoczenia z codziennego życia miasta.

5. ANALIZA PORÓWNAWCZA WYBRANYCH HAL WIDOWISKOWO-SPORTOWYCH

5.1. Kryteria analizy

Analiza ma służyć zebraniu informacji na temat hal widowiskowo-sportowych o pojemności 8000-16000 widzów, podobnych do Ergo Areny na granicy Gdańska i Sopotu. Zebrane w analizie informacje będą stanowić punkt wyjścia i materiał poglądowy do opracowania koncepcji zagospodarowania terenów przyległych do Ergo Areny w ramach projektu dyplomowego.

Do analizy wybrano hale o podobnym charakterze i skali zlokalizowane w różnych kontekstach urbanistycznych: Max-Schmeling-Halle (Berlin), Pala Alpitour (Turyn), Spodek (Katowice), Atlas Arena (Łódź), Royal Arena (Kopenhaga), Tauron Arena (Kraków). Wybrane obiekty służą organizacji wydarzeń o podobnym charakterze oraz skali. Zatem organizatorzy i projektanci mierzyli się z problemami dotyczącymi podobnych kwestii funkcjonowania tych obiektów w przestrzeni miejskiej.

Projekt dyplomowy dotyczy przestrzeni publicznych wokół hal sportowych. W tym rozdziale analizowane będą aspekty urbanistyczne założeń sportowych.

Każdy obiekt będzie analizowany według tych samych kryteriów przy użyciu jednakowych narzędzi badawczych. Analiza zostanie przeprowadzona względem poszczególnych kryteriów, a nie hal. Ma to na celu wyróżnienie rozwiązań dotyczących konkretnych problemów projektowych. Przyjęto analizę funkcjonalno-przestrzenną na podstawie map, zdjęć lotniczych, udostępnionych projektów obiektów i informacji na temat ich funkcjonowania w trakcie wydarzeń oraz poza nimi zamieszczonych na oficjalnych stronach hal.

W analizie uwzględniono następujące aspekty:

- powiązanie z otoczeniem miejskim,
- program funkcjonalny i funkcje towarzyszące,
- dostępność z komunikacji publicznej,
- infrastruktura techniczna i parkingowa.

Każdy z nich rozwinęto w osobnych podrozdziałach, które zakończono podsumowaniem.

5.2. Powiązanie z otoczeniem miejskim

Max Schmeling Halle – Berlin, Niemcy

Hala jest zlokalizowana na północ od centrum Berlina, pozostając nadal w centrum miasta, w dzielnicy Prenzlauer Berg. Jej otoczenie stanowi gęsta zabudowa mieszkaniowa oraz tereny zielone. Została wkomponowana w tkankę miejską i oparta o geometryczny układ komunikacyjny. Na teren hali prowadzą wejścia bezpośrednio z poziomu ulicy. Wokół hali nie ma zdecydowanie dominujących funkcji usługowych ani komercyjnych. Buforem między zabudową sportową, a zabudową mieszkaniową są tereny parkowe, które sprzyjają integracji hali z otoczeniem.

Fig. 5.1. Hala Max Schmeling w Berlinie
 źródło: <https://www.berlin-sportmetropole.de/en/max-schmeling-halle/> [online: 22.04.2025]

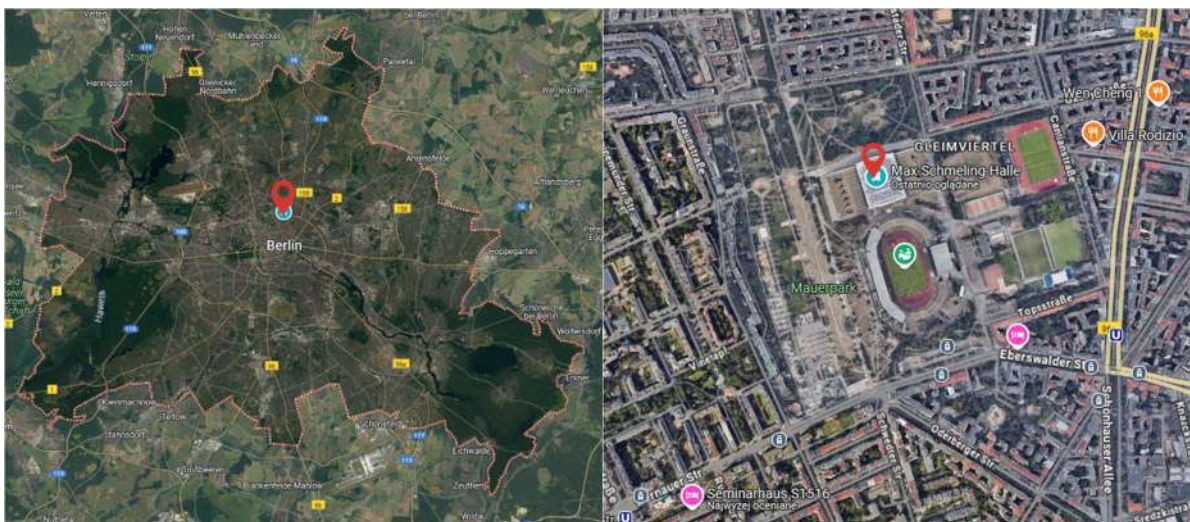

Fig. 5.2. Lokalizacja hali na terenie miasta oraz najbliższe otoczenie hali
 źródło: <https://surli.cc/esnlix> [online: 22.04.2025]

Pala Alpitour – Turyn, Włochy

Znajduje się około 4km od historycznego centrum miasta, w dzielnicy Santa Rita w południowo-zachodniej części Turynu. Hala wraz ze stadionem piłkarskim przylega do terenu parkowego oraz placu, na którym znajdują się rzeźby miejskie. W pobliżu znajdują się również szkoły, uniwersytet i inne mniejsze obiekty sportowe przestrzenne i kubaturowe. Otoczenie hali stanowi obszar gęsto zabudowany, głównie zabudową mieszkaniową, a hala wraz z pozostałymi obiektami sportowymi jest wydzielona zielonymi alejami.

Fig. 5.0.1. Hala Pala Alpitour
 źródło: <https://gastrogays.com/eurovision-2022-arena/> [online: 22.04.2025r]

Nie zostały zaprojektowane większe przestrzenie zielone pomiędzy zabudową sportową, a mieszkalną. Mimo to wysokie drzewa posadzone wzdłuż alei stanowią oddzielenie między strefami, tworząc ramy przestrzenne.

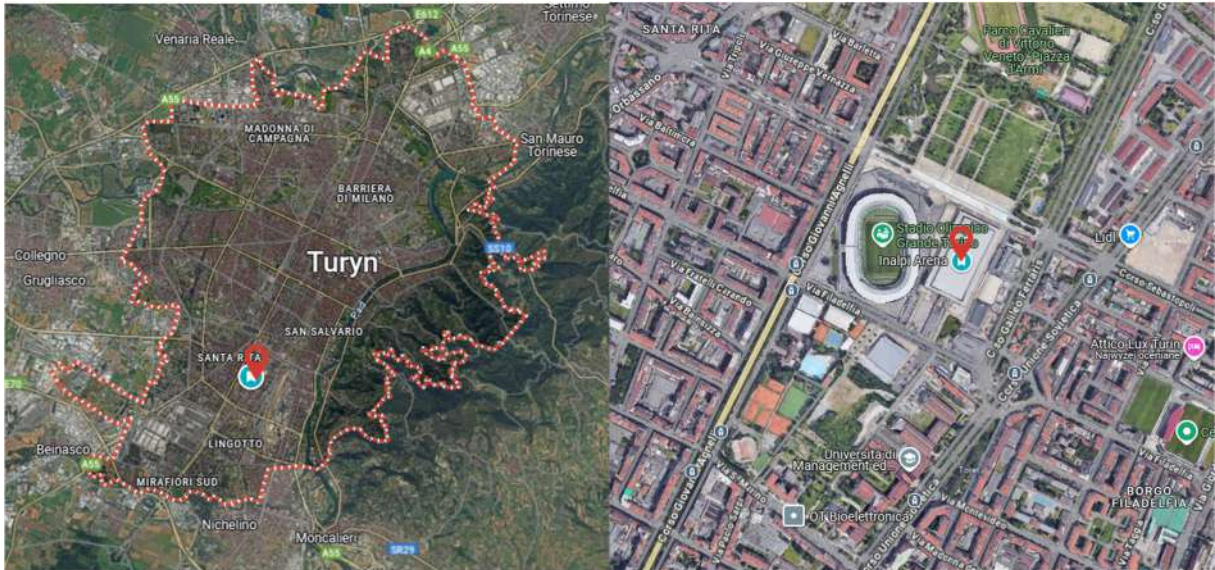

Fig. 5.0.2. Lokalizacja hali na terenie miasta oraz najbliższe otoczenie hali
 źródło: <https://surl.lu/xvkjtz> [online: 22.04.2025]

Spodek – Katowice, Polska

Zlokalizowany na obrzeżach śródmieścia w dzielnicy Bogucice, zaledwie 800m od rynku w Katowicach przy jednej z głównych arterii komunikacyjnych miasta. Architekci katowickiej „Strefy

Kultury” zadbali o to, aby Spodek stał się częścią kompozycyjną i funkcjonalną nowego założenia. Obecność prestiżowych instytucji kultury (NOSPR, Muzeum Śląskie, MCK) wzmocniła tożsamość miejsca i przyczyniła się do aktywizacji przestrzeni publicznych wokół obiektu.

Obiekt jest zamknięciem osi kompozycyjnej zaczynającej się na katowickim rynku. Przed nim znajduje się ogromny plac o wymiarach blisko 100x100m, który jest równoważony poprzez formę pomnika w Parku Powstańców Śląskich i częściowo zabudowany przez Biurowce .KTW.

Fig. 5.0.3. Hala Spodek w Katowicach

źródło: <https://www.wkatowicach.eu/informacje/w-katowicach/Wydarzenia-w-Spodku-i-MCK-do-konca-2024-roku-Zobaczcie/idn:7395> [online: 22.04.2025]

Fig. 5.0.4. Lokalizacja na terenie miasta oraz najbliższe otoczenie hali

źródło: <https://surl.li/uwedzg> [online: 22.04.2025]

Atlas Arena – Łódź, Polska

Położona w zachodniej części Łodzi, w bezpośrednim sąsiedztwie Parku im. Poniatowskiego, Parku Na Zdrowiu i ogrodu zoologicznego. Otoczona jest głównie terenami zielonymi oraz obiektami sportowymi. Ich lokalizacja sprawia wrażenie, jakby przecięła „zieloną nić” łączącą dwie strony Alei Włókniarzy.

Najbliższe otoczenie hali jest zróżnicowane, ale wydzielone strefowo. Brak widocznego mieszania się funkcji, co mogłoby sprzyjać włączaniu terenów z życia miejskiego. Zabudowa jest rozproszona, a przestrzeń wydaje się być rozległa i anonimowa. Najbliżej obiektów sportowych zlokalizowany jest Dom Pomocy Społecznej znajdujący się na terenie Parku na Zdrowiu (na zachód od budynku hali).

Fig. 5.0.5. Hala Atlas Arena

źródło: <https://www.konferencje.pl/o/atlas-arena-lodz,443.html#lg=media&slide=0> [online: 22.04.2025r]

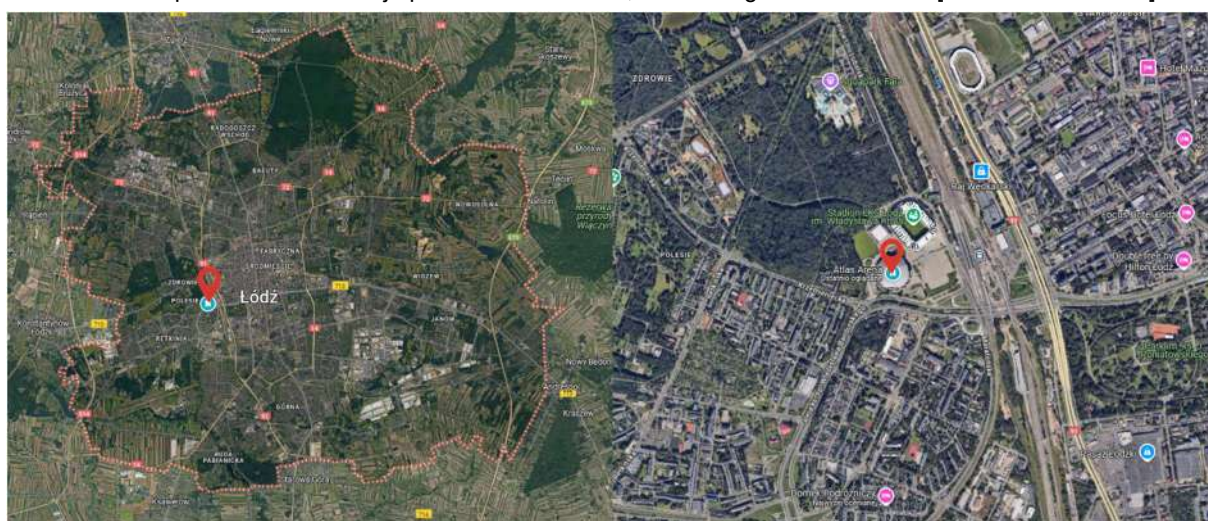

Fig. 5.0.6. Lokalizacja na terenie miasta oraz najbliższe otoczenie hali

źródło: <https://surl.li/cznhoc> [online: 22.04.2025]

Royal Arena – Kopenhaga, Dania

Fig. 5.0.7. Royal Arena w Kopenhadze

źródło: <https://sztuka-architektury.pl/article/10678/hala-widowiskowa-wpisana-w-miasto> [online: 22.04.2025r]

Arena znajduje się w nowoczesnej dzielnicy Ørestad, około 7km od centrum. Otoczona jest zabudową mieszkaniową, biurami i usługami, co jest wynikiem spójnego planu urbanistycznego³³. Teren hali jest wkomponowany w regularną siatkę ulic i bezpośrednio sąsiaduje z zabudową mieszkaniową i terenami rekreacyjnymi. Taka bliskość różnorodnych funkcji sprawia, że przestrzeń wokół hali jest dostępna i wykorzystywana na co dzień.

Zadbano o to, aby teren wokół hali nie był oddzielony przegrodą oraz zaprojektowaną widoczną na Fig. 5.9. małą architekturę w postaci zbiorników retencyjnych.

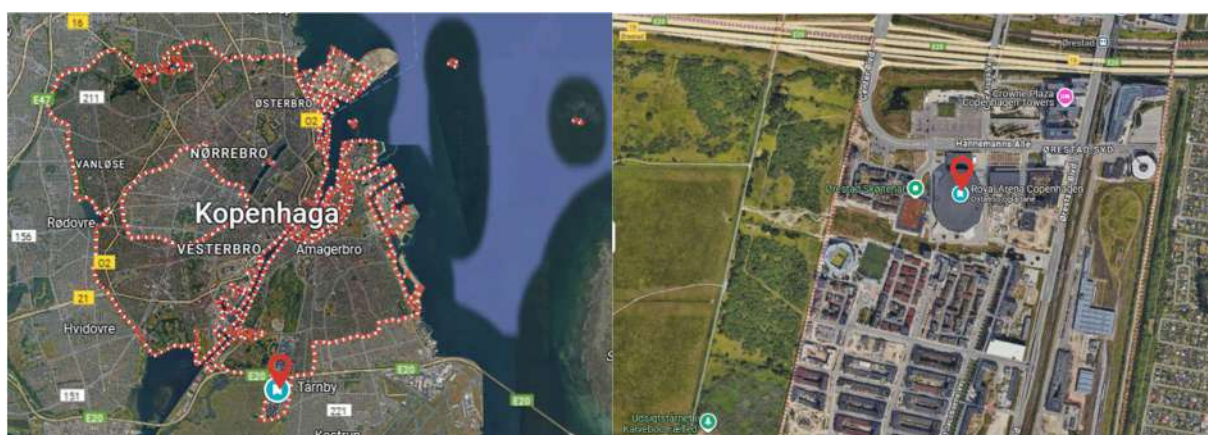

Fig. 5.0.8. Lokalizacja na terenie miasta oraz najbliższe otoczenie hali

źródło: <https://surl.li/hxpfve> [online: 22.04.2025r]

³³ https://khr.dk/en/projects/primeval-city-master-plan/?utm_source=chatgpt.com, [online: 14.04.2025r]

Tauron Arena – Kraków, Polska

Fig. 5.0.9. Hala Tauron Arena w Krakowie

źródło: <https://krakow.wyborcza.pl/krakow/7,44425,31515158,najwieksza-hala-widowiskowo-sportowa-w-polsce-ma-10-lat-prezes.html> [online: 22.04.2025r]

Hala zlokalizowana we wschodniej części Krakowa, w dzielnicy Czyżyny, odległość od centrum to około 4km. W bezpośrednim sąsiedztwie znajduje się Park Lotników Polskich, tereny rekreacyjne i kampus Akademii Kultury Fizycznej.

Od strony zachodniej bufor między zabudową mieszkaniową, a halą widowiskowo-sportową jest zapewniony poprzez obszar uporządkowanej zieleni wysokiej. W najbliższym otoczeniu hali, pojawiają się nowe obiekty wielorodzinne z parterami usługowymi, które rozwijają dostępność terenów i włączają obiekt w codzienne życie miasta.

Fig. 5.0.10. Lokalizacja na terenie miasta oraz najbliższe otoczenie hali

źródło: <https://surl.li/eejrju> [online: 22.04.2025r]

Wnioski:

Obiekty zlokalizowane wśród ścisłej zabudowy mieszkaniowej często są oddzielane od niej za pomocą zielonego buforu (alei, parku). Hale zlokalizowane w większej odległości od zabudowy mieszkaniowej otoczone są rozległymi placami, o niesprzyjającej miastu skali ludzkiej. W zagospodarowaniu terenu wokół hali nie ma znaczenia lokalizacja obiektu w mieście. Ważniejszy jest charakter dzielnicy, w której się znajduje.

5.3. Program funkcjonalny i funkcje towarzyszące

Max Schmeling Halle – Berlin, Niemcy

Jest to hala wielofunkcyjna o pojemności do 12 000 miejsc, przystosowana do organizacji wydarzeń sportowych, koncertów i innych wydarzeń o charakterze kulturalnym.

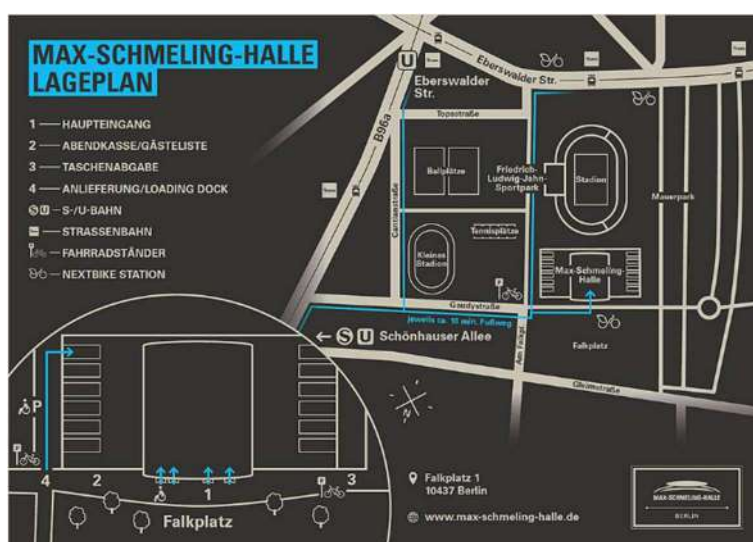

Fig. 5.0.11. Układ funkcjonalny zespołu obiektów sportowych
źródło: <https://www.max-schmeling-halle.de/besucherservice/anfahrt> [online: 22.04.2025r]

Obiekt jest jednym z wielu wchodzących w kompleks sportowy Friedrich-Ludwig-Jahn-Sportpark oraz terenów rekreacyjnych. Umożliwia to organizację różnorodnych wydarzeń nie tylko wewnątrz hali ale również na świeżym powietrzu³⁴.

Pala Alpitour – Turyn, Włochy

Hala wielofunkcyjna o pojemności do 12 350 widzów. Wykorzystywana jest do organizacji wydarzeń sportowych m.in. meczy hokeja na lodzie, oraz koncertów i innych wydarzeń o charakterze kulturalnym. Jest największą halą sportową we Włoszech³⁵.

³⁴ <https://www.max-schmeling-halle.de/en/location/about-us> [online: 14.04.2025r]

³⁵ https://pl.wikipedia.org/wiki/Pala_Alpitour [online: 14.04.2025r]

Podobnie jak berlińska hala, włoska również znajduje się w kompleksie sportowym wraz ze stadionem olimpijskim. Dzięki temu więcej wydarzeń może odbywać się na tym terenie. W sąsiedztwie znajduje się park miejski, park zabaw, park krajobrazowy oraz otwarte boiska wielofunkcyjne i inne obiekty rekreacyjne, które służą pobliskim mieszkańcom na co dzień.

Spodek – Katowice, Polska

Spodek to jedna z najbardziej rozpoznawalnych hal w Polsce. Może pomieścić około 11 500 widzów i jest wykorzystywana do organizacji wydarzeń sportowych, koncertów i imprez masowych. Oprócz głównej przestrzeni eventowej, obiekt posiada liczne przestrzenie konferencyjne³⁶.

Fig. 5.0.12. Widok z lotu ptaka na punkt widokowy na dachu centrum kongresowego
źródło: www.slazag.pl/9-lat-temu-w-katowicach-odslonieto-droge-ladowania-spodka-warszawiacy-pokazali-jak-dbac-o-architekture/foto [online: 22.04.2025r]

Mimo, że oficjalnie hala nie jest składową Centrum Kultury Katowic to jej sąsiedztwo zostało uszanowane i dwa założenia architektoniczne spójnie działają w przestrzeni. Elementem, który przyciąga turystów i mieszkańców jest punkt widokowy na dachu Centrum Kongresowego, do którego prowadzą schody z placu przed halą.

W najbliższym sąsiedztwie znajduje się Międzynarodowe Centrum Kongresowe oraz sala koncertowa Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia, a nieco dalej jest Muzeum Śląskie. Przy tym samym węźle komunikacyjnym znajdują się również: osiedle mieszkaniowe, mały Park Powstańców Śląskich oraz Aparthotel.

³⁶ <https://www.spodekkatowice.pl/pl/o-spodku/39/> [online: 14.04.2025r]

Atlas Arena – Łódź, Polska

Atlas Arena ma pojemność około 13 800 miejsc. Przystosowana jest do organizacji różnorodnych wydarzeń sportowych na poziomie międzynarodowym, a także koncertów i targów. Hala jest wyposażona w sale konferencyjne i przestrzenie VIP³⁷.

Funkcje towarzyszące łódzkiej Atlas Arenie ograniczają się do terenów zielonych Parku na Zdrowiu, czyli rezerwatu przyrody Polesie Konstantynowskie, parkingu oraz do Stadionu ŁKS'u Łódź. W odległości 1,5km znajduje się łódzkie ZOO, a w przeciwnym kierunku – Aquapark.

Royal Arena – Kopenhaga, Dania

Royal Arena to nowoczesna hala o pojemności do 17 000 miejsc, zaprojektowana w celu organizacji koncertów, wydarzeń sportowych i kulturalnych³⁸.

Bezpośrednie otoczenie hali zajmują tereny zielone, ścieżki piesze i rowerowe oraz infrastruktura wspierająca organizację wydarzeń, w tym parkingi kubaturowe i zaplecze gastronomiczne. Obok znajduje się mniejsza hala treningowa, przeznaczona obecnie lokalnemu klubowi hokeja na lodzie oraz parking kubaturowy.

Tauron Arena – Kraków, Polska

Tauron Arena to największa hala widowiskowo sportowa w Polsce z pojemnością do 20 400 miejsc, w tym około 15 000 to miejsca siedzące. Obiekt jest przystosowany do organizacji licznych wydarzeń sportowych o randze krajowej czy międzynarodowej (18 dyscyplin). Oprócz wydarzeń sportowych można w niej organizować wydarzenia kulturalne oraz biznesowe. Hala jest wyposażona w sale konferencyjne i przestrzenie VIP³⁹.

Poza głównym obiektem do użytku dostępna jest również mniejsza hala, służąca jako hala treningowa lub organizacji mniejszych imprez. Wokół hali znajduje się ogromny obszar przeznaczony na imprezy plenerowe się głównie tereny zielone oraz parkingi.

Wnioski:

Wyróżnione obiekty, są przystosowane do organizacji przeróżnych wydarzeń sportowych czy kulturalnych. Przykład niemiecki i włoski pokazują, że możliwym jest zgromadzenie większej ilości obiektów sportowych w jednym miejscu i wkomponowanie ich w strukturę miasta. Dodatkowo otaczają je tereny rekreacji, z których chętnie korzystają mieszkańcy. Przykład Spodka jest wyjątkowy, ponieważ został on wtórnie włączony w założenie funkcjonalne. Ważnym elementem tej przestrzeni jest punkt widokowy o ciekawie zaprojektowanej formie.

Same tereny parkowe mogą nie być wystarczającym czynnikiem łączącym obiekty sportowe z czynnym życiem mieszkańców.

³⁷ <https://atlasarena.pl/atlas-arena-hala-glowna/> [online: 14.04.2025r]

³⁸ www.royalarena.dk/en/capacity-design [online: 14.04.2025r]

³⁹ www.tauronarenakrakow.pl/o-nas/ [online: 14.04.2025r]

5.4. Dostępność z komunikacji publicznej

Informacje na temat odległości przystanków od głównych wejść na halę zostały zebrane na podstawie aplikacji Google Maps (źródło: www.google.pl/maps/@54.3749745,18.5873843,15z; dane na dzień 14.04.2025). Informacje na temat dostępnych linii komunikacji miejskiej najbliższej hal widowiskowych pochodzą ze stron internetowych organizacji odpowiedzialnych za transport w odpowiednich miastach.

Max Schmeling Halle – Berlin, Niemcy

Dojazd jest możliwy linią metra U2 oraz U8 (przystanek około 12 minut spacerem od hali) lub tramwajami M1 i M10 (przystanek graniczący z terenem kompleksu sportowego około 10 minut spacerem od wejścia na halę).

Pala Alpitour – Turyn, Włochy

Dojazd z centrum miasta jest możliwy tramwajem linii 4 lub 10 oraz liniami autobusowymi 91, 92 (przystanki około 6 minut spacerem od hali).

Spodek – Katowice, Polska

Przede wszystkim Spodek jest zlokalizowany w pobliżu głównego dworca kolejowego, z którego dojście piesze zajmuje około 19 minut. W bezpośrednim sąsiedztwie hali (3 minuty pieszo) znajduje się przystanek tramwajowy obsługujący 8 linii tramwajowych, którymi można transportować się pomiędzy Katowicami, Chorzowem, Bytomiem, Brynowem i Siemianowicami Śląskimi⁴⁰.

Atlas Arena – Łódź, Polska

Atlas Arena zlokalizowana jest w dzielnicy Karolew w bezpośrednim sąsiedztwie dworca kolejowego Łódź Kaliska (przystanek około 7 minut pieszo od hali). Oprócz przystanku kolejowego znajdują się tam przystanki tramwajowe i autobusowe, które są obsługiwane przez linie odpowiednio 8, 10A, 10B, 12, 14, 15, 18 (9 minut pieszo od hali) oraz 6, 52, 65B, 80A, 80B, 86, 97A, 97B, 99. (4 minuty pieszo od hali).

Royal Arena – Kopenhaga, Dania

Dojazd do hali z centrum Kopenhagi możliwy jest pociągami do stacji Ørestad (około 10 minut spacerem do hali) oraz linią metra M1. Oprócz kolei w pobliżu znajdują się przystanki autobusowe (około 8 minut spacerem od hali).

⁴⁰ www.spodekkatowice.pl/pl/dojazd-i-parking/270/ [online: 14.04.2025r]

Tauron Arena – Kraków, Polska

Tauron Arena została wybudowana w dzielnicy Czyżyny, dojazd z centrum do hali można zaplanować liniami tramwajowymi 1,14,22 (przystanek około 7 minut spacerem od hali) lub od drugiej strony hali linie tramwajowe 4,5,9,10 (te dwie ostatnie kończą się pętlami typu Park & Ride) (przystanek około 10 minut spacerem od hali). Oprócz tramwajów pod halę można dojechać autobusami linii 124, 128 (pod samą halę).

Wnioski:

Odległość przystanków komunikacji miejskiej od wejść do hal widowiskowo-sportowych w analizowanych przykładach waha się w przedziale od 3 do 12 minut spacerem. W większości jest to około 6/7 minut spacerem, co zachęca do korzystania z transportu miejskiego w celu przyjazdu na wydarzenie – w szczególności w przypadku Berlina czy Turynu, w których nie ma infrastruktury parkingowej wokół hali.

5.5. Infrastruktura techniczna i parkingowa

Max Schmeling Halle – Berlin, Niemcy

Brak dedykowanego parkingu dla odwiedzających, a liczba miejsc parkingowych w okolicy jest ograniczona. Na terenie hali znajduje się jedynie parking techniczny. Organizatorzy zalecają korzystanie z transportu publicznego, który jest dostępny wokół terenu hali⁴¹ lub z roweru.

Pala Alpitour – Turyn, Włochy

Brak dedykowanego parkingu dla uczestników wydarzeń. Organizatorzy zalecają korzystanie z pobliskich płatnych parkingów lub z transportu publicznego. Brak parkingu może być uciążliwy dla kierowców, jednakże w czasie dużych wydarzeń nie odnotowano korków, ani nie jest potrzebne specjalne zarządzanie ruchem⁴².

Spodek – Katowice, Polska

W kompleksie kulturalno-sportowym zostały zaplanowane 3 główne parkingi i 13 mniejszych zlokalizowanych wzdłuż dróg dojazdowych. Z uwagi na to, że w strefie kultury wydarzenia mogą odbywać się jednocześnie, organizatorzy zalecają korzystanie z transportu publicznego i wskazują na korzystanie z centrów przesiadkowych⁴³.

Atlas Arena – Łódź, Polska

Na terenie hali widowiskowej w dni, w których odbywają się wydarzenia dostępne są parkingi P1 i P7, dodatkowo organizatorzy wskazują lokalizację 6 pobliskich parkingów (od 5 do 30 minut

⁴¹ www.max-schmeling-halle.de/en/guest-services/plan-your-trip [online: 14.04.2025r]

⁴² www.koobit.com/atp-finals-e240/travel-parking?utm [online: 14.04.2025r]

⁴³ www.spodekkatowice.pl/pl/dojazd-i-parking/270/ [online: 14.04.2025r]

spacerem od hali) niezwiązanych bezpośrednio z Atlas Areną⁴⁴. Z opinii wynika, że w czasie dużych wydarzeń układ komunikacyjny wokół hali jest zakorkowany.

Royal Arena – Kopenhaga, Dania

W bezpośrednim sąsiedztwie hali dostępne są publiczne parkingi, w tym parking przy samej Arenie. Organizatorzy zalecają korzystanie z transportu publicznego lub rowerów⁴⁵.

Tauron Arena – Kraków, Polska

Parking przy Tauron Arenie jest przystosowany dla około 1300 samochodów (parkingi podziemne i nadziemne). Zarząd obiektu prowadzi sprzedaż biletów parkingowych online. W czasie dużych eventów mogą występować trudności z parkowaniem⁴⁶.

Wnioski:

W przypadku hal znajdujących się w sercu dzielnic mieszkaniowych (Max Schmeling Halle, Pała Alpitour) brakuje infrastruktury parkingowej dedykowanej masowym wydarzeniom. To jednak będzie skutkowało korzystaniem z transportu publicznego oraz taksówek przez użytkowników.

Reszta przypadków posiada mniejsze lub większe zaplecze parkingowe. Niektóre z parkingów przynależą bezpośrednio do obiektów, niektóre są publicznymi parkingami znajdującymi się w pobliżu. Ekonomiczniejszym rozwiązaniem wydają się być parkingi ogólnodostępne wykorzystywane nie tylko na potrzeby hali.

5.6. Podsumowanie

Przedstawiona analiza hal widowiskowo-sportowych ukazuje różnorodność podejść do integracji takich obiektów z otoczeniem miejskim. Obiekty zlokalizowane w gęsto zabudowanych dzielnicach mieszkaniowych, takie jak Max Schmeling Halle (Berlin), czy Royal Arena (Kopenhaga), wykazują silniejsze powiązania z codziennym życiem mieszkańców miasta niż hale położone na obrzeżach miast, takie jak Atlas Arena (Łódź), czy Tauron Arena (Kraków). Te ostatnie mimo bliskości terenów zielonych i rekreacyjnych są mniej zintegrowane z lokalną społecznością.

Programy funkcjonalne analizowanych hal są podobne- większość z nich oferuje przestrzenie wielofunkcyjne umożliwiające organizację wydarzeń sportowych jak i kulturalnych. Funkcje towarzyszące to w większości sale konferencyjne, przestrzenie VIP czy obiekty rekreacyjne zwiększające atrakcyjność w oczach mieszkańców.

Kluczowym aspektem funkcjonowania hal widowiskowo-sportowych jest dostępność komunikacyjna. Obiekty dobrze skomunikowane jak Spodek w Katowicach czy Max Schmeling Halle w Berlinie, zachęcają do korzystania z komunikacji miejskiej. Jest to cecha sprzyjająca projektowaniu w duchu zrównoważonego rozwoju.

⁴⁴ www.atlasarena.pl/abc-widza/najczestsze-pytania/ [online: 14.04.2025r]

⁴⁵ www.royalarena.dk/en/parking [online: 14.04.2025r]

⁴⁶ www.tauronarenakrakow.pl/parking/ [online: 14.04.2025r]

Tereny otwarte wokół obiektów pełnią różne funkcje – od rekreacyjnej do integracyjnej. Ich dostępność na co dzień wpływa na postrzeganie obiektu przez mieszkańców miasta oraz na funkcjonowanie obiektu poza wydarzeniami masowymi.

Analiza wskazuje, że zasadnym jest projektowanie hal i przestrzeni wokół nich jako integralnych elementów tkanki miejskiej. Należy uwzględniać funkcje społeczne, dostępność komunikacyjną oraz jakość przestrzeni publicznych w otoczeniu. Takie podejście będzie sprzyjało tworzeniu obiektów, które nie są jedynie miejscem organizacji masowych wydarzeń, ale pełnią ważną rolę w codziennym, aktywnym życiu mieszkańców.

6. ANALIZA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA TERENU WOKÓŁ ERGO ARENY

6.1. Powiązanie z otoczeniem miejskim

Ergo Arena jest zlokalizowana na granicy Gdańska (Żabianki) i Sopotu (Karlikowa). Od strony Gdańska (od strony południowej) sąsiaduje z modernistycznymi osiedlami z tzw. „Wielkiej płyty” – osiedle przy ul. Pomorskiej oraz Osiedle Wejhera. Od strony Sopotu otoczona jest terenami zielonymi – nieużytkami, ogrodami działkowymi „Jantar” oraz hipodromem. Z osiedla Wejhera na teren hali prowadzi jedno wejście, teren nie jest ogrodzony co sprzyja jego integracji z otoczeniem.

Pomimo strategicznego położenia na styku miast, ERGO ARENA funkcjonuje jako odizolowany obiekt, nie wchodzący w ścisłą integrację z otaczającą tkanką miejską. Nie zauważono spójnych powiązań funkcjonalno-przestrzennych, a otoczenie hali nie jest skutecznie wykorzystane.

6.2. Program funkcjonalny i funkcje towarzyszące

Ergo Arena jest halą wielofunkcyjną przystosowaną do organizowania wydarzeń sportowych, od sportów drużynowych po sporty motorowe czy windsurfing. Obiekt jest wyposażony w niezbędną infrastrukturę potrzebną do realizacji wydarzeń kulturalnych, a także posiada zaplecze techniczne umożliwiające organizację konferencji, spotkań biznesowych, targów, bankietów, gal i innych mniej konwencjonalnych wydarzeń⁴⁷.

6.3. Tereny otwarte i przestrzenie publiczne

Tereny otwarte wokół hali to w przeważającej mierze niezagospodarowane przestrzenie zielone, przecinane deptakami prowadzącymi w kierunku ulic Jelitkowskiej i Bitwy pod Płowcami. Z obserwacji wynika, że ten obszar jest wykorzystywany głównie przez mieszkańców jako przestrzeń rekreacyjna- szczególnie do biegania, jazdy na rowerze oraz spacerów z psami.

6.4. Układ komunikacyjny i dostępność

Bliskość przystanku SKM Gdańsk Żabianka – AWFIS zapewnia dogodne połączenie z resztą Trójmiasta (odległość od przystanku 15 min), jednak z obserwacji wynika, że dojście na teren hali, które prowadzi, przez osiedle może być dla użytkownika nieintuicyjne. Podobnie jest z połączeniami tramwajowymi ze strony Gdańska (odległość od przystanku do wejścia na halę to 15 min).

Jeśli chodzi o dojazd ze strony Sopotu, to bezpośrednio przy hali znajduje się przystanek autobusowy linii 31, która przejeżdża przez cały Sopot i południowe dzielnice Gdyni.

Zarządcy hali zachęcają do wybierania transportu miejskiego lub indywidualnych środków transportu w celu przyjazdu na wydarzenie. Pojawiają się akcje promocyjne zachęcające do korzystania

⁴⁷ <https://ergoarena.pl/arena/o-nas/>, online 15.04.2025

z transportu zbiorowego.⁴⁸ Ruch samochodowy na granicy miast Gdańska i Sopotu w czasie wydarzeń jest utrudniony.

Fig. 6.0.1. Schemat przystanków gdańskiej komunikacji miejskiej w pobliżu Ergo Areny
źródło: <https://ergoarena.pl/dla-odwiedzajacych/dobrydojazd/> [online: 15.04.2025]

6.5. Infrastruktura techniczna i parkingowa

Przy Ergo Arenie znajduje się parking P2 dostępny całodobowo. W sezonie letnim funkcjonuje bezpłatny Eko Parking⁴⁹. Miasto Sopot zapewnia dojazd elektrycznym transportem publicznym do centrum Sopotu i na plażę, co ogranicza ruch samochodów w mieście.

Dla osób z niepełnosprawnościami przygotowane są bezpłatne miejsca parkingowe dostępne wzdłuż drogi dojazdowej od strony ul. Łokietka.

6.6. Diagnoza i potencjały rozwojowe terenu.

Tereny przyległe do Ergo Areny, położone na styku miast charakteryzują się znacznym potencjałem rozwojowym, który może zostać wykorzystany w celu podniesienia jakości przestrzeni i życia mieszkańców pobliskich dzielnic obu miast. Przez jego teren planowany jest przebieg Zielonego Bulwaru, który ma stanowić kolejną drogę wyjazdową z Gdańska w stronę obwodnicy Trójmiasta – jest to potencjalne zagrożenie dla tych terenów, bo funkcjonalnie może jeszcze bardziej oddzielić je od siebie.

Obszar jest przedmiotem działań planistycznych zarówno Gdańska jak i Sopotu, które mają na celu stworzenie spójnej koncepcji urbanistycznej Placu Dwóch Miast. Aktualne miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego zakładają rozwój funkcji sportowych, rekreacyjnych oraz parkingowych. Brakuje na razie koncepcji ze strony miasta Sopotu na zagospodarowanie terenu

⁴⁸ <https://ergoarena.pl/dla-odwiedzajacych/dobrydojazd/> online: 15.04.2025r

⁴⁹ <https://parking.sopot.pl> online 15.04.2025

rodzinnych ogrodów działkowych „Jantar”, które znajdują się w strategicznej lokalizacji i mogłyby stanowić ciekawe połączenie międzymiastowe.

Z rozmów przeprowadzonych z Wydziałem Urbanistyki i Architektury Urzędu Miasta Sopotu wynika, że istnieją plany na zagospodarowanie przestrzeni obecnych terenów spacerowych pomiędzy Ergo Areną, a ul. Bitwy pod Płowcami. Teren ma mieć charakter uzdrowiskowy z punktami poboru wody pitnej.

6.7. Wskazania do projektowania wynikające z analizy porównawczej istniejących obiektów

Na podstawie analizy porównawczej hal widowiskowo-sportowych wykonanej w rozdziale 5 oraz rozpoznania sytuacji terenu wokół hali Ergo Arena na granicy miast Gdańska i Sopotu wskazuje się następujące uwarunkowania:

- kluczowym czynnikiem sprzyjającym aktywizacji przestrzeni wokół dużych obiektów sportowych jest przemyślana integracja tych obiektów z tkanką miejską oraz dostępność usług codziennych;
- atrakcyjność terenu rośnie wraz z powstawaniem różnorodnych funkcji towarzyszących w postaci innych ogólnodostępnych obiektów sportowych, rekreacyjnych, gastronomicznych czy usługowych, które działają niezależnie od harmonogramu wydarzeń hali sportowej,
- komunikacja publiczna to podstawa do ograniczenia ilości ludzi przybywających samochodami na wydarzenia kulturalne czy sportowe;
- infrastruktura parkingowa powinna działać na co dzień, a na wydarzenia miejsca na parkingach powinny być rezerwowane;
- przestrzenie publiczne wokół hali powinny skupiać się na rekreacji i aktywizacji społeczności lokalnych np. poprzez organizację wydarzeń kulturalnych o mniejszej – lokalnej skali.

Te działania mogą poprawić integrację hali z otoczeniem i zwiększyć jej rolę jako centrum społecznego.

7. OPIS KONCEPCJI URBANISTYCZNEJ – URBANISTYKA NA STYKU MIAST

Terenem projektowym objęte są dwie działki położone w bezpośrednim sąsiedztwie hali widowiskowo-sportowej Ergo Arena, na których obecnie znajduje się parking P2. Projekt urbanistyczny stanowiący część pracy dyplomowej koncentruje się nie tylko na samych działkach, lecz również na szerszym otoczeniu hali, wskazując możliwe kierunki przekształceń urbanistycznych.

7.1. Analizy urbanistyczne

7.1.1. Analiza uwarunkowań przyrodniczych

Fig. 7.0.1. Analiza uwarunkowań przyrodniczych,
opracowanie własne autora

Z analizy danych archiwalnych wynika, że na terenie obecnego parkingu P2 oraz podejścia do hali od strony ulicy Łokietka, w połowie XX wieku istniał staw (Fig.7.2.). Obszar ten cechuje się lokalnym obniżeniem terenu, co skutkuje okresowym gromadzeniem się wody opadowej, zwłaszcza podczas deszczy nawalnych. Gospodarka retencyjna po stronie Gdańska oparta jest na systemie zbiorników przy Potoku Oliwskim, podczas gdy po stronie Sopotu brakuje tego typu infrastruktury. Teren otaczający halę charakteryzuje się znacznym udziałem zieleni – występują tu ogródki działkowe, zieleń nieuporządkowana, rekreacyjna oraz parkowa, a także szpalery drzew wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych.

Fig.7.0.2. Zdjęcie lotnicze z 1947 roku w prawym dolnym rogu widoczny jest Żabianecki Staw
źródło: <https://jarekwasielewski.pl/dawnazabianka/fotografie/poggenkrug-na-zdjeciu-lotniczym-z-1947/> [online 25.06.2024]

Wnioski: W procesie projektowym należy uwzględnić istniejące ukształtowanie terenu, ze szczególnym uwzględnieniem najniżej położonych punktów. Zieleń powinna pozostać istotnym komponentem przestrzeni – planowana zabudowa nie może jej dominować, lecz powinna z nią współistnieć. Układ zieleni, zwłaszcza szpalery drzew, może towarzyszyć nowym rozwiązaniom komunikacyjnym.

7.1.2. Analiza funkcjonalna

Fig.7.0.3. Analiza funkcjonalna
opracowanie własne autora

Obszar na styku Gdańska i Sopotu charakteryzuje się równowagą między zabudową mieszkaniową a terenami zielonymi. W pobliżu hali znajdują się liczne obiekty generujące ruch, takie jak hipodrom, korty tenisowe oraz placówki usługowe z zakresu edukacji i zdrowia. Niemniej jednak, brakuje bezpośrednich funkcjonalnych powiązań między tkanką mieszkaniową a halą, co skutkuje jej marginalizacją w codziennym życiu mieszkańców.

Wnioski: Program funkcjonalny nowej przestrzeni powinien odpowiadać potrzebom społeczności lokalnej, kreując plac jako atrakcyjne centrum życia codziennego i miejsce spotkań – zarówno w czasie wydarzeń w hali, jak i poza nimi.

7.1.3. Analiza komunikacji i dostępności

Fig.7.0.4. Analiza komunikacji i dostępności
opracowanie własne autora

Dojazd do hali jest równomiernie dostępny dla różnych środków transportu (po stronie Gdańska wynosi ok. 15 minut spacerem), a układ komunikacyjny jest stosunkowo dobrze rozwinięty. Znaczący potencjał dostrzega się w planowanej realizacji tzw. Zielonego Bulwaru, który mógłby stanowić nośnik nowej linii tramwajowej. Obecnie projektowana linia włącza się w system sieci tramwajowej znacznie wcześniej. Istnieje możliwość jej przedłużenia aż pod sam obiekt, co mogłoby wpłynąć na ograniczenie ruchu samochodowego oraz zwiększenie udziału transportu publicznego. Układ ścieżek pieszych i rowerowych jest już dobrze rozwinięty i wykorzystywany.

Wnioski: Infrastruktura komunikacyjna charakteryzuje się wysokim stopniem rozwoju, jednak istnieje potencjał jej dalszej rozbudowy, zwłaszcza w zakresie transportu publicznego.

7.1.4. Analiza kompozycji urbanistycznej i struktury przestrzennej

Fig.7.0.5. Analiza kompozycji urbanistycznej i struktury przestrzennej
opracowanie własne autora

Zabudowa mieszkaniowa po stronie Gdańska charakteryzuje się zróżnicowaną wysokością – im bliżej granicy z Sopotem, tym budynki stają się niższe. Widoczna jest także powtarzalność, lecz i pewna chaotyczność układu osiedli na Żabiance. Dominantą przestrzenną pozostaje Ergo Arena, za którą rozciągają się tereny ogródków działkowych, stanowiące barierę przestrzenną. Po stronie Sopotu występuje niska, rozdrobniona zabudowa mieszkaniowa. Przestrzenie przed halą oraz nieużytki po jej wschodniej stronie mają charakter otwartych przedpól widokowych.

Wnioski: Planowana zabudowa powinna odpowiadać istniejącym tendencjom wysokościowym oraz dążyć do harmonizacji skali zabudowy w otoczeniu hali. Należy również zachować otwartość przestrzeni w rejonie przedpola, tak aby utrzymać jej reprezentacyjny charakter.

7.2. Uwarunkowania prawne – analiza miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Dla terenu projektowego oraz dla terenu ogródków działkowych istnieją zapisy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Dla gdańskiej części jest to miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego rejonu hali widowiskowo-sportowej przy Placu Dwóch Miast w mieście Gdańsku (o numerze ewidencyjnym 0157) (Fig.7.6). Dla sopockiej części jest to miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego rejonu hali widowiskowo sportowej przy Placu Dwóch Miast w mieście Sopocie - R-4/01 (Fig.7.7).

Fig.7.0.6. MPZP 0157, Gdańsk, załącznik rysunkowy
 źródło: <https://www.gdansk.pl/zagospodarowanie-przestrzenne-gdanska/01-oliwa-dolna,a,5017>,
 [online: 23.04.2025]

Fig.7.0.7. MPZP R-4/01, Sopot, załącznik rysunkowy
 źródło: <https://bip.sopot.pl/m,74,plany-zagospodarowania-przestrzennego-obowiazujace.html> [online: 23.04.2025]

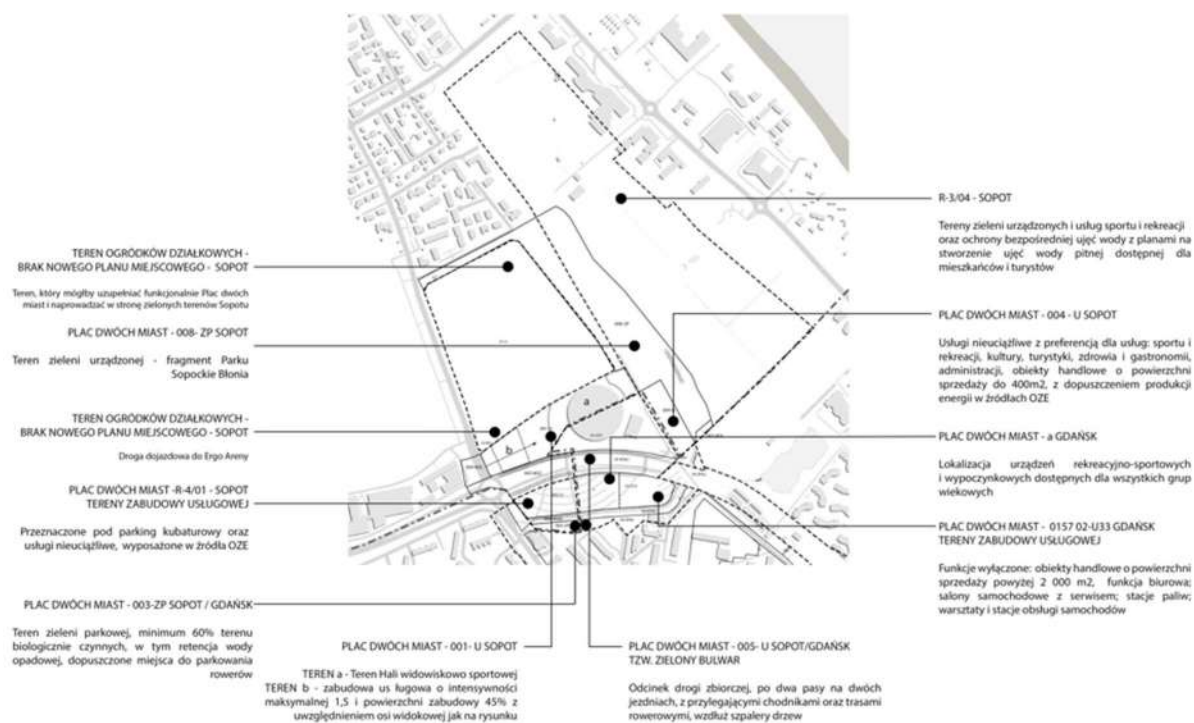

Fig.7.0.8. Synteza analiz MPZP
opracowanie własne autora

Analiza miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, której syntezę przedstawiono na fig. 7.8. wykazała, że kierunek rozwoju pasa między zabudową mieszkaniową a halą widowiskowo sportową zmierza w stronę zabudowy usługowej i obsługi komunikacji. W pasie drogi zbiorczej przewiduje się dwa razy po dwa pasy ruchu, pasy zieleni, ścieżki piesze oraz rowerowe. Istnieje potencjał na rozwój komunikacji publicznej wzdłuż przebiegu nowoprojektowanej drogi.

W części sopockiej zidentyfikowano obszar oznaczony jako R-3-04 w ramach, którego występują liczne tereny usług sportu i rekreacji oraz zieleni uporządkowanej – zieleni parkowej. Wyszczególniono również tereny ochrony bezpośredniej ujęć wody. W ramach tych terenów dopuszcza się zabudowę kubaturową związaną z funkcjami rekreacyjno-sportowymi np. boiska, pola golfowe, obiekty zaplecza, a także obiektów parterowych lub dwukondygnacyjnych.

7.3. Plan zagospodarowania terenu

Ideą projektu było takie zaprojektowanie zabudowy usługowej aby nie zaburzała ona odbioru Ergo Areny, wręcz aby całe zagospodarowanie stanowiło tak jak obecnie przedpole widokowe hali. Budynki zostały zlokalizowane w południowej części terenu wzdłuż nowoprojektowanej drogi dojazdowej, czego celem było stworzenie uliczki o miejskim charakterze oraz zapewnienie dostępności.

Główną osią założenia przedstawionego na następnej stronie (Fig.7.9) jest wyróżniana w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ścieżka łącząca osiedle Wejchera z naziemnym przejściem pieszym do Ergo Areny. Ona dzieli teren funkcjonalnie na część społeczno-kulturalną (lewa strona) oraz sportowo-parkingową (prawa strona). Budynki A, B oraz C to jednokondygnacyjne budynki usługowe, których celem jest generowanie ruchu na co dzień. Są przeznaczone dla mieszkańców oraz na cel organizacji wydarzeń o skali lokalnej np. targi rzemieślnicze,

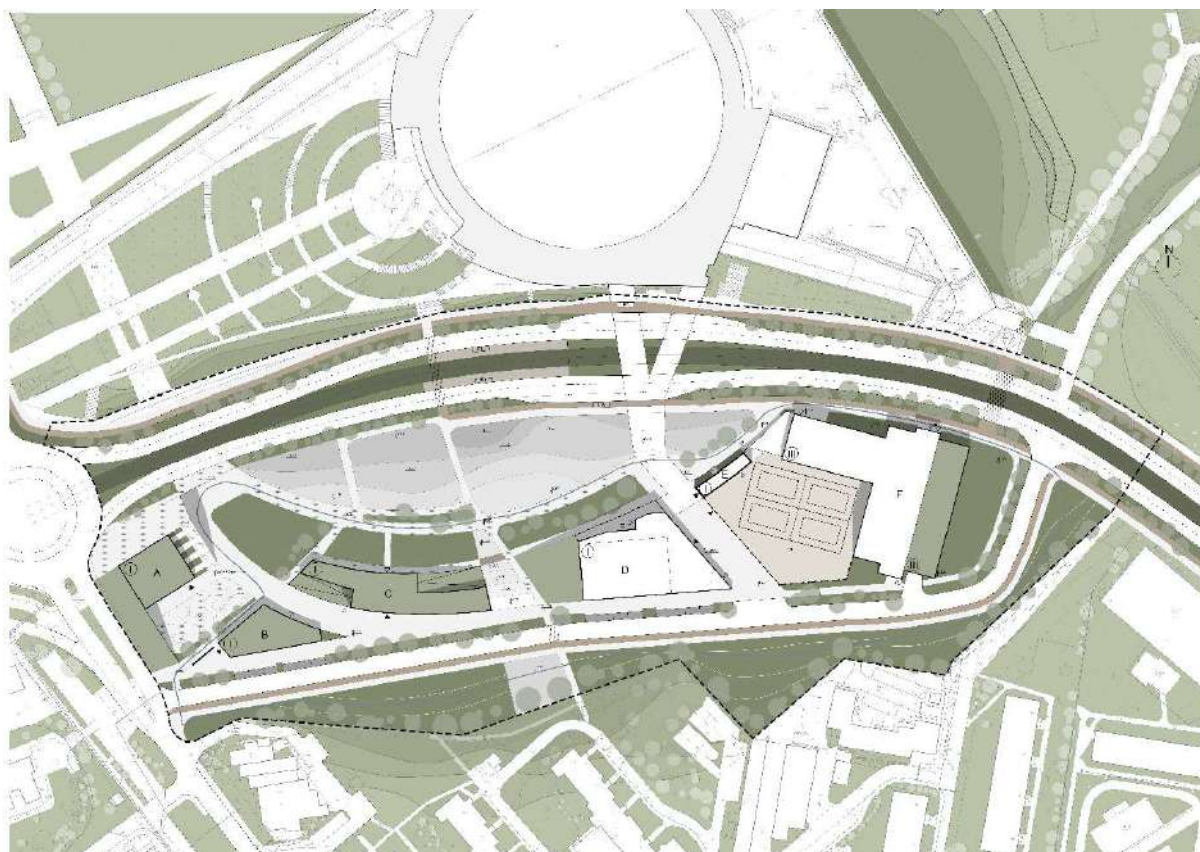

Fig.7.0.9. Plan zagospodarowania terenu
opracowanie własne autora

wystawy artystyczne, targi sprzętów sportowych czy jako zaplecze zewnętrznych imprez plenerowych. Budynek D jest halą przeznaczoną do sportów plażowych takich jak: siatkówka, piłka ręczna czy tenis. Jest to obiekt ogólnodostępny, przeznaczony dla mieszkańców miast ale również może stanowić miejsce odbywania się małych turniejów. Jego dach został ukształtowany w taki sposób aby ułatwić dostanie się do nadziemnej kładki prowadzącej do Ergo Areny. Funkcjonalnie przynależy do niego także budynek E, w którym znajduje się zaplecze zewnętrznych boisk. Budynek F – budynek garażu wielokondygnacyjnego – stanowi kompozycyjne zamknięcie założenia i jest przestrzennym pomostem między wysokością hali, a osiedlem mieszkaniowym. Stanowi barierę między boiskami zewnętrznymi, a ruchliwą drogą zbiorczą.

Przestrzennie obszar został podzielony na północny i południowy. Południowy to zabudowa kubaturowa z zapleczem usługowym, natomiast północna część to tereny zielone. Znaczą ich część stanowi ogród deszczowy w najniższym miejscu terenu i pokrywa się w lokalizacją niegdyś istniejącego Stawu Żabianckiego. Przejścia przez te ogrody będą miały postać pomostów.

Wjazd na teren jest możliwy w trzech miejscach: w okolicy przejścia z osiedla Wejchera, pomiędzy halą, a boiskami zewnętrznymi oraz bezpośrednio do budynku garażu.

7.4. Rozwiązania komunikacyjne

Głównym wyzwaniem jest ograniczenie liczby miejsc postojowych przy Ergo Arenie poprzez wzmocnienie roli transportu publicznego. W tym celu rozważono dwa warianty przedłużenia linii tramwajowej, oba poczynawszy od osi Zielonego Bulwaru:

- a) Tramwaj będzie biegł wzdłuż Zielonego Bulwaru do skrzyżowania z al. Grunwaldzką, dalej wzdłuż alei Grunwaldzkiej gdzie włączy się w istniejącą sieć na wysokości przystanku Opacka 01.;
- b) Tramwaj prowadzi od Zielonego Bulwaru do ronda im. Tomiego Pepa, a następnie ul. Rybacką, wykorzystując historyczną rezerwę pod tzw. „Czerwoną Drogę” (planowaną niegdyś trasę Gdańsk-Gdynia), aż do wpięcia w sieć przy przystanku Subisława 01.

Takie rozwiązanie sprzyjałoby rozwojowi komunikacji publicznej w Gdańsku i zachęcało do korzystania z niej chociażby w celu dotarcia na masowe wydarzenia odbywające się w hali widowiskowo sportowej.

Zgodnie z mpzp przewiduje się budowę nowej drogi – połączenia ulicy Gospody z ulicą Bitwy pod Płowcami (tzw. Nowa Bursztynowa). Wzdłuż drogi przewidziano 8 miejsc postojowych dedykowanych usługom lokalnym – wystarczających wobec ich przewidzianego, sezonowego charakteru.

Na terenie projektowym zaplanowano dwa garaże kubaturowe, obsługujące zapotrzebowanie hali widowiskowej. Jeden obiekt dostępny z ul. Nowej Bursztynowej, drugi z ul. Władysława Łokietka. Położenie przy trasie wylotowej z obwodnicy Trójmiasta sprzyja funkcjonowaniu w systemie Park & Ride, co dodatkowo uzasadnia przedłużenie linii tramwajowej pod obiekt.

Zaprojektowano system ścieżek pieszych i rowerowych oraz ścieżkę o nawierzchni tartanowej o wyznaczonych długościach 1km, 5km i 10km na terenach wokół Ergo Areny. Uwzględniono ważne, bezpieczne i bezpośrednie połączenie między Osiedlem Wejchera, a wejściem na halę widowiskową.

Obszary po obu stronach Zielonego Bulwaru są połączone trzema rodzajami przekroczeń ruchu pieszego. Pierwsze, przy rondzie im. Tomiego Pepy, stanowi przejście podziemne. Drugie to przejście naziemne z sygnalizacją świetlną, zapewniające bezpieczne przekroczenie jezdni (w dwóch miejscach). Trzecie, kładka nadziemna łączy bezpośrednio z wejściem do ERGO ARENY, umożliwiając płynny przepływ użytkowników pomiędzy obiema stronami bulwaru.

7.5. Podział funkcjonalny terenów

7.5.1. Gdańsk

W porównaniu z obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, główną zmianą jest wprowadzenie zabudowy usługowej na obszarze oznaczonym literą „a” oraz wyznaczenie zielonego pasa buforowego pomiędzy drogą zbiorczą a planowanymi funkcjami użytkowymi. We wschodniej części planu wydzielono teren oznaczony jako „KO”, przeznaczony pod budowę garażu wielopoziomowego (**Błąd! Nie można odnaleźć źródła odwołania.**7.10.).

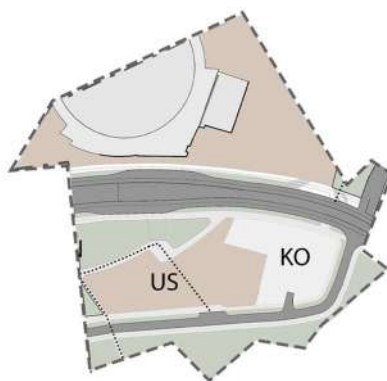

Fig. 7.0.10. Fragment wizji urbanistycznej dla Gdańska
opracowanie własne autora

7.5.2. Sopot

Podział terenu po stronie Sopotu został zaprojektowany z uwzględnieniem funkcjonalnych powiązań z osiedlami mieszkaniowymi po stronie Gdańska. Przewidziano tam tereny usługowe, w tym gastronomiczne i społeczne. Dodatkowo, wyznaczono zielony bufor w postaci ogrodów deszczowych. Istotnym nowym elementem komunikacyjnym jest ciąg pieszo-rowerowy, poprowadzony pod drogą zbiorczą, łączący teren projektowy z przestrzenią przed Ergo Areną (Fig.7.11.).

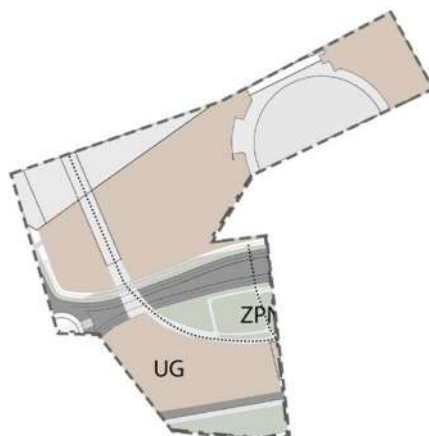

Fig.7.0.11. Fragment wizji urbanistycznej dla Sopotu
opracowanie własne autora

Na terenie istniejących ogródków działkowych (Fig.7.12.), dla których nie obowiązuje obecnie nowy miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego zaproponowano nowy podział funkcjonalny.

W północnej części terenu projektowego przewidziano tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, stanowiącej kontynuację kompozycji urbanistycznej istniejącej poza granicami opracowywanego obszaru. Nowa zabudowa powinna nawiązywać skalą i parametrami do otaczającej.

W kierunku południowym, w stronę Ergo Areny, zaplanowano teren zieleni parkowej o charakterze rekreacyjnym, którego program powinien być rozszerzony o obiekty rekreacyjne takie jak: ławki, fontanny, huśtawki oraz niewielkie ogólnodostępne obiekty sportowe (kosz do koszykówki, tor

przeszkód dla dzieci). Część parku mogłaby pełnić również funkcję ogrodu sensorycznego, dzięki temu wyróżniałby się na tle pozostałych pobliskich obszarów zielonych.

Park od strony południowej styka się z terenami usługowymi, których program funkcjonalny wpisuje się w sanatoryjny i sportowy charakter tej dzielnicy Sopotu. Proponuje się tu lokalizację usług zdrowotnych, takich jak prywatne gabinety lekarskie, fizjoterapia oraz obiekty sportowo-rekreacyjne, m.in. studia jogi czy siłownie.

Między Ergo Areną a usługową częścią zaprojektowano pas zieleni urządzonej niskiej, uzupełniony o niewielki zbiornik retencyjny. W tym miejscu przewiduje się także interesujące architektonicznie zejście z poziomu +1 Ergo Areny, stanowiące pieszce połączenie z zaprojektowaną częścią terenu.

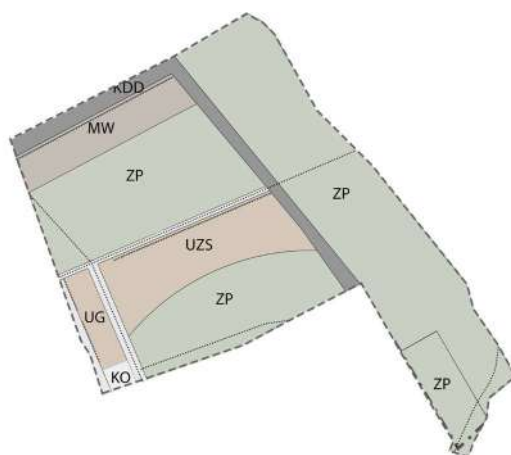

Fig. 7.0.12. Fragment wizji urbanistycznej dla Sopotu
opracowanie własne autora

Wzdłuż ulicy Łokietka wyróżniono dwa obszary funkcjonalne. Pierwszy – położony bliżej Ergo Areny – przeznaczono pod budowę garażu wielokondygnacyjnego obsługującego zarówno halę widowiskowo-sportową, jak i pobliski hipodrom. Drugi teren dedykowany jest usługom gastronomicznym, mającym na celu podniesienie jakości przestrzeni publicznej wokół hipodromu.

Ostatnim wyróżnionym w wizji obszarem jest teren zieleni uporządkowanej we wschodniej części planu. Zostanie on wyposażony w niezbędną infrastrukturę techniczną – oświetlenie, kosze na śmieci – oraz elementy małej architektury, takie jak ławki czy huśtawki.

7.5.3. Podsumowanie

Tereny należy kształtować w ramach jednej wspólnej wizji, stanowią one połączenie miast w strategicznym reprezentacyjnym punkcie jakim jest Ergo Arena. Projekt urbanistyczny może być podzielony na niezależne etapy:

- Zielony Bulwar wraz z pełną infrastrukturą komunikacyjną
- Teren pomiędzy Ergo Areną a Osiedlem Wejchera

- Teren ogródków działkowych Jantar.

Bilansowanie powierzchni powinno odbywać się całościowo w ramach jednego etapu.

Funkcje na tym terenie powinny być generującymi ruch, ale nie uciążliwymi. Rozdzielenie po przekątnej od Ergo Areny budynków parkingów kubaturowych ma rozładować natężenie ruchu w jednym kierunku jednocześnie ułatwiając przyjezdnym z różnych stron późniejszy wyjazd.

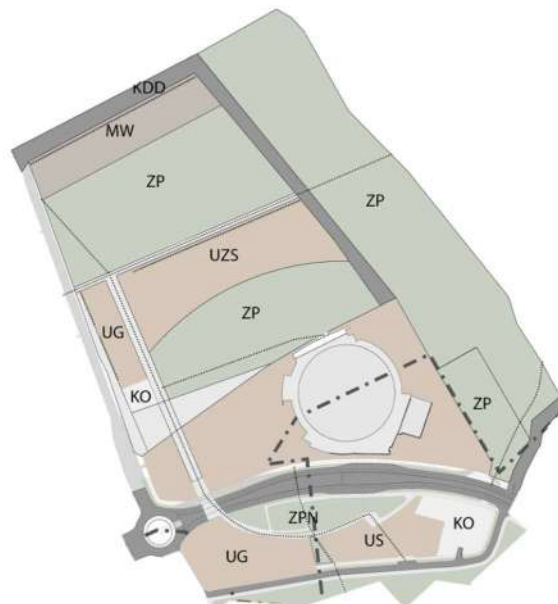

Fig.7.0.13. Wizja urbanistyczna terenów wokół Ergo Areny, opracowanie własne autora

Tereny zieleni uporządkowanej będą dobrym miejscem do projektowania zewnętrznych form rekreacji oraz zostaną wykorzystane jako ogrody deszczowe retencjonujące wody opadowe. Zieleń będzie stanowiła także bufor między przestrzeniami publicznymi, a drogą zbiorczą.

7.6. Kształtowanie nowej zabudowy

7.6.1. Plac Dwóch Miast

Zabudowa na Placu Dwóch Miast kształtowana jest zgodnie z zasadą „less is more”. Jej celem nie jest dominacja w przestrzeni, lecz subtelne podkreślenie roli przestrzeni publicznej jako miejsca spotkań, odpoczynku i integracji. Budynki mają sprawiać wrażenie niemal niewidocznych, stanowiąc tło dla aktywności toczących się pomiędzy nimi. Dzięki małej skali będą tworzyć przedpole widokowe dla hali widowiskowo sportowej oraz stanowić płynne przejście pomiędzy zabudową sopocką i gdańską (Fig.7.14).

Istotnym elementem kompozycji są zielone przegrody – dachy i ściany porośnięte roślinnością – oraz rozległe przeszklenia, które wizualnie łączą wnętrza obiektów z otaczającym krajobrazem. Dominującą formą zabudowy są obiekty jednokondygnacyjne z użytkowymi dachami, które pełnią funkcje dostępnych dla mieszkańców tarasów, ogrodów lub miejsc wypoczynku.

Wyjątek stanowi budynek garażu wielokondygnacyjnego, który pełni rolę wysokościowej dominanty i zamyka kompozycyjnie układ urbanistyczny Placu Dwóch Miast.

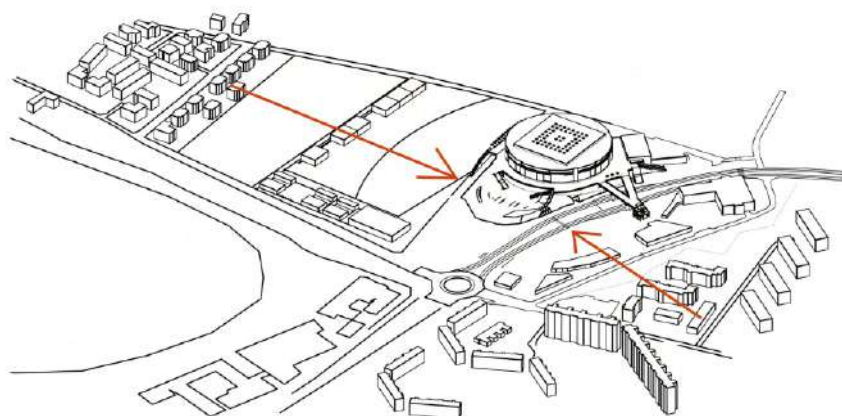

Fig. 7.0.14. Schemat tworzenia przedpola widokowego poprzez obniżanie wysokości budynków

7.6.2. Teren ogródków działkowych

Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna w północnej części obecnie istniejących ogródków działkowych powinna swoimi parametrami nawiązywać do istniejącej zabudowy wzdłuż ulicy Władysława Łokietka. Dominują tam czterokondygnacyjne budynki punktowe wzniesione na planie zbliżonym do kwadratu, wyposażone w parkingi podziemne i otoczone dużą ilością zieleni. Głównym założeniem urbanistycznym jest płynne przedłużenie miejskiej struktury bez tworzenia widocznej granicy przestrzennej.

W centralnej części obszaru zabudowa powinna mieć charakter bardziej rekreacyjny i sanatoryjny. Obiekty usługowe mają przybierać postać pawilonów o lekkiej parkowej architekturze, harmonijnie wpisujących się w otaczającą zielen. (Fig.7.15.)

Fig.7.0.15. Inspiracja dotycząca charakteru obiektów usługowych

źródło: https://www.archdaily.com/966623/alto-tamega-tourist-information-point-and-re/61141278f91c816fa1000098-alto-tamega-tourist-information-point-and-re-photo?next_project=no [online: 17.04.2025]

Budynek garażu wielokondygnacyjnego ma stanowić trzecią – obok Ergo Areny oraz drugiego garażu- dominantę przestrzenną domykającą kompozycję całego układu.

Układ zabudowy podporządkowany jest kluczowym powiązaniom komunikacyjnym, strefom funkcjonalnym oraz przebiegowi głównych ciągów pieszych i rowerowych. Kompozycja przestrzenna opiera się na otwartych przestrzeniach publicznych, w obrębie których zaplanowano miejsca sprzyjające integracji mieszkańców oraz użytkowników hali widowiskowo-sportowej.

7.7. Gospodarka wodna

Założeniem gospodarki wodnej w projekcie jest maksymalne wykorzystanie wód opadowych na miejscu – poprzez system retencji, infiltracji oraz efektywne wkomponowanie elementów wodnych w przestrzeń publiczną i krajobraz. Projekt łączy aspekty ekologiczne, użytkowe i estetyczne, odpowiadając na potrzeby klimatyczne i społeczne obszaru.

Na terenie opracowania zaprojektowano dwa główne zbiorniki retencyjne:

- a) pierwszy zlokalizowany jest w formie ogrodu deszczowego pełniącego funkcję bufora między zabudową usługową a główną drogą – Zielonym Bulwarem;
- b) drugi znajduje się przy południowej ścianie garażu wielokondygnacyjnego, pełniąc zarówno funkcję zbiornika awaryjnego dla zielonej ściany budynku, jak i elementu kompozycyjnego w przestrzeni zewnętrznej.

Uzupełnieniem systemu retencji jest kaskada wodna w formie suchego potoku, biegnącego wzdłuż naturalnego spadku terenu w stronę osiedla Wejhera. Pełni on podwójną funkcję. Z jednej strony stanowi bufor wodny dla osiedla mieszkaniowego, zapewniając retencję nadmiaru wód opadowych z górnej części terenu, z drugiej – jest ciekawym elementem architektonicznym i krajobrazowym, urozmaicającym przestrzeń parku i podnoszącym jego atrakcyjność wizualną.

Aby zapewnić stałą obecność wody w suchym potoku, zaprojektowano ukryty system wodny, który umożliwia okresowe zasilanie potoku w wodę, nawet w czasie suszy. System ten może być zasilany wodą z dachów obiektów usługowych oraz – w razie potrzeby – wspomagany wodą z sieci miejskiej. Kaskada wodna została funkcjonalnie i hydraulicznie połączona z systemem ogrodów deszczowych w północnej części terenu. W przypadku wystąpienia intensywnych opadów, nadmiar wody kierowany jest w stronę ogrodów deszczowych, które pełnią funkcję buforującą. Gdy ich pojemność zostanie przekroczona, woda przepływa dalej poprzez otwory technologiczne zlokalizowane w przekroju drogi Zielony Bulwar, **umożliwiające jej** kontrolowany odpływ na rezerwowe tereny zieleni. Takie rozwiązanie tworzy kaskadowy system retencji i pozwala na bezpieczne rozpraszanie nadmiaru wody w sytuacjach ekstremalnych, bez ryzyka lokalnych podtopień.

Cały system opiera się na zasadzie zrównoważonego gospodarowania wodami opadowymi (zgodnie z ideą "zero runoff"), sprzyjającym lokalnemu obiegowi wody, odciążającym miejską kanalizację deszczową i zwiększającym odporność terenu na skutki zmian klimatycznych.

8.OPIS KONCEPCJI ARCHITEKTONICZNEJ

8.1. Projekt koncepcyjny budynku hali eventowej (Budynek A), centrum mieszkańca (Budynek B) oraz foodhallu (Budynek C)

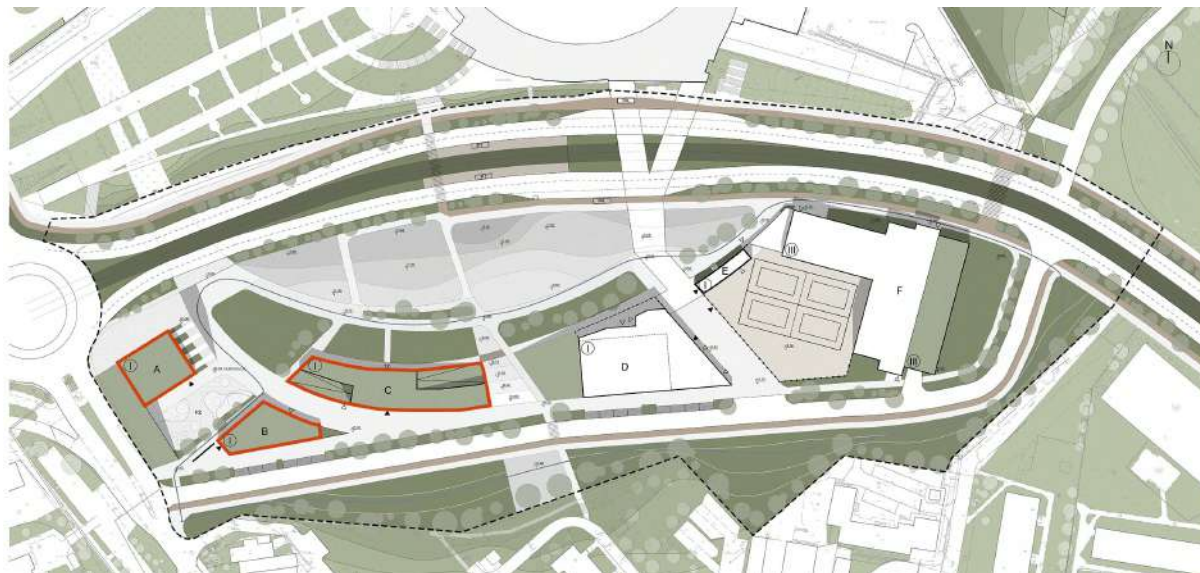

Fig.8.0.1. Lokalizacja obiektów A,B,C na terenie projektowym
opracowanie własne autora

Projekt koncepcyjny tych obiektów pozostaje poza obszarem dokładnego opracowania. Na planszach zostały przedstawione proponowane układy funkcjonalne dla tych obiektów. Ich celem ma być wzbogacenie oferty usługowej dla mieszkańców pobliskich osiedli.

Przestrzeń eventowa o powierzchni 363m², ma służyć do organizacji mniejszych targów, promować lokalnych artystów, czy być wykorzystywana na potrzeby organizacji lokalnych wydarzeń kulturalnych. Organizacyjnie jest połączona z budynkiem centrum mieszkańca.

Centrum mieszkańca to budynek wielofunkcyjny, o łącznej powierzchni 460m² ma stanowić serce kulturowe dzielnic Karlikowo i Żabianka. Zaplanowano w nim bibliotekę, sale warsztatową, oraz pomieszczenia wspólne, które mają przyczyniać się do zacieśniania więzi sąsiedzkich wewnątrz- i międzypokoleniowych. Między budynkami A i B zaplanowano mały plac z urozmaiconym ukształtowaniem terenu oraz trampolinami ziemnymi (Fig.8.2).

Ostatnim obiektem jest foodhall, to on ma być największym generatorem na terenie w czasie gdy na Ergo Arenie nie będą organizowane żadne wydarzenia, a jednocześnie ma służyć mieszkańcom jako dodatkowe miejsce spotkań.

Fig.8.0.2. Przestrzeń między obiektami społeczno-kulturalnymi
opracowanie własne autora

8.2. Projekt koncepcyjny budynku hali sportów plażowych (Budynek D, E)

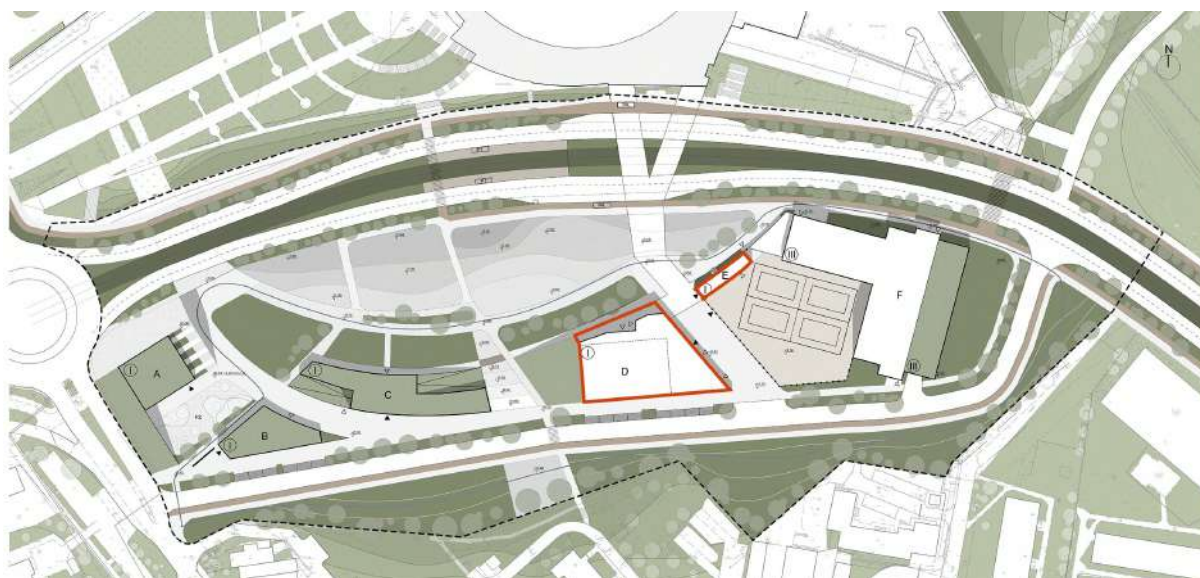

Fig.8.0.3. Lokalizacja obiektu D na terenie projektowym
opracowanie własne autora

Ideą tego obiektu było współistnienie z terenem i niewybijanie się na tle pozostałych obiektów. Dlatego mimo, że obiekt sportowy kojarzy się z budynkiem wysokim, ten budynek został zagłębiony w ziemię na jedną kondygnację i tylko jedną kondygnacją wystaje ponad teren. Oprócz tego zdecydowano się na ukształtowanie terenu po stronie zachodniej hali w taki sposób aby pozwalało na użytkowanie dachu hali.

8.2.1. Funkcja obiektu

Budynek jest poszerzeniem ogólnodostępnej oferty obiektów sportowych w dzielnicy Żabianka. Jest przeznaczony do uprawiania sportów plażowych, a także wyposażony w zaplecze fitness z siłownią oraz pomieszczenie dla fizjoterapeuty. Oprócz wymienionych funkcji na kondygnacji „-1” zlokalizowano pełne zaplecze higieniczno-sanitarne, pomieszczenia dla sędziów/trenerów oraz pomieszczenia techniczne.

Na kondygnacji „0” znajdują się: recepcja budynku, trybuna oraz zaplecze sanitarne dla odwiedzających i użytkowników boisk zewnętrznych. Hala pełni funkcję zarówno treningową, jak i widowiskową – zaprojektowano widownię na 123 osoby. Wymiary hali pozwalają na jednoczesną grę na trzech boiskach do siatkówki plażowej lub tenisa plażowego, po demontażu siatek możliwe jest rozgrywanie meczów plażowej piłki ręcznej.

Obiekt z założenia ma być ogólnodostępny, możliwy do wynajęcia na godziny, tak aby każda zainteresowana osoba mogła z niego korzystać po wcześniejszej rezerwacji. Przewiduje się również organizację inicjatyw społecznych, takich jak akcja „Nasze boisko”, mających na celu aktywizację lokalnej społeczności.

Obiekt posiada zielony dach o nachyleniu 9%, dostępny dla użytkowników. Z dachu hali można przedostać się dalej kładkami do budynku garażu lub do Ergo Areny – poprzez przejście nad Zielonym Bulwarem. W budynku znajduje się również wiata śmietnikowa obsługująca budynek hali i budynek (D) magazynów (E).

Budynek E jest zapleczem użytkowym dla boisk zewnętrznych, znajduje się w nim magazyn, zespół toalet oraz kawiarnia.

8.2.2. Forma obiektu

Podobnie jak inne obiekty projektowane na tym terenie, hala posiada jedną kondygnację nadziemną, co pozwala zachować skalę zabudowy i nie zaburzać przestrzennego dialogu między Osiedlem Wjechera a Ergo Areną. Bryłę obiektu można podzielić na dwa zasadnicze elementy:

- a) Zielony dach skośny – jego forma wynika z założenia projektowego. Architektura nie ma dominować nad zielenią. Poszycie dachu jest wykonane w technologii dachu zielonego wraz z projektowaną ścieżką pieszą, tak aby użytkownik odbierał go jako naturalne wzniesienie;
- b) Kubatura hali – wystaje ponad dach i sprawia wrażenie „wyrastającej skały” otoczonej roślinnością.

Taki zabieg kompozycyjny powoduje że od strony osiedla tworzy się wyraźna pierzeja, natomiast od strony hali architektura ma bardziej miękką, parkowy charakter (**Błąd! Nie można odnaleźć źródła odwołania.**).

Ograniczono ilość przeszkleń w pomieszczeniu hali od strony południowej, aby hala nie nagrzewała się nadmiernie i ze względu na trudności podczas grania na boiskach. Przeszklona jest natomiast trybuna i to przez te okna można zobaczyć co się dzieje wewnątrz budynku. Oprócz tego ścianą osłonową jest większość elewacji wschodniej co przestrzenie łączy zewnętrzne boiska z pomieszczeniami wejściowymi.

Fig.8.0.4. Widok na budynek hali od strony kładki nadziemnej
opracowanie własne autora

8.2.3. Główne parametry, konstrukcja obiektu i rozwiązania techniczne

Budynek posiada jedną kondygnację nadziemną i jedną podziemną. Jego całkowite wymiary to 62,3m x 34,5 m, a powierzchnia użytkowa wynosi 2000m². W najwyższym punkcie budynek sięga 5,20 m nad poziom terenu, w najniższym - licuje się z otaczającym terenem. Narożnik południowo-wschodni budynku ma obniżony dach (+3,20) który pełni funkcję przestrzeni technologicznej.

Przyjęto dwa układy konstrukcyjne:

- a) dla części wielofunkcyjnej – konstrukcja słupowo-płytowa na prostokątnej siatce o maksymalnej rozpiętości 10 m, wykonana w technologii żelbetowej,
- b) dla hali sportowej – układ kratownicowy o rozpiętości 22 m, ściany wykonane z żelbetu usztywniające konstrukcję, kratownica stalowa.

Hala do sportów plażowych wymaga okresowej wymiany piasku. W tym celu zaprojektowano rozwiązanie umożliwiające sprawną i bezpieczną wymianę. We wnętrzu hali przewidziano podnośnik hydrauliczny oraz magazyn, w którym stacjonować będzie miniładowarka. Proces usuwania piasku polega na przetransportowaniu materiału przy pomocy ładowarki do podnośnika, który przemieszcza go pionowo do otworu technologicznego w ścianie zewnętrznej hali, widocznego na fig.8.4.. Tym samym sposobem dostarczany jest nowy piasek, który następnie rozprowadzany jest mechanicznie oraz ręcznie po posadzce boiska. Do przewidzianych sportów plażowych potrzebne jest podłoże o grubości min. 40 cm wykonane z sykiego i niezbitego piasku⁵⁰.

⁵⁰ <https://concept-trade.eu/oferta/boisko-do-siatkowki/>, online: 15.04.2025

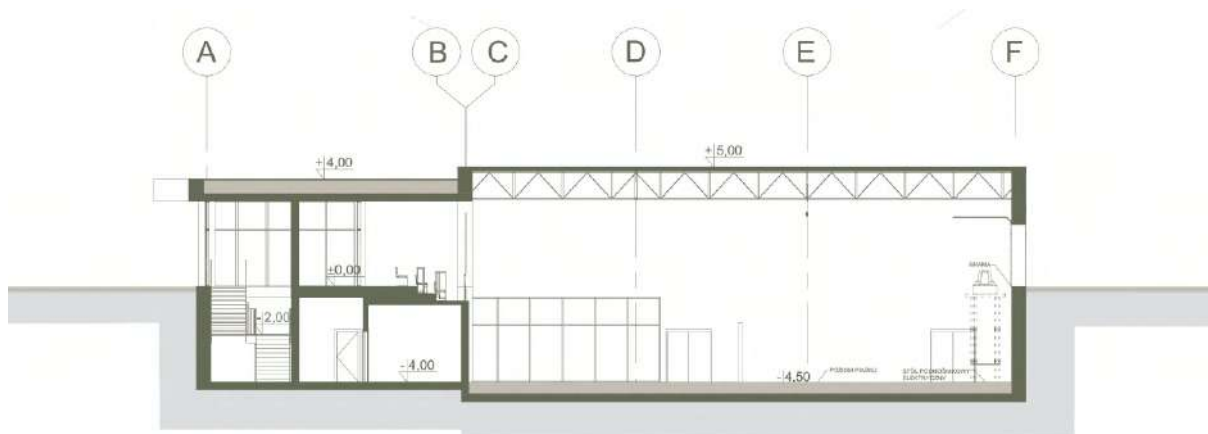

Fig.8.0.5. Przekrój koncepcyjny przez budynek D
opracowanie własne autora

8.2.4. Powiązanie z otoczeniem

Główne wejście do budynku zlokalizowano od strony wschodniej. Wejście północne, drugorzędne pod względem wartości, zostało zaplanowane w pobliżu komunikacji publicznej oraz kładki prowadzącej do Ergo Areny – jego lokalizacja ułatwia dostęp do trybuny na hali.

Elewacja południowa przylega do planowanej ul. Nowej Bursztynowej, łączy ul. Gospody z ul. Bitwy pod Płowcami i będzie oddzielała Osiedle Wejchera od terenu projektowego. Od strony nowoprojektowanej drogi, dostępne będą dwa miejsca postojowe dla osób z niepełnosprawnościami oraz cztery standardowe miejsca postojowe. Dodatkowo ta przestrzeń będzie przestrzenią techniczną w momencie wymiany piasku w hali.

Z uwagi na wymiary budynku droga pożarowa powinna przebiegać wzdłuż dwóch elewacji. Funkcję tę będą pełniły: ul. Nowa Bursztynowa oraz projektowany ciąg pieszo-jezdny pomiędzy budynkiem hali o szerokości 15m będą pełnił rolę drogi pożarowej.

Ciągi piesze otaczają budynek z każdej ze stron i umożliwiają wejście na dach obiektu. Z dachu hali można przejść na kładkę prowadzącą do Ergo Areny lub do budynku garażu.

8.2.5. Bezpieczeństwo przeciwpożarowe

Budynek należy do kategorii pożarowej ZL I – zawiera pomieszczenia przeznaczone do jednoczesnego przebywania ponad 50 osób (trybuna, hala) niebędących ich stałymi użytkownikami [...]. Budynek jest zaliczany do budynków niskich (do 12m włącznie – suma kondygnacji naziemnej i podziemnej nie przekracza 12m) w związku z powyższym wymaganą klasą odporności pożarowej jest klasa „B”.

W budynku nie znajdują się pomieszczenia zagrożone wybuchem. Zaplanowano hydranty, klapy oddymiające oraz tryskacze. Maksymalna długość przejść w pomieszczeniach do wyjścia na drogę ewakuacyjną to 38m na hali o wysokości ponad 5m. W pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt więcej niż 50 osób zaplanowano dwa wyjścia ewakuacyjne.

8.3. Projekt koncepcyjny budynku garażu wielokondygnacyjnego (Budynek F)

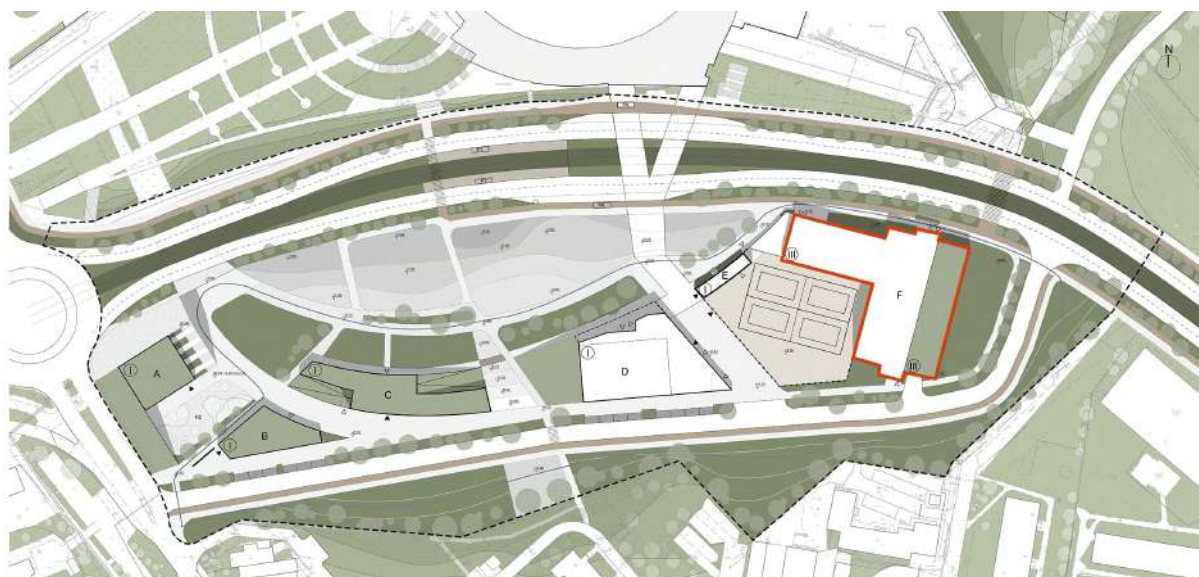

Fig.8.0.6. Lokalizacja budynku F na terenie projektowym
opracowanie własne autora

8.3.1. Funkcja obiektu

Budynek garażu ma odpowiadać na potrzeby parkingowe hali widowiskowo-sportowej, drugi bliźniaczy budynek ma znajdować się po przekątnej Ergo Areny, na terenach obecnych ogródków działkowych. Oprócz funkcji parkingowej ma stanowić obudowę zewnętrznych boisk do piłki plażowej. Wokół kondygnacji poprowadzone zostały ścieżki piesze, które stanowią komunikację pieszą na parkingu oraz mogą służyć jako galerie do oglądania poczynąń zawodników.

Poza dwiema elewacjami, które przyjmują postać zewnętrznych galerii obudowanych przeziernymi, mobilnymi kształtkami, pozostałe elewacje budynku to elewacje zielone, które mają wspierać mikroklimat, oraz oczyszczać powietrze, sąsiedztwie drogi zbiorczej.

8.3.2. Forma obiektu

Rzut obiektu przypomina zestawione ze sobą litery „L” i „I”, tworzące kompozycyjnie zróżnicowaną, lecz logicznie spójną całość. Każdy z segmentów stanowi osobny układ funkcjonalny, umożliwiający pokonanie pełnej kondygnacji w obrębie jednej bryły. Między skrzydłami występuje różnica wysokości odpowiadająca pół kondygnacji, co pozwala na ograniczenie długości ramp przy jednoczesnym zachowaniu zakładanej liczby miejsc postojowych.

Taki układ wpływa korzystnie nie tylko na ekonomię komunikacyjną obiektu, ale również na jego czytelność funkcjonalną. Ze skrzydła L można bezpośrednio przedostać się na łącznik z Ergo Areną. Skrzydło „I” jest bardziej oddalone od omawianej kładki, ale również istnieje możliwość dostania się do niej.

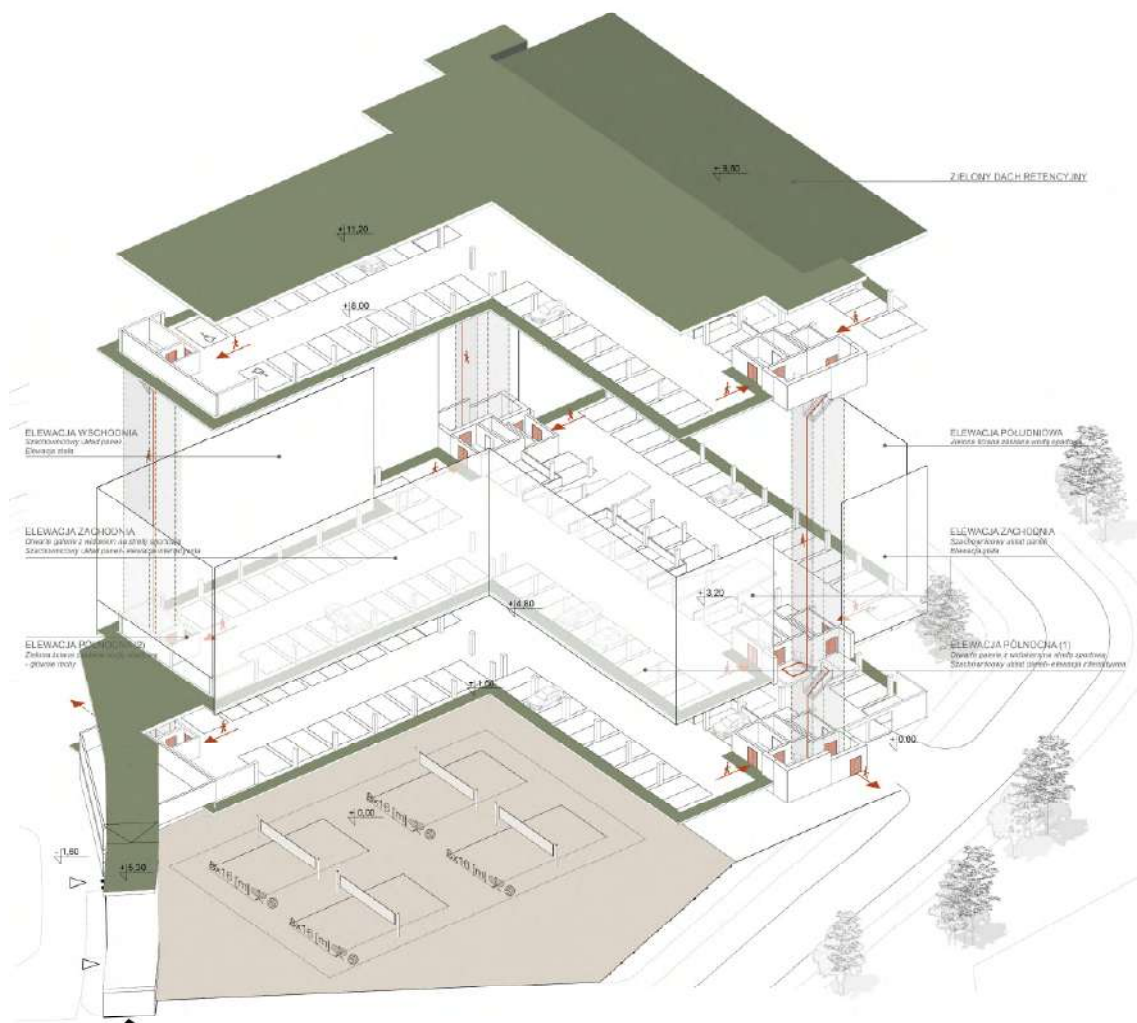

Fig.8.0.7. Aksonometria budynku F
opracowanie własne autora

Elewacje od strony dróg zaprojektowano jako zielone, pełniące funkcję biologicznie czynnych powierzchni, których zadaniem jest poprawa jakości powietrza w sąsiedztwie Zielonego Bulwaru. Z kolei elewacje otaczające zewnętrzne boiska sportowe (Fig.8.6) mają charakter interaktywny (Fig.8.7) — zostały wykończone mozaiką z drewnianych, prostokątnych modułów. Ich przestawialna forma umożliwia użytkownikom aktywne współtworzenie architektury obiektu, zachęcając do zabawy, twórczości i zaangażowania w przestrzeń.

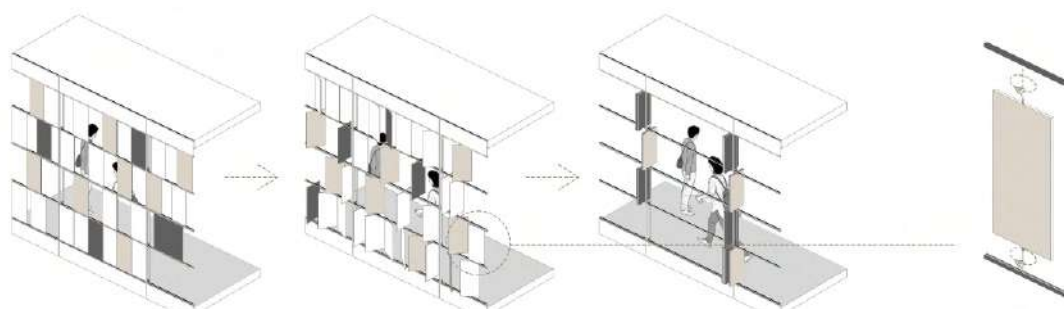

Fig.8.0.8. Schemat interaktywnej fasady
opracowanie własne autora

8.3.3. Główne parametry, konstrukcja obiektu i rozwiązania techniczne

Budynek składa się z dwóch części konstrukcyjnych. Część dostępna bezpośrednio z poziomu terenu ma 3 kondygnacje nadziemne i jedną podziemną o całkowitej wysokości kondygnacji 320 cm. Druga część konstrukcyjna jest przesunięta w pionie względem pierwszej o pół kondygnacji i również składają się na nią trzy kondygnacje nadziemne i jedna podziemna. W najdłuższym momencie budynek ma 76m, a w najszerszym 63m. Całkowita powierzchnia parkingu to 9748m². W najwyższym punkcie budynek sięga 12,80 m nad poziom terenu.

Przyjęto konstrukcję typu słup-belka-płyta realizowanej w żelbecie z belkami w technologii sprężonej. Zapewniają one większe rozpiętości, a w przypadku tego budynku – do 17m. Płyty stropowe działają w układzie poprzecznym. Posadowienie budynku na płycie fundamentowej, jeśli po badaniach gruntu poziom wody byłby zbyt wysoki do zastosowania tego typu posadowienia, należy zaprojektować wannę fundamentową odporną na ciśnienie wody. Budynek dylatowany na osiach konstrukcyjnych w miejscu połączenia się dwóch brył budynku. Oddylatowane również od całej konstrukcji są klatki schodowe. Dylatacje realizowane poprzez zdwojenie konstrukcji.

Elewacje od strony dróg są zielonymi elewacjami modułowymi opartymi na stalowej konstrukcji kotwionej do wsporników służących za ścieżki piesze. Do stalowego rusztu montowane są prefabrykowane panele wykonane z odpornego na warunki atmosferyczne tworzywa, a w nich osadzone są donice przeznaczone do sadzenia roślin (Fig.8.9).

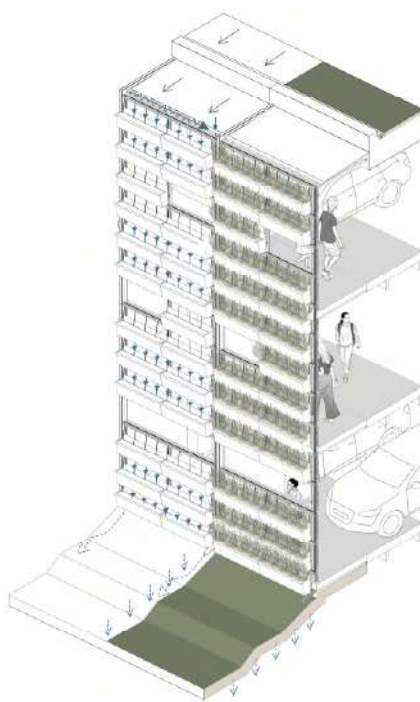

Fig.8.9. Schemat zielonej fasady
opracowanie własne autora

System nawadniania roślin prowadzony jest wzdłuż stalowej konstrukcji i jest zasilany wodą deszczową zbieraną z obu poziomów dachu zielonego. Woda deszczowa trafia do systemu rur rozprowadzających ją w górnych częściach ścian, skąd grawitacyjnie przepływa przez kolejne poziomy układu roślinnego.

W przypadku niewystarczającej liczby opadów, system zasilany jest wodą z sieci miejskiej. Przyłącze zaprojektowano na kondygnacji „-2”. Automatyczny system sterujący poziomem wilgotności zapewnia optymalne warunki dla wzrostu roślin.

W celu zabezpieczenia systemu przed przeciążeniem w czasie intensywnych opadów, wzdłuż elewacji południowej zaprojektowano awaryjny przelew. Nadmiar wody z dachu jest odprowadzany z dolnej części układu do specjalnie uformowanego ogrodu deszczowego. Dzięki takiemu rozwiązaniu woda opadowa może rozsączyć się do gruntu i zwiększać retencję lokalną.

8.3.4. Powiązanie z otoczeniem

Wjazd do garażu od projektowanej ulicy Nowa Bursztynowa. Wyjścia ewakuacyjne z budynku na elewacji zachodniej (1) i na elewacji wschodniej (2). Dwa z nich wychodzą z kondygnacji 0, jedno z kondygnacji -1 z uwagi na ukształtowanie terenu.

Łącznie na wszystkich kondygnacjach zaplanowano 288 miejsc postojowych oraz 74 miejsca dla rowerów w wiacie rowerowej zlicowanej z północną elewacją budynku garażu. Miejsca postojowe dla osób z niepełnosprawnościami znajdują się na kondygnacji „0” najbliższej wjazdu oraz na kondygnacji „+3” z której jest bezpośrednie wyjście na kładkę łączącą budynek garażu z budynkiem Ergo Areny.

8.3.5. Bezpieczeństwo przeciwpożarowe

Strefa pożarowa budynku została zakwalifikowana jako PM. Budynek garażu wielopoziomowego o wysokości 12,8m zaliczany jest do kategorii budynków średniowysokich. Przyjęto klasę pożarową C, co jest zgodne z wymaganiami dla tej kategorii budynków i przeznaczenia.

Elewacje zaprojektowane zostały w taki sposób aby minimum 50% powierzchni ścian zewnętrznych stanowiły otwory wentylacyjne (przerwy technologiczne oraz elewacje ażurowe), co pozwala na zakwalifikowanie budynku jako garaż otwarty. W związku z tym nie ma obowiązku stosowania instalacji tryskaczowej ani oddymiającej na kondygnacjach nadziemnych.

Dla kondygnacji podziemnych, jako zamkniętych stref garażowych, przewiduje się zastosowanie instalacji tryskaczowych, systemu oddymiania i detekcji pożaru.

8.4. Rozwiązania architektoniczne na terenie projektowym

Wszystkie projektowane budynki powielają przyjęte założenia projektowe. Architektura ma stanowić tło dla zieleni i rozwiązań urbanistycznych, jednocześnie ma angażować użytkowników do jej współtworzenia, tak aby była atrakcyjna dla różnych grup wiekowych. Budynki, które miały stanowić centrum mieszkańca są budynkami jednokondygnacyjnymi, a więc łatwo dostępnymi dla osób z niepełnosprawnością ruchową. Jedynie budynek hali oraz garażu mają więcej niż jedną kondygnację ale są wyposażone w windy dostępne z każdego piętra.

Tam, gdzie to możliwe zaprojektowano zielone dachy, również dachy skośne sięgające poziomu terenu zostały przewidziane w tej technologii. Budynki mają sprawiać wrażenie wynurzających się i chowających się w teren uwypuklając przestrzeń publiczną i jej elastyczność.

Powtarzającym się na wszystkich budynkach elementem architektonicznym są drewniane kształtki. Na niektórych elewacjach są mocowane na prowadnicach umożliwiając ich przesuwanie, ma to wpłynąć na aktywizację użytkownika i wzmacniać poczucie przynależności. Ten element pojawia się również w postaci płytek w chodniku, czy jako zabezpieczenie kondygnacji technicznej hali do sportów plażowych.

8.5. Podsumowanie

Najważniejszym celem projektu stało się połączenie funkcjonalne i komunikacyjne terenów wokół Ergo Areny. Trudnością było to, że każdy z nich był od siebie zupełnie różny, a wszystkie razem miały potencjał żeby stworzyć nowe centrum aktywności lokalnej połączone z jedną z największych hal widowiskowo-sportowych w Polsce.

Potencjał jaki niosły za sobą te tereny wykorzystano opierając założenie o charakterystyczny układ łezki, tworzony przez osiedle Wejchera oraz ogrody deszczowe w miejscu istniejącego kiedyś Stawu Żabianckiego. Połączono tereny funkcjonalnie. Spięciem kompozycyjnym zostały budynki garaży wielopoziomowych oraz znajdująca się między nimi Ergo Arena. Pozostała zabudowa tworzy spójnie przedpole kompozycyjne dla obiektu hali, dając przestrzenny oddech zarówno od strony gdańskiej jak i sopockiej. Zaproponowano spójny system retencjonowania wód opadowych oraz prowadzenia gospodarki zielonej jako przestrzeni rekreacji na tym terenie.

W wyniku prac powstał koncepcyjny projekt urbanistyczny całego założenia oraz bardziej szczegółowy projekt dla terenu istniejącego parkingu przed Ergo Areną, który stara się zmienić nie-miejsce w miejsce poprzez włączenie go w życie codzienne mieszkańców pobliskich dzielnic nie tylko przez aspekt komunikacyjny ale także usługowy, sportowy czy rekreacyjny.

BIBLIOGRAFIA

1. Atlas Arena, *Hala główna*, <https://atlasarena.pl/atlas-arena-hala-glowna/> [online 14.04.2025r]
2. Augé M., *Nie-miejsca: wprowadzenie do antropologii hipernowoczesności*
3. Bailey R., *The educational benefits claimed for physical education and school sport: An academic review*, 2009, s. 1-27
4. Bauman Z., Utopia bez toposu, w: Jacyno M., Jawłowska A., Kempny M. (red.), *Kultura w czasach globalizacji*, 2004, Warszawa, Wyd. IFiS PAN
5. Berbeka J.: Ewolucja form i roli obiektów sportowych w turystyce miejskiej. *Studia Ekonomiczne*, 2013, 147: 9-20. [dostęp: 13.03.2024]
6. Biernacik, D., Jakusik, E., Chodubska A.: Wrażliwość miasta Gdańska na zmianę klimatu na przykładzie wybranych zjawisk ekstremalnych, W: Chojnacka-Ożga L., Lorenc H (red.). *Współczesne problemy klimatu Polski*, IMGW-PIB, Warszawa 2019, s.203-218, [dostęp: 25.03.2024]
7. Concept Trade, www.concept-trade.eu/oferta/boisko-do-siatkowki/, [online: 15.04.2025]
8. Dant T., *Kultura materialna w rzeczywistości społecznej*, Kraków, UJ, 2007
9. Departament Infrastruktury Sportowej, Ministerstwo Sportu i Turystyki, *Duże hale sportowo-widowiskowe w Polsce*, Warszawa 2016, s.78
10. Dobrowolski A., Majkowska-Gadomska J., Mikulewicz E., *Wpływ kwietników i rabat miejskich na życie człowieka niepełnosprawnego*, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Olsztyn 2016
11. Dymnicka M., Kowalski S. :*Miasto jako przedmiot badań architektury i socjologii*, Wydawnictwo Politechniki Gdańskiej, Gdańsk, 2018, ISBN 978-83-7348-789-5
12. Dymnicka M.: Od miejsca do nie-miejsca, W: *Acta Universitatis Lodziensis. Folia Sociologica*, 36, 2011, s.35-52 [dostęp: 03.05.2024] <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=942520>
13. Ergo Arena, ergoarena.pl/dla-odwiedzajacych/dobrydojazd/ [online: 15.04.2025r]
14. Gerlic K.: Aktywny wypoczynek uczestników widowisk sportowych. *Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej*, (48), 2009, s. 29-40 [dostęp: 15.03.2024]
15. Gieryn T.F, *A space for place in sociology*, Indiana, 2000
16. Godlewski P.: Globalny i lokalny wymiar współczesnego sportu. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego. Ekonomiczne Problemy Usług* 78, 2011, s.9-22 [dostęp: 15.03.2024] http://www.wzieu.pl/zn/689/ZN_689.pdf#page=1
17. Gronostajska B., *Architektura dla seniora. Jak projektować dla osób starszych?*, Politechnika Wrocławska [dostęp 14.04.2025, <https://pwr.edu.pl/uczelnia/aktualnosci/architektura-dla-seniora-jak-projektowac-dla-osob-starszych-11500.html>]
18. Józefowicz I., Michniewicz-Ankiersztajn H.: Aktywność społeczna jako element kształtowania tożsamości terytorialnej na przykładzie obszarów wiejskich województwa wielkopolskiego, *Rozwój regionalny i Polityka Regionalna*, 2023, (66), s.87-97, <https://doi.org/10.14746/rrpr.2023.66.06>
19. KHR ARCHITECTURE, Projects: Ørestad Master Plan, <https://khr.dk/en/projects/primeval-city-master-plan/?utm=> [online: 14.04.2025r]
20. Klimowicz M., Znaczenie sąsiedztwa dla współczesnych mieszkańców miast, w: (Dymnicka M., Kowalski S.) *Miasto jako przedmiot badań architektury i socjologii*, Wydawnictwo Politechniki Gdańskiej, Gdańsk 2019, s.65, ISBN 978-83-7348-789-5
21. Kłopot S., Trojanowski P.: Wielkomiejskie Wspólnoty. *Miscellanea Antropologica et Sociologica*, 19(1), 2018, s.117-135, <https://doi.org/10.26881/maes.2018.1.08>
22. Kostrzewska M.: Activating public space: how to promote physical activity in urban environment. W: *IOP conference series: materials science and engineering*. IOP Publishing, 2017. p. 052074. [dostęp: 13.03.2024]
23. Kostrzewska M., *Miasto europejskie na przestrzeni dziejów. Wybrane przykłady.*, Politechnika Gdańska, Gdańsk, 2013, ISBN 978-83-64333-02-6, s.25
24. Kostrzewska M.: "Neighbourhood Sport as a Tool of Urban Regeneration-a Warsaw Case Study." SGEM International Multidisciplinary Scientific Conference on SOCIAL SCIENCES and ARTS, 2016. [dostęp: 22.03.2024]
25. Kostrzewska M., *Rewitalizacja przestrzeni miejskiej poprzez wydarzenia i inicjatywy sportowe*, Gdańsk, Politechnika Gdańska,
26. Kryczka P., *Spółeczność osiedla mieszkaniowego w wielkim mieście*, 1981, Wydawnictwo Naukowe PWN

27. Max-Schmeling-Halle, *About us*, <https://www.max-schmeling-halle.de/en/location/about-us> [online: 14.04.2025r]
28. Leśniak A., Łuczak K.: Tożsamość miejsca w kontekście architektonicznym, *PUA Przestrzeń Urbanistyka Architektura*, 2021, Vol.1, s.79-90, DOI 10. 37705/PUA/1/2021/006
29. Łuć B.: Funkcjonowanie wielkich obiektów sportowo-rekreacyjnych w przestrzeni turystycznej polskich miast–wybrane przykłady. *Studia Ekonomiczne* 391, 2020, s.2, 25-44, 37-38, . [dostęp: 22.03.2024]
30. Ministerstwo Sportu i Turystyki, *Poziom Aktywności Fizycznej Polaków 2023, Raport z badania ilościowego*, s.6
31. Ministerstwo Sportu i Turystyki, *Raport Końcowy Poziom Aktywności Fizycznej Polaków 2021*, s.5
32. Nosal, P.: Społeczne ujęcie sportu.(Trudne) definiowanie zjawiska i jego dyskurs. *Przegląd Socjologii Jakościowej*, 11(2), 2015, s.16-38. [dostęp: 13.03.2024]
33. Parking Sopot, www.parking.sopot.pl [online: 15.04.2025]
34. Romanowska M., Miejsca i nie-miejsca jako wzajemnie przenikające się definicje współczesności, w: (Dymnicka M., Kowalski S.) *Miasto jako przedmiot badań architektury i socjologii*, Wydawnictwo Politechniki Gdańskiej, Gdańsk 2019, s.41-41, ISBN 978-83-7348-789-5
35. Royal Arena, www.royalarena.dk/en/capacity-design [online: 14.04.2025r]
36. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1999r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (PKOB) (Dz.U.1999.112.1316 ze zm.)
37. Spodek Katowice, <https://www.spodekkatowice.pl/pl/o-spodku/39/> [online: 14.04.2025r]
38. Tauron Arena, www.tauronarenakrakow.pl/o-nas/ [online: 14.04.2025r]
39. Trzepacz P.: Stadion piłkarski w przestrzeni miasta: przemiany lokalizacji dużych obiektów infrastruktury piłkarskiej. *Konwersatorium Wiedzy o Mieście* 33.5, 2020, s.115-124 [dostęp: 16.03.2024]
40. Tuan Y-F., *Przestrzeń i miejsce*, tłum. Agnieszka Klekot, Warszawa: PIW, 1987
41. Wikipedia, *Pala Alpitour*, https://pl.wikipedia.org/wiki/Pala_Alpitour [online: 14.04.2025r]
42. Zabłocki W.: Architektura sportowa. W: Lipiec J., Polski Komitet Olimpijski. (red.) *Olimpizm Polski: na stulecie Polskiego Komitetu Olimpijskiego*. Polski Komitet Olimpijski, Kraków-Warszawa 2019, s.513-526, ISBN 978-83-942901-7-7
43. *Załącznik do Uchwały Nr XXXIII/809/2016 Rady m.st. Warszawy z dnia 25.08.2016 r. zmieniającej uchwałę w sprawie przyjęcia Zintegrowanego Programu Rewitalizacji m.st. Warszawy do 2022 roku*, s.203-205

SPIS ILUSTRACJI

Fig. 2.1. Rozróżnienie przestrzeni od miejsca opracowanie własne autora	10
Fig. 4.1. Amfiteatr Flawiuszów (Koloseum), Rzym, 70-80 n.e. źródło: https://niceaway.pl/koloseum-rzym/ [online: 13.04.2025r.].....	19
Fig. 4.2. Estadi Olímpic Lluís Companys, Barcelona, 1927r źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Estadi_Olímpic_Lluís_Companys [online: 13.04.2025r]	20
Fig. 4.3. Yoyogi National Gymnasium, 1964r źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Yoyogi_National_Gymnasium [online: 13.04.2025r.].....	20
Fig. 4.4. Oficjalne logo miasta Katowic do 2016r źródło: https://katowice.wyborcza.pl/katowice/7,35063,9882234,serce-esk-nowym-logo-katowic-dobrze-sie-kojarzy.html [online: 20.04.2024].....	23
Fig. 5.3. Hala Pala Alpitour źródło: https://gastrogays.com/eurovision-2022-arena/ [online: 22.04.2025r]	28
Fig. 5.4. Lokalizacja hali na terenie miasta oraz najbliższe otoczenie hali źródło: https://surl.lu/xvkjz [online: 22.04.2025].....	28
Fig. 5.5. Hala Spodek w Katowicach źródło: https://www.wkatowicach.eu/informacje/w-katowicach/Wydarzenia-w-Spodku-i-MCK-do-konca-2024-roku-Zobaczcie/idn:7395 [online: 22.04.2025r]	29
Fig. 5.6. Lokalizacja na terenie miasta oraz najbliższe otoczenie hali źródło: https://surl.li/uwedzg [online: 22.04.2025r].....	29
Fig. 5.7. Hala Atlas Arena źródło: https://www.konferencje.pl/o/atlas-arena-lodz,443.html#lg=media&slide=0 [online: 22.04.2025r]	30
Fig. 5.8. Lokalizacja na terenie miasta oraz najbliższe otoczenie hali źródło: https://surl.li/cznhoc [online: 22.04.2025].....	30
Fig. 5.9. Royal Arena w Kopenhadze źródło: https://sztuka-architektury.pl/article/10678/hala-widowiskowa-wpisana-w-miasto [online: 22.04.2025r]	31
Fig. 5.10. Lokalizacja na terenie miasta oraz najbliższe otoczenie hali źródło: https://surl.li/hxpfve [online: 22.04.2025r].....	31
Fig. 5.11. Hala Tauron Arena w Krakowie źródło: https://krakow.wyborcza.pl/krakow/7,44425,31515158,najwieksza-hala-widowiskowo-sportowa-w-polsce-ma-10-lat-prezes.html [online: 22.04.2025r].....	32
Fig. 5.12. Lokalizacja na terenie miasta oraz najbliższe otoczenie hali źródło: https://surl.li/eejrcu [online: 22.04.2025r].....	32
Fig. 5.13. Układ funkcjonalny zespołu obiektów sportowych źródło: https://www.max-schmeling-halle.de/besucherservice/anfahrt [online: 22.04.2025r]	33
Fig. 5.14. Widok z lotu ptaka na punkt widokowy na dachu centrum kongresowego źródło: www.slazag.pl/9-lat-temu-w-katowicach-odslonieto-droge-ladowania-spodka-warszawiacy-pokazali-jak-dbac-o-architekture/foto [online: 22.04.2025r]	34

Fig. 6.1. Schemat przystanków gdańskiej komunikacji miejskiej w pobliżu Ergo Areny źródło: https://ergoarena.pl/dla-odwiedzajacych/dobrydojazd/ [online: 15.04.2025]	41
Fig. 7.1. Analiza uwarunkowań przyrodniczych, opracowanie własne autora	43
Fig.7.2. Zdjęcie lotnicze z 1947 roku w prawym dolnym rogu widoczny jest Żabianecki Staw źródło: https://jarekwasielewski.pl/dawnazabianka/fotografie/poggenkrug-na-zdjeciu-lotniczym-z-1947/ [online 25.06.2024].....	44
Fig.7.3. Analiza funkcjonalna opracowanie własne autora	45
Fig.7.4. Analiza komunikacji i dostępności opracowanie własne autora	46
Fig.7.5. Analiza kompozycji urbanistycznej i struktury przestrzennej opracowanie własne autora	47
Fig.7.6. MPZP 0157, Gdańsk, załącznik rysunkowy źródło: https://www.gdansk.pl/zagospodarowanie-przestrzenne-gdanska/01-oliwa-dolna,a,5017 , [online: 23.04.2025]	48
Fig.7.7. MPZP R-4/01, Sopot, załącznik rysunkowy źródło: https://bip.sopot.pl/m,74,plany-zagospodarowania-przestrzennego-obowiazujace.html [online: 23.04.2025]	48
Fig.7.8. Synteza analiz MPZP opracowanie własne autora	49
Fig.7.9. Plan zagospodarowania terenu opracowanie własne autora.....	50
Fig. 7.10. Fragment wizji urbanistycznej dla Gdańska opracowanie własne autora.....	52
Fig.7.11. Fragment wizji urbanistycznej dla Sopotu opracowanie własne autora.....	52
Fig. 7.12. Fragment wizji urbanistycznej dla Sopotu opracowanie własne autora	53
Fig.7.13. Wizja urbanistyczna terenów wokół Ergo Areny, opracowanie własne autora	54
Fig. 7.14. Schemat tworzenia przedpoła widokowego poprzez obniżanie wysokości budynków	55
Fig.7.15. Inspiracja dotycząca charakteru obiektów usługowych źródło: https://www.archdaily.com/966623/alto-tamega-tourist-information-point-and-re-61141278f91c816fa1000098-alto-tamega-tourist-information-point-and-re-photo?next_project=no [online: 17.04.2025].....	55
Fig.8.1. Lokalizacja obiektów A,B,C na terenie projektowym opracowanie własne autora.....	57
Fig.8.2. Przestrzeń między obiektami społeczno-kulturalnymi opracowanie własne autora	58
Fig.8.3. Lokalizacja obiektu D na terenie projektowym opracowanie własne autora	58
Fig.8.4. Widok na budynek hali od strony kładki nadziemnej opracowanie własne autora	60
Fig.8.5. Przekrój koncepcyjny przez budynek D opracowanie własne autora	61
Fig.8.6. Lokalizacja budynku F na terenie projektowym opracowanie własne autora	62
Fig.8.7. Aksonometria budynku F opracowanie własne autora.....	63
Fig.8.8. Schemat interaktywnej fasady opracowanie własne autora.....	63
Fig.8.9. Schemat zielonej fasady opracowanie własne autora	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

ZAŁĄCZNIKI:

Plansza 1, Wizualizacja

Plansza 2, Analizy urbanistyczne, wizja urbanistyczna

Plansza 3, Plan zagospodarowania terenu, przekrój przez Zieloną Drogę

Plansza 4, Aksonometrie budynku hali oraz garażu, przekroje budynków, schematy ewakuacji

Plansza 5, Wizualizacje

Plansza 6, Wizualizacja, schematy dotyczące gospodarki wodnej

Plansza 7, Schematy dotyczące funkcjonowania terenu w kontekście urbanistycznym

Plansza 8 i 9, Rzuty budynków, sylweta założenia od strony osiedla Wejchera

Plansza 10, Wizualizacja, schematy ścian budynku garażu

PLAC DWÓCH MIAST

PROJEKT KONCEPCYJNY ZABUDOWY TERENÓW WOKÓŁ ERGO ARENY W GDAŃSKU

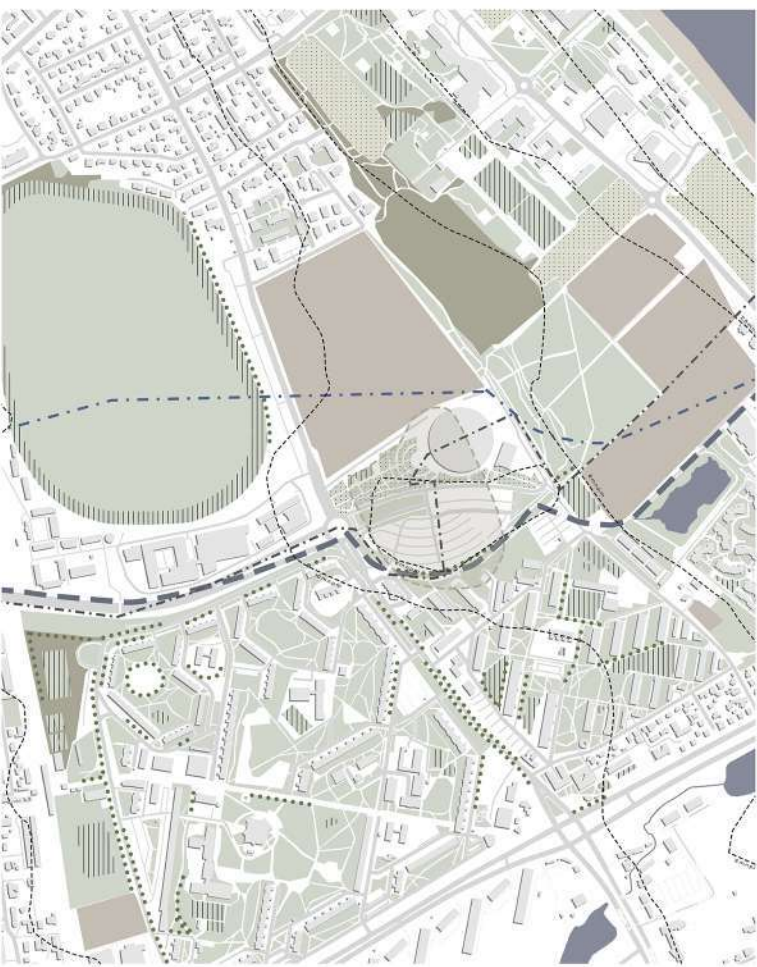
GARAŻ WIELOKONDYGNACYJNY

HALA DO SPORTÓW PLĄZOWYCH

FOODHALL

CENTRUM MIESZKAŃCA

PLAC DWÓCH
MIAST

OZNACZENIA
SKALA 1:6000

- GRANICA OPRACOWANIA
 - GRANICA MIAST GDAŃSKA I Sopotu
 - ZATOKA GDAŃSKA
 - PLAŻA
- ANALIZA ZIELENI
- ZIELEN NISKA - TRAWY
 - ZIELEN WYSOKA - DRZEWA
 - RODZINNE OGRODKI DZIAŁKOWE
 - ZIELEN SPORTU I REKREACJI
 - PARK
 - ZIELEN NISKA UPORZĄDKOWANA
 - SZPIERNIK DRZEW
 - ZBIORNIK WODNY
 - SKANALIZOWANY POTOK
 - GRANICA ZLEWNI

ANALIZA HIPSOMETRYCZNA
POZIOMICE

- ANALIZA HISTORYCZNA
- PRZYBLIŻONY OBSZAR HISTORYCZNEGO STAWU ŻABIANECKIEGO*
- *na podstawie mapy z 1901r

OZNACZENIA
SKALA 1:6000

- ANALIZA FUNKCJI TERENÓW
- TERENY MIESZKANIOWE JEDNORODZINNE
 - TERENY MIESZKANIOWE WIELORODZINNE
 - TERENY USŁUG
 - TERENY ZABUDOWY SPORTU I REKREACJI
 - TERENY ZIELENI
 - TERENY INWENTARSKIE
- SPORT
 - OSWIATA
 - ZDROWIE
 - KOŚCIOŁ
 - HIPODROM
 - BIURO
 - HOTEL/SANATORIUM

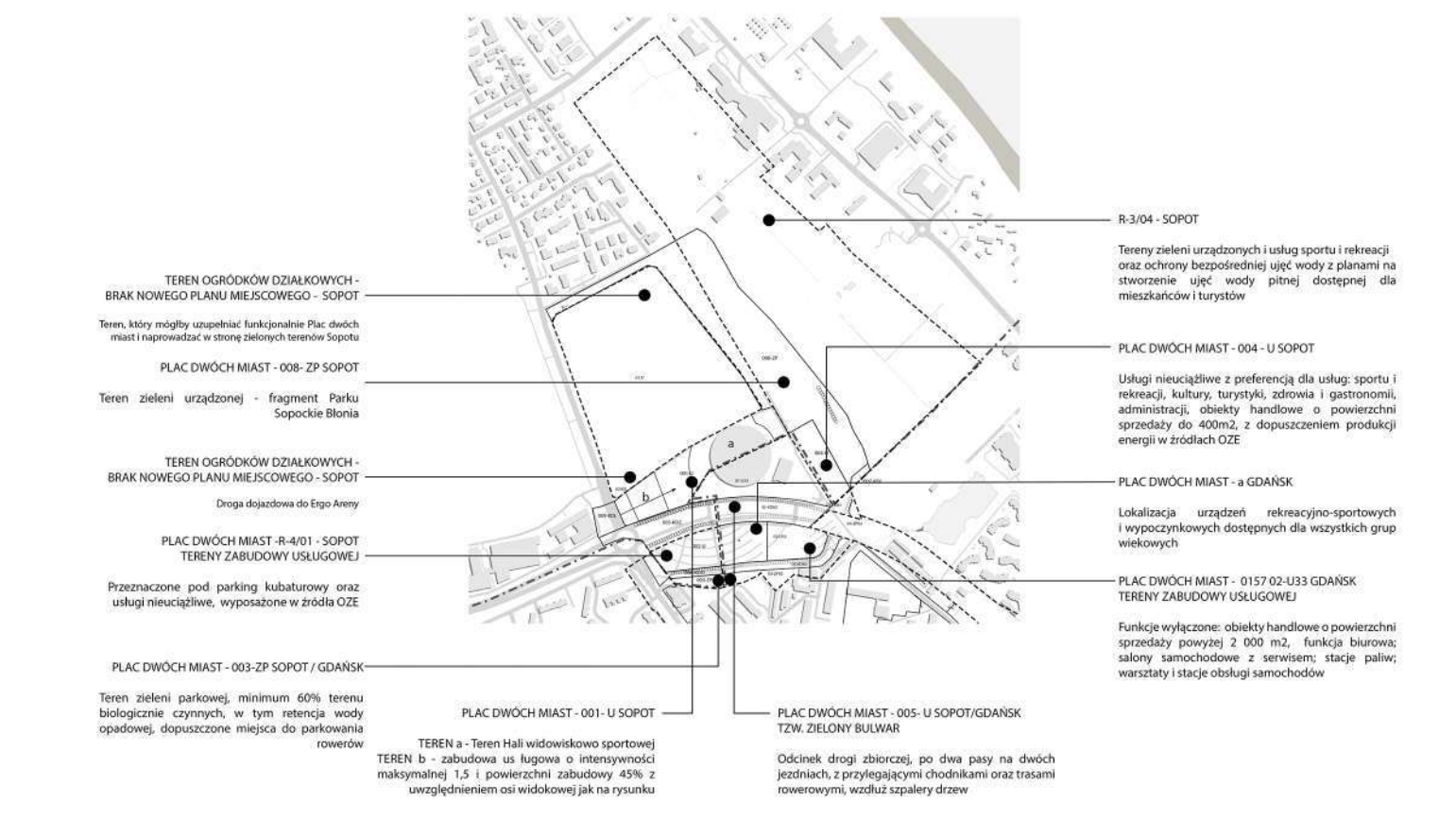
OZNACZENIA
SKALA 1:6000

- ANALIZA KOMUNIKACJI
- DROGI PIERWSZORZĘDNE
 - DROGI DRUGORZĘDNE
 - DROGI TRZECIORZĘDNE
 - PROJEKTOWANY PRZEBIEG DROGI ZIELONEJ
 - ŚCIEŻKI ROWEROWE
 - GŁÓWNE CIĄGI PIESZE
 - TORY KOLEJOWE
 - TORY TRAMWAJOWE
 - PRZYSTANEK TRAMWAJOWY
 - PRZYSTANEK AUTOBUSOWY
- 15' ŚREDNIA CZĘSTOTLIWOŚĆ ODJAZDU ŚRODKÓW TRANSPORTU MIEJSKIEGO
- CENTRUM PRZESIADKOWE
- KIERUNEK NAPŁYWU LUDZI NA TEREN PROJEKTOWY
- IZOCHRONY DOJŚCIA:
- 5 MINUT
 - 10 MINUT
 - 15 MINUT

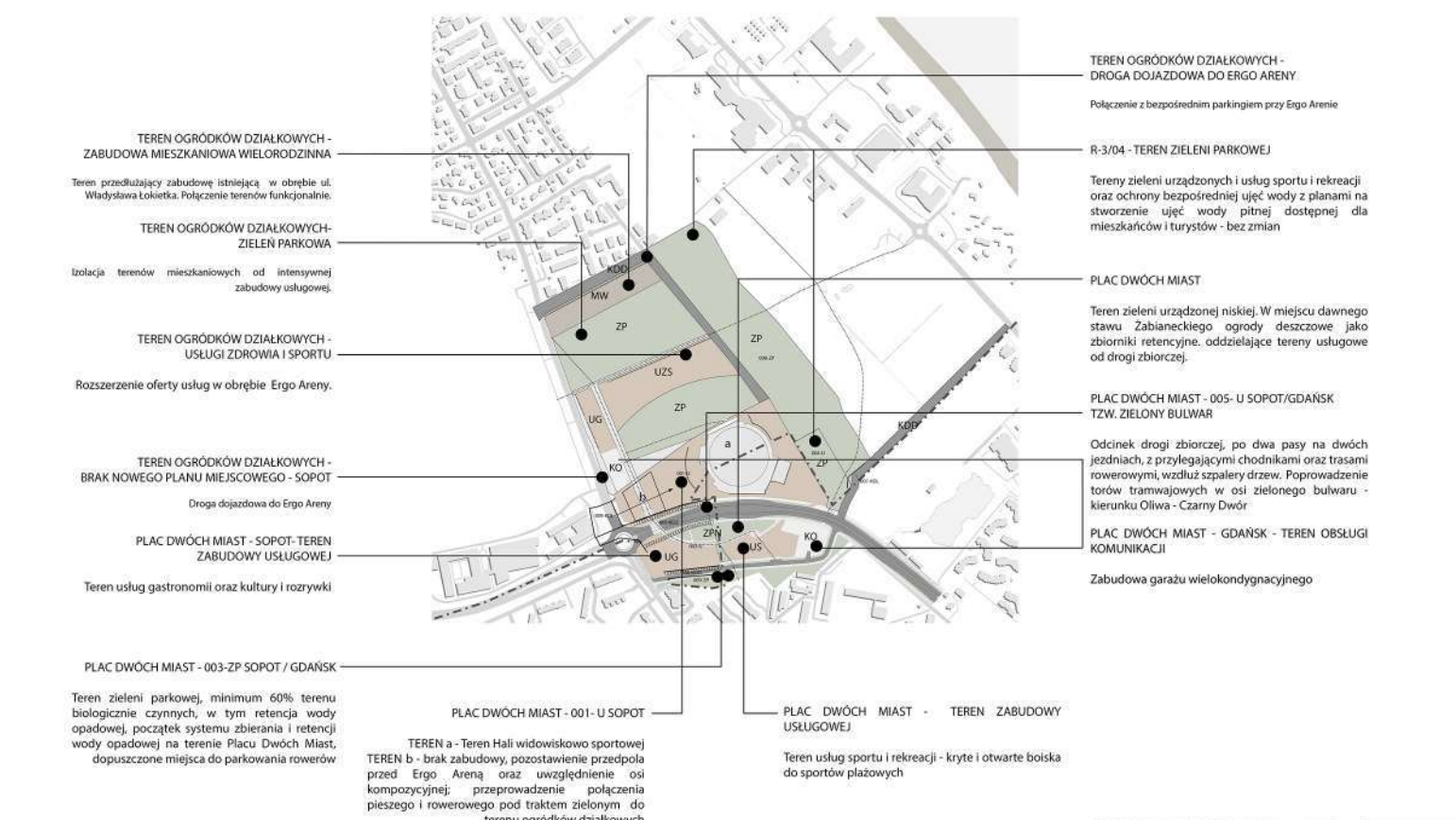

OZNACZENIA
SKALA 1:6000

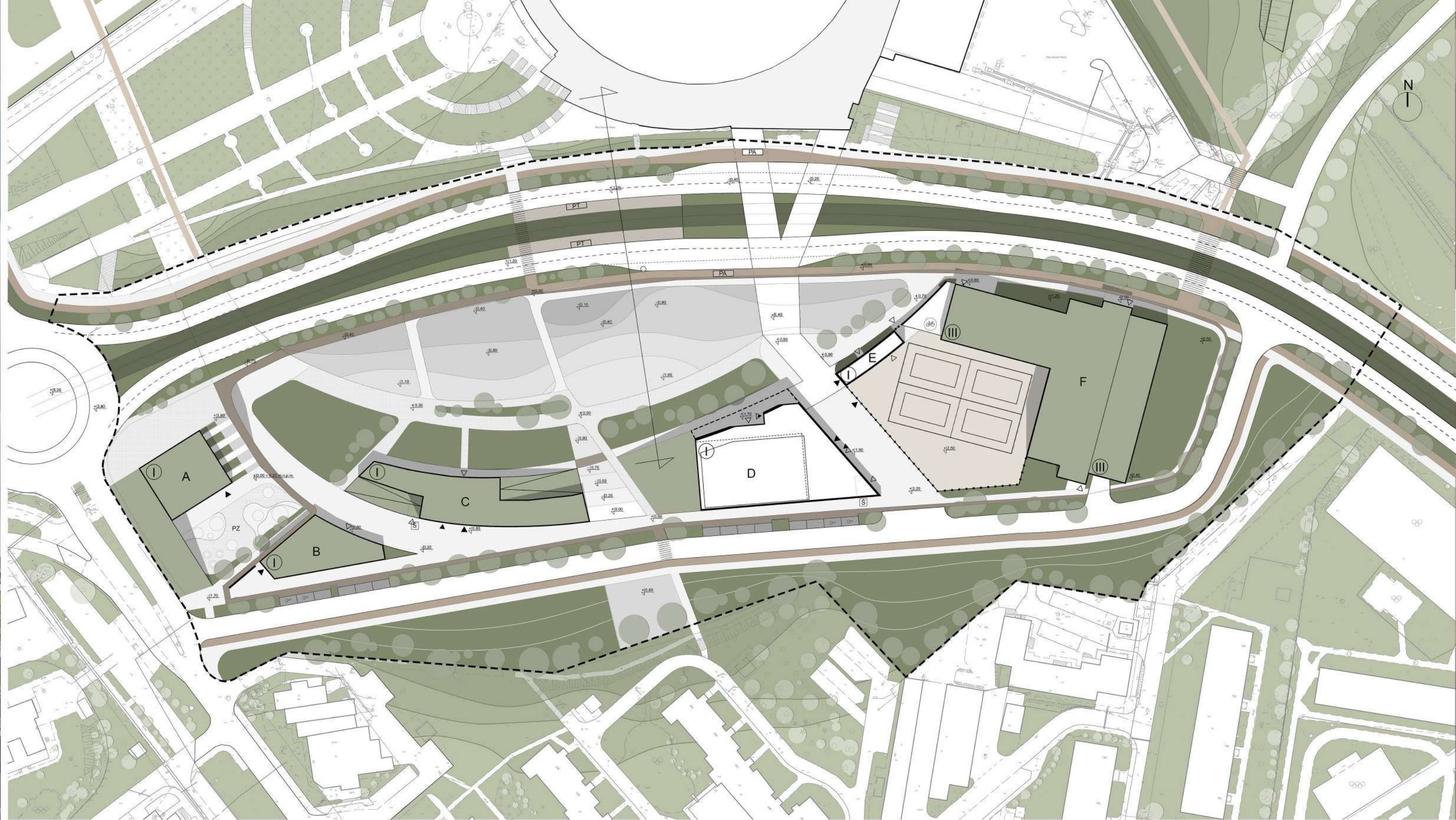
- ANALIZA KOMPOZYCJI URBANISTYCZNEJ
- IŁOŚĆ KODYGNACJI:
- 1-2 KODYGNACJI
 - 3-5 KODYGNACJI
 - 6-10 KODYGNACJI
 - POWYŻEJ 10 KODYGNACJI
- GRANICA OPRACOWANIA
- GRANICA MIAST GDAŃSKA I Sopotu
- ZATOKA GDAŃSKA
- PLAŻA
- WEZŁY:
- MAŁE
 - SREDNIE
 - DUŻE
- OS KOMPOZYCYJNA
- PRZEDPOLE WIDOKOWE ERGO ARENY
- DOMINANTY WYSOKOŚCIOWE
- CIĄGI WIDOKOWE
- OTWARCIA WIDOKOWE
- BARIERY PRZESTRZENNE

ANALIZA MIJESKOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - SCHEMAT

WIZJA PRZEKSZTAŁCEŃ URBANISTYCZNYCH - SCHEMAT

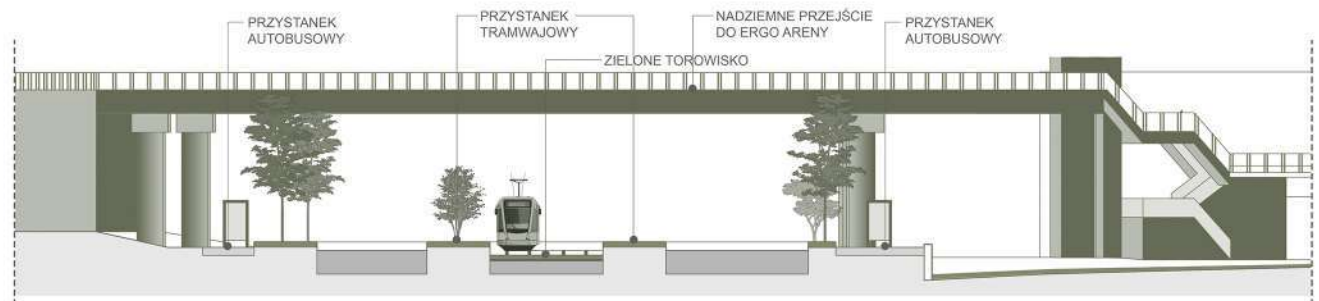

PLAN ZAGOSPODAROWANIA TERENU 1:500
OZNACZENIA:

- GRANICE TERENU PROJEKTOWEGO
- PROJEKTOWANE BUDYNKI
- ILUŚĆ KONDYGNACJI
- OZNACZENIE BUDYNKÓW:
 - A - HALA EVENTOWA
 - B - CENTRUM MIESZKAŃCA
 - C - FOODHALL
 - D - HALA SPORTÓW PŁAZOWYCH
 - E - OBSŁUGA BOISK
 - F - GARAŻ WIELOKONDYGNACYJNY
- GŁÓWNE WEJŚCIE DO BUDYNKU
- POZOSTAŁE WAŻNE WEJŚCIA DO BUDYNKU
- OGRODZENIE
- WIATA ŚMIETNIKOWA

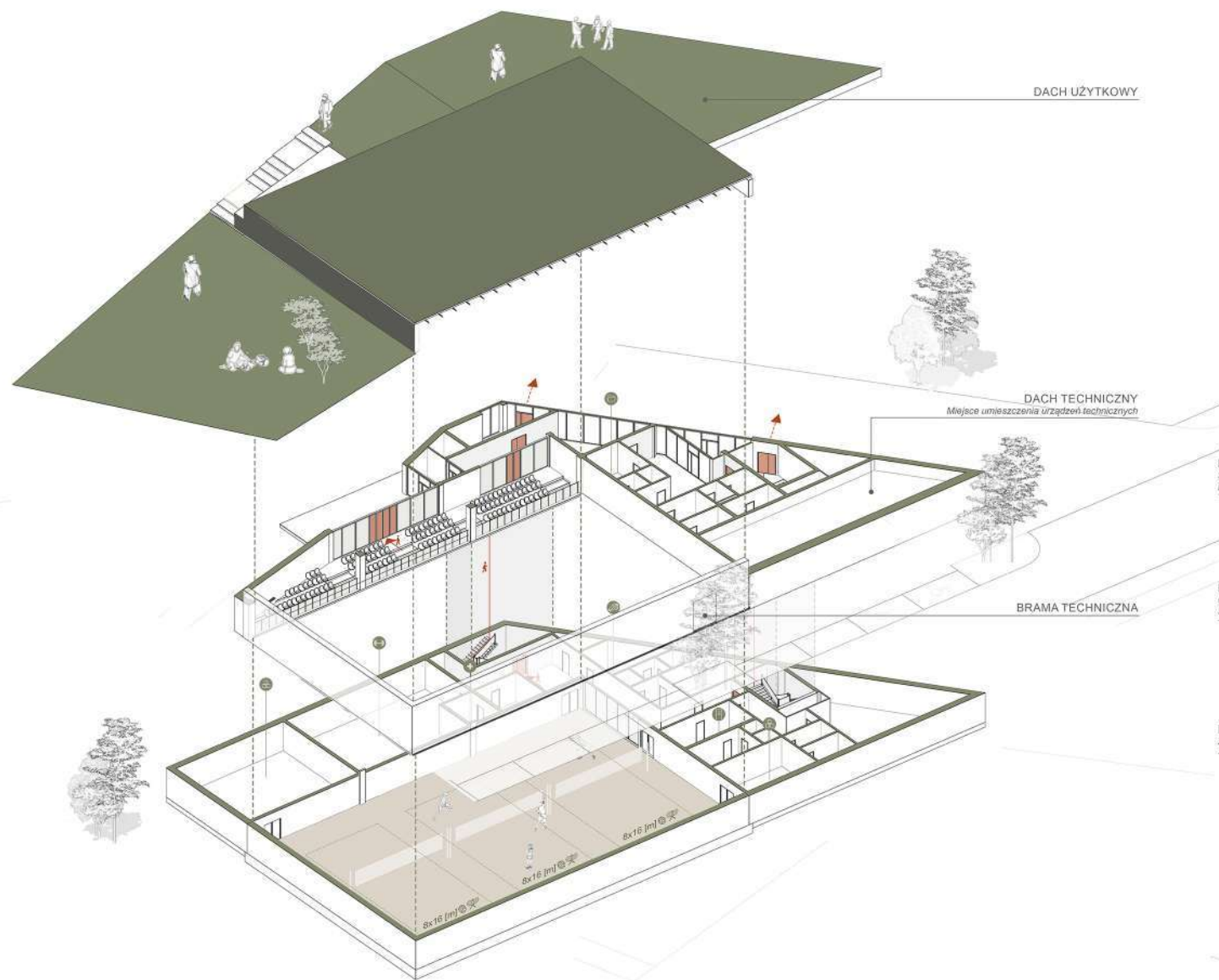
- ZIELEŃ NISKA URZĄDZONA
- DACHY ZIELONE
- NOWOPROJEKTOWANE DRZEWO
- OGRÓD DESZCZOWY
- KASKADA WODNA
- MOST
- TEREN SPORTÓW PŁAZOWYCH
- PŁYTY CHODNIKOWE REDUKUJĄCE SMOG
- Z POWIETRZA
- TEREN UTWARDZONY
- TEREN ZABAW
- TZ

- DROGA
- MIEJSCA POSTOJOWE W TYM DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI
- ZIELENE TORY TRAMWAJOWE
- PT PRZYSTANEK TRAMWAJOWY
- PRZEJŚCIE DLA PIESZYCH
- ZATOCZKA DLA AUTOBUSÓW
- PA PRZYSTANEK AUTOBUSOWY
- ŚCIEŻKA ROWEROWA
- WIATA ROWEROWA
- WYZNACZONE ŚCIEŻKI TARTANOWE

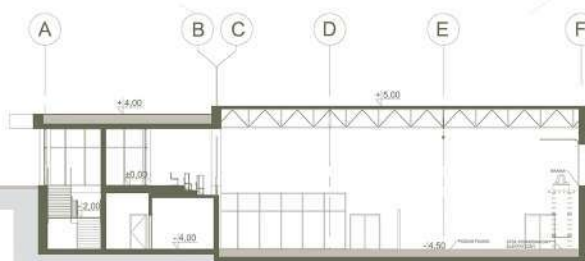

PRZESZCZÓW PRZEZ ZIELONY BULWAR SKALA 1:200

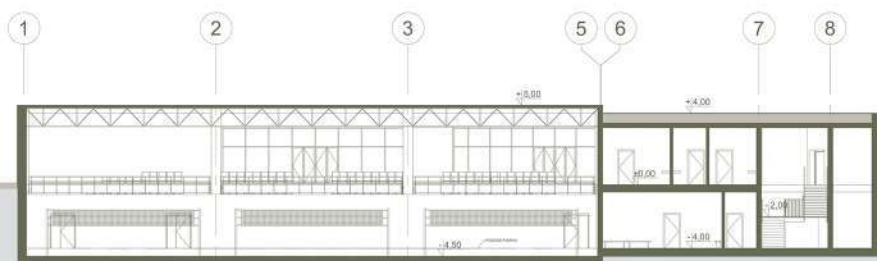

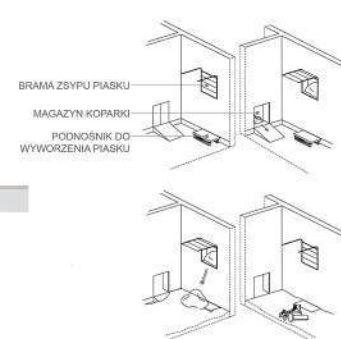
AKSONOMETRIA BUDYNKU D

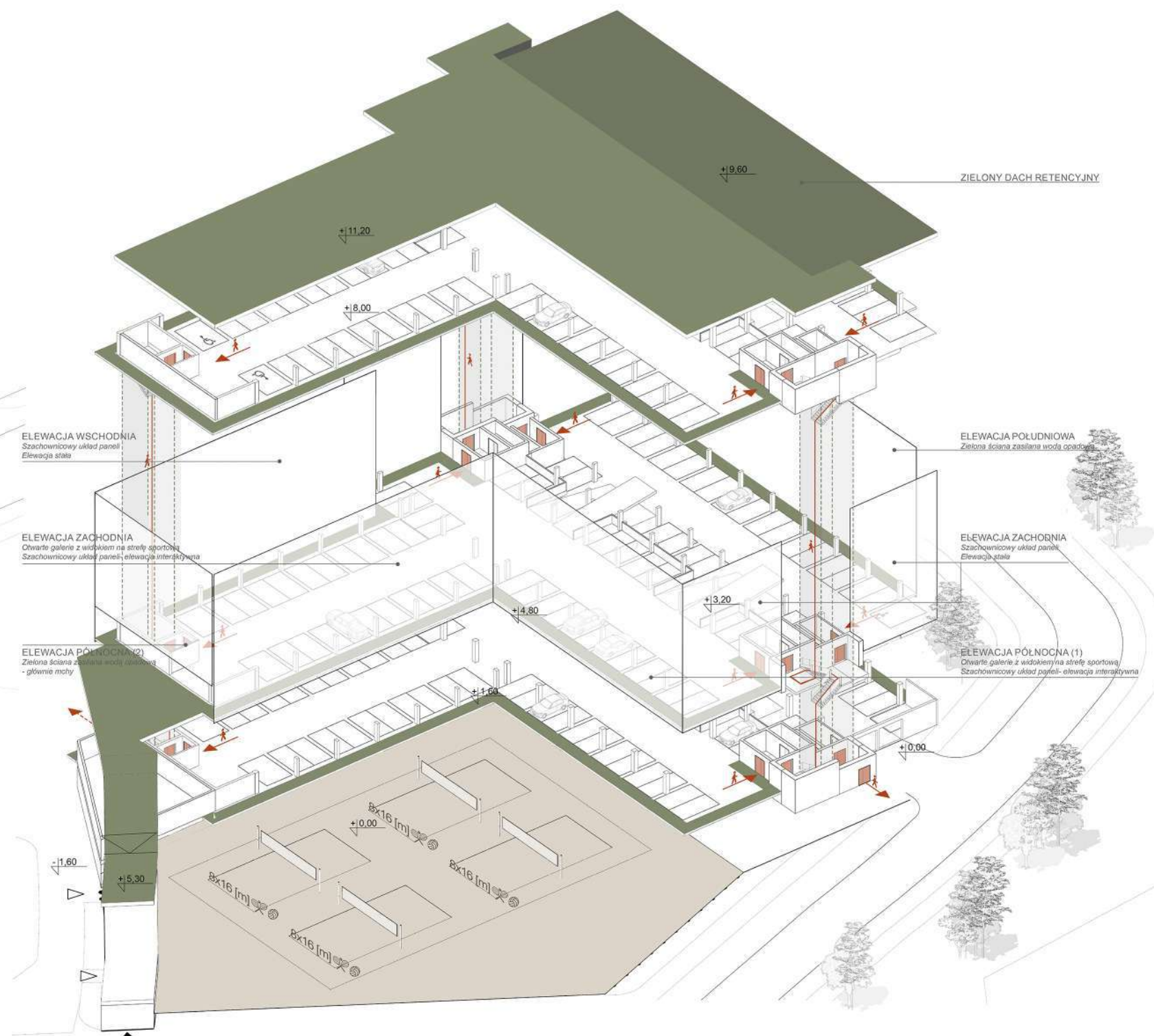
PRZĘKÓJ B-B PRZĘZ BUDYNEK D 1:200

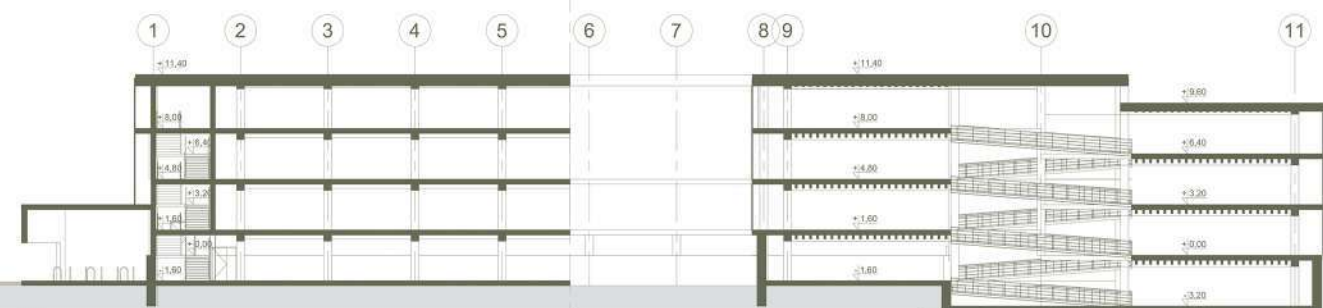
PRZĘKÓJ A-A PRZĘZ BUDYNEK D 1:200

SCHEMAT ROZPROWADZANIA PIASKU PO HALI

AKSONOMETRIA BUDYNKU F

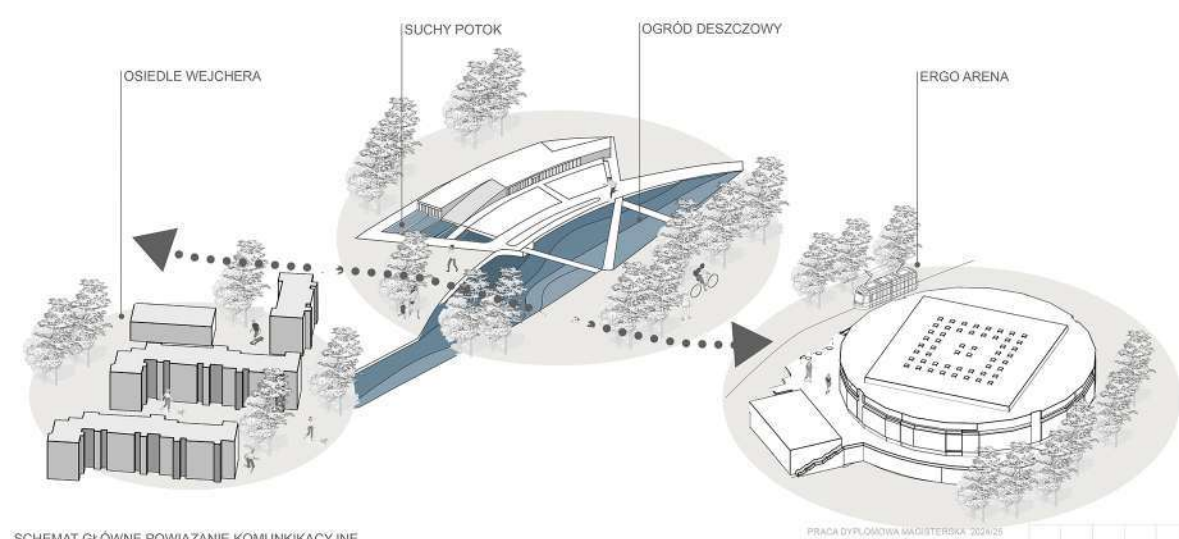
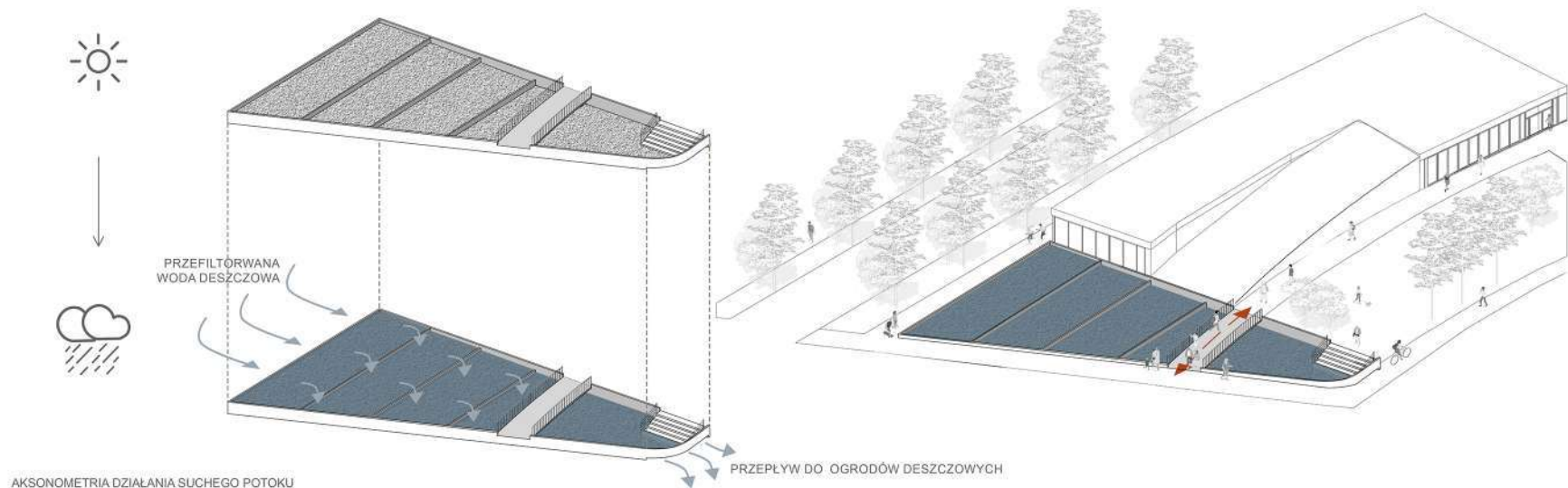

PRZĘKÓJ A-A PRZĘZ BUDYNEK F 1:200

• MIEJSCE WYKONANIA WIZUALIZACJI

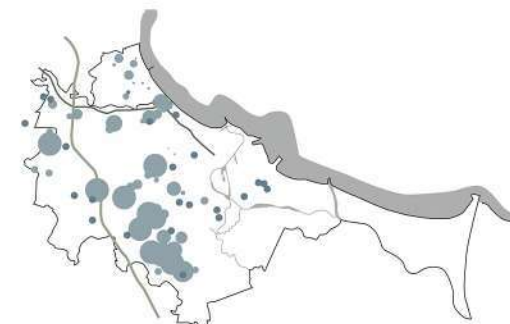

PRACA DYPLOMOWA MAGISTERSKA 2024-25
Autor: inż. arch. Natalia Gruchala
Projektant: dr inż. arch. Magdalena Podgórska
Rezydent: dr hab. inż. arch. Kamilla Krawiec

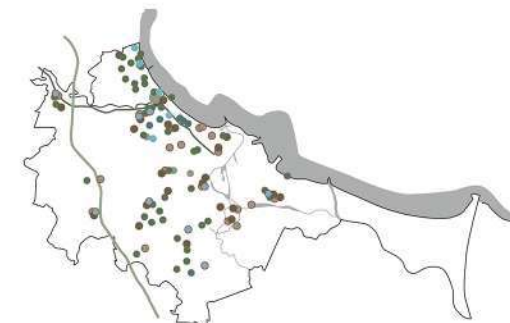
SCHEMAT INFRASTRUKTURY TRAMWAJOWEJ

- ISTNIEJĄCA INFRASTRUKTURA TRAMWAJOWA
- - - NOWO PROJEKTOWANE ODCINKI INFRASTRUKTURY TRAMWAJOWEJ
- - - PROPONOWANE ROZSZERZENIE INFRASTRUKTURY TRAMWAJOWEJ
- ZIELONY BULWAR
- OBWODNICA TRÓJMIASTA

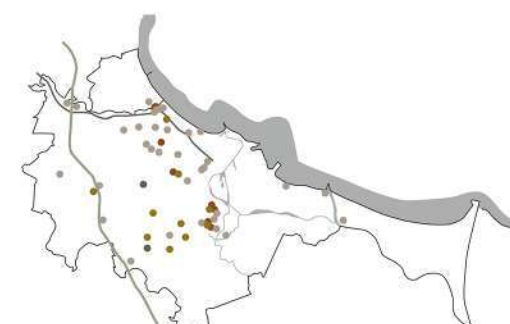
SCHEMAT SYSTEMÓW RETENCJI I OGRODÓW DESZCZOWYCH

- ZBIORNIK RETENCYJNY
- OGRÓD DESZCZOWY

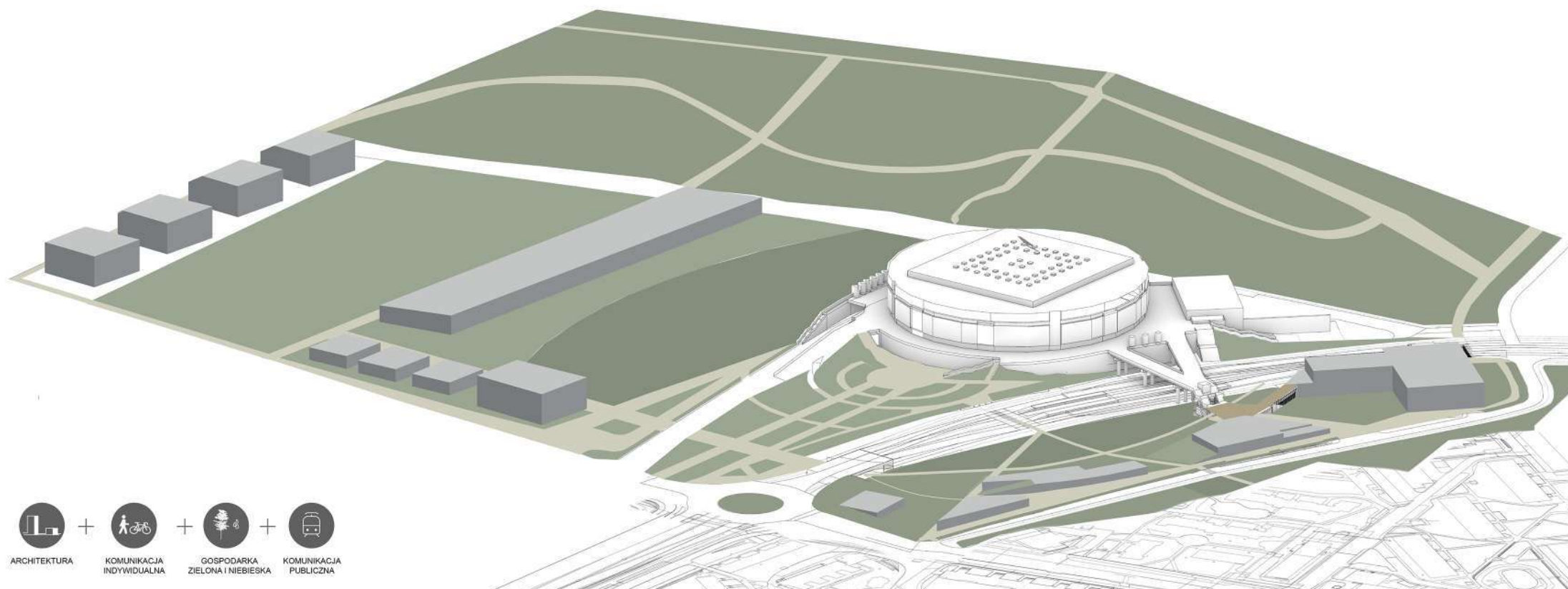
SCHEMAT INFRASTRUKTURY SPORTOWEJ I REKREACJI

- HALA SPORTOWA
- WIELOFUNKCYJNE BOISKO ZEWNĘTRZNE
- BASEN
- OGÓLNODOSTĘPNE TERENY REKREACYJNE
- BUDYNEK ZWIĄZANY Z PLACÓWKĄ EDUKACYJNĄ

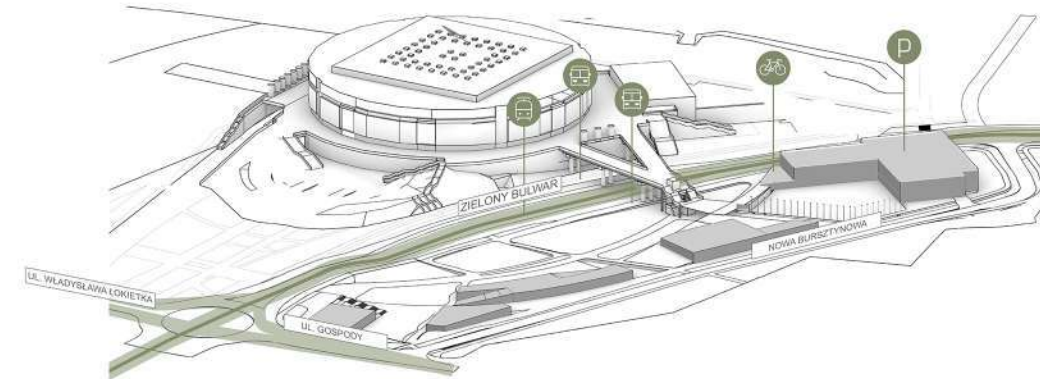
SCHEMAT INFRASTRUKTURY PARKINGOWEJ MIASTA GDAŃSKA ORAZ SOPOTU

- PARKING OGÓLNODOSTĘPNY
- PARKING KUBATUROWY
- PARKING TYPU PARK & RIDE
- PARKING TYPU BIKE & RIDE

ARCHITEKTURA + KOMUNIKACJA INDYWIDUALNA + GOSPODARKA ZIELONA I NIEBIESKA + KOMUNIKACJA PUBLICZNA

WIZJA PRZESZTAŁCEN TERENU - AKSONOMETRIA

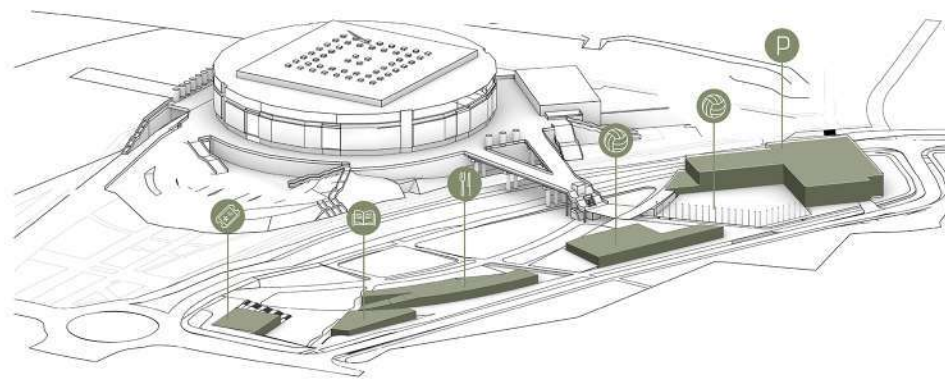

SCHEMAT TRANSPORTU

- PRZYSTANEK TRAMWAJOWY
- PRZYSTANEK AUTOBUSOWY
- WIATA ROWEROWA
- GARAŻ WIELOKONDYGNACYJNY

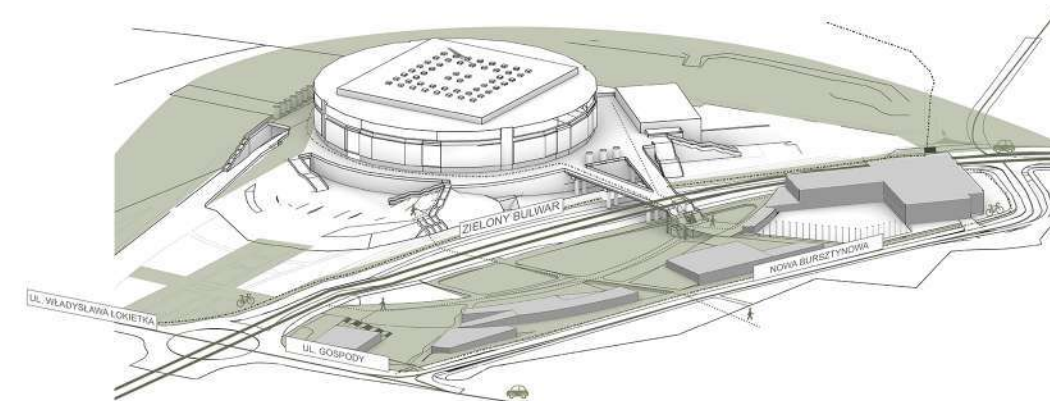
— LINIA TRAMWAJOWA

— LINIA AUTOBUSOWA

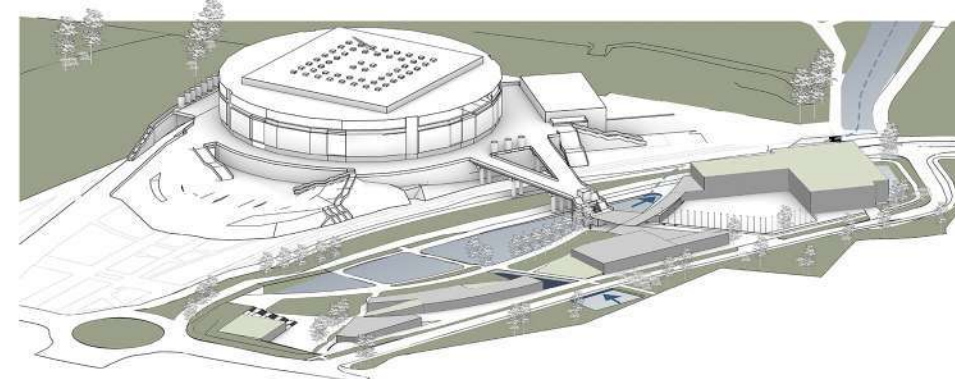
FUNKCJE BUDYNKÓW

- BUDYNEK A - EVENTY
- BUDYNEK B - CENTRUM MIESZKAŃCA
- FOODHALL
- HALA DO SPORTÓW PŁAZOWYCH ORAZ ZEWNĘTRZNE BOISKA
- GARAŻ WIELOKONDYGNACYJNY

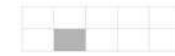
SCHEMAT INFRASTRUKTURY KOMUNIKACYJNEJ

- ŚCIEŻKA ROWEROWA
- ŚCIEŻKA PIESZA
- DROGA

SCHEMAT ZIELONI I GOSPODAROWANIA WODĄ OPADÓWĄ

- DACH ZIELONY
- ZIELEŃ NISKA
- ZIELEŃ WYSOKA
- OGRÓD DESZCZOWY
- SUCHY POTOK
- PRZEPŁYWY

RZUTY BUDYNKÓW POZIOM, 0" SKALA 1:200

SYLWETA OD STRONY OSIEDLA WEJCHERA SKALA 1:200

